

A „sarki bankok” otthon maradnak

A bankágazat a világ egyik leginkább nemzetköziesedett „ipara”, hiszen a nemzetközi kereskedelmet kísérő pénzmozgások nagy „banksűrűséget” igényelnek. Nem véletlen, hogy a nagy amerikai, angol, német, olasz, francia és holland pénzüintézetek a világ számos országában működtetnek bankfiókokat, amelyek a helyi bankműveletek mellett mindenekelőtt a nemzetközi tranzakciókban vesznek részt.

Miközben a külföldi bankfiókok fontos szereplői az áruk és a szolgáltatások nemzetközi kereskedelmének, tevékenységük a fogadó országokban alig terjed ki az úgynevezett retail bankingre, vagyis a lakossági szolgáltatásokra (betétgyűjtés, áruvásárlási hitelek nyújtása stb.) és a kisvállalatok finanszírozására.

Az egységes nyugat-európai piac létrejötte sem fog lényegesen ezen a helyzeten változtatni, szakértők véleménye szerint a lakossági szolgáltatások nyújtása, valamint a kis- és középüzemek hitelezése továbbra is a helyi pénzüintézetek kezében marad. Az EK-országok eltérő pénzüintézeti szabályai, az adórendszerek eltérése, valamint a kulturális különbségek még hosszú ideig nem teszik lehetővé, hogy a külföldi pénzüintézetek jelentősebb mértékben részt vegyenek a retail banking üzletágban. Az egységes piac ezen a területen belátható időn belül azért sem valósulhat meg, mert a tagországok hallgatólagosan elsősorban saját pénzüintézeteiknek tartják fenn a hazai lakossági műveletek és a kisebb volumenű finanszírozás végzését. Ezt a szándékot támasztják alá azok az EK-szintű pénzüintézeti rendelkezések, amelyek idén január elsején léptek életbe.

Ezek a direktívák inkább csak általánosságban szabályozzák a bankok működésének feltételeit az EK-országokban. Előírják a tevékenységhez szükséges alaptőke nagyságát, valamint a pénzüintézetek felügyeletének

rendszerét. Az úgynevezett második bank direktíva például „útlevélet” intéz a pénzüintézetek számára: lehetővé teszi, hogy minden működési engedéllyel rendelkező bank fiókot vagy fiókokat nyisson az EK-országokban. Az Európai Közösségen belül tehát nincsen arra szükség, hogy a 12 tagország bármelyik bankja fióknyitás esetén működési engedélyt kérjen a helyi bankfelügyeleti hatóságtól. Ez a liberális szabályozás elvben ösztönzi a külföldi terjeszkedést, hiszen nincsen szükség engedélyezésre és alaptőke-állításra. A működési költségeket még az is csökkenti, hogy a bankfiókok tökéjét használhatja a külföldi székhelyű anyabank is.

A bankfelügyelet közösségi szintű rendszere is látszólag elősegíti a retail banking tevékenység nemzetköziesedését. Az angol központi bank, a Bank of England például a korábbinál jóval kevésbé követi majd nyomon az EK-tagországok bankfiókjainak szigetországbeli működését. Felügyeleti részlege ugyan továbbra is figyelemmel kíséri a bankfiókok likviditásának alakulását, a tevékenység egészének ellenőrzése azonban az anyabankot felügyelő külföldi hatóság felelőssége.

A keretjellegű könnyítések ellenére az Európai Közösségben a lakossági bankszolgáltatások nyújtása, valamint a kisvállalkozások finanszírozása egyelőre nemigen lépi át a határokat, megmarad nemzeti tevékenységnek. A valós akadályozó tényezők és a hallgatóságos piacvédelem miatt egyetlen

közös piaci tagország sem kíván széles körű, nemzetközi fiókhálózatot létrehozni a retail banking üzletágra a központ irányítása alatt.

Számos nagy nyugat-európai bank rendelkezik külföldi fiókhálózattal. A Barclays, a National Westminster, a Crédit Lyonnais, a Deutsche Bank és a többiek Európa sok országában rendelkeznek olyan fiókokkal, amelyek némi lakossági szolgáltatást és helyi finanszírozást is végeznek. Ezek a fiók azonban önállóak, nem az anyabank irányítja őket, döntően helyi menedzsereket alkalmaznak, s „belesimulnak” a fogadó ország gazdasági és pénzügyi életébe. Még a nevük is kifejezi a helyi sajátosságokat.

Az egyetlen nagy pénzüintézet, amely minden európai országban saját „márkanéve” alatt működik, saját rendszerét és banktermékeit alkalmazza, forgalmazza mindenhol — amerikai. A Citibankról van szó, amely az egész világon meglehetősen uniformizáltan tevékenykedik.

Noha elméletben az egységes nyugat-európai piac lehetőséget nyújt a nemzetközi retail banking tevékenységre, ez az üzletág továbbra is nemzeti jellegű. Még akkor is, ha „betelepedett” külföldi bankok végzik, hiszen ezek a pénzüintézetek minden országban szinte hazai pénzüintézetként működnek, s az anyabank normáinak csak egy részét veszik át és alkalmazzák. A városokban és a vidéki településeken az EK-országokban a retail banking nemzeti jellege egyelőre megmarad, a „sarki bankok” elkerülik az integráció nagy olvasztótégelyét. Ez persze nem jelenti azt, hogy külföldi felé ne dolgoznának, de az üzletág nemzetközi szolgáltatásait jó ideig inkább az elektronikus adatátvitel végzi. A szakemberek előrejelzése szerint az EK-országok bankpiacán a retailtevékenység azon kevés szigetek egyike marad, amely döntően az országhatárok között marad meg.

(1145 Budapest XIV., Amerikai út 57.)

nyilvános versenytárgyalást hirdet

az általa megbízott **ÉGSZI—SENIOR**

Kutató és Szervező Kft. beruházó lebonyolításában

őrszárny épület bal szárnyának rekonstrukciójára az ajánlati

mentációk részletezése szerint **fővállalkozás keretében**

rgyalás és a megvalósítás részletes feltételeit a rendelkezésre álló tervdokumentációk
zák, melyeket 1993. március 1-jén 10 órától lehet átvenni az Országos Idegsebészeti
yos Intézet műszaki osztályán, az intézet MNB 232-90149-0527. sz. számlájára történt
25% áfa befizetési igazolás bemutatása ellenében (üggyintéző: Fűr Sándor főmérnök,
51-6669).

g az ajánlati dokumentáció végleges ellenértéke.

rgyalás esetleges visszavonása esetén a dokumentáció hiánytalan visszaszolgáltatását
a dokumentáció ellenértéke visszafizetésre kerül. A visszavonásból eredő esetleges kár
esére az ajánlatkészítők nem tarthatnak igényt.

us 5-én helyszíni bejárást tartunk. Találkozás az intézet könyvtárában 9 órakor.

us 10-ig az intézethez levélben beérkezett kérdésekre 1993. március 19-én 9 órakor adunk
z intézet könyvtárában.

ak tartalmaznia kell:

llalkozói szerződéstervezetet egyösszegű (fix) vállalási áron,

lái ár részletezését (legalább munkanemi összesítőt),

ki-pénzügyi ütemezést,

nciák jegyzékét,

pénzügyi és gazdasági stabilitást alátámasztó adatokat (pl. bankinformáció,

1992. évi mérlegadatokat), melyek az ajánlattevő jó gazdálkodását bizonyítják.

megvalósítás: 1993—94

gyi elszámolás: 1995

megvalósítási költség: 300 millió Ft (áfával)

93-ra ütemezve 70 millió Ft,

95-ben fizetendő 50 millió Ft,

z 1994. évre fizetésre az ajánlattevőnek kell javaslatot tennie.

egrendelő előleget nem biztosít.

k benyújtásának határideje: 1993. április 30. 10 óra.

kat 4 példányban, zártan az OITI műszaki osztályára (1145 Budapest, Amerikai út 57.)

3—15 óra között kell eljuttatni. A borítékon „Országos Idegsebészeti Tudományos Intézet

pal szárnyának rekonstrukciója, versenytárgyalás” megnevezést kell feltüntetni.

lkészítéséért díj nem számítható fel.

k felbontása és egyben a nyitótárgyalás időpontja:

s 30. 10.30 óra.

tézet könyvtára.

irdekezés időpontja: 1993. május 14. 10 óra.

anott.

ny építési engedélyének beszerzése megtörtént. Munkaterületet szerződéskötéstől

nk.

befejezési határidő: 1994. december 20.

Országos Idegsebészeti Tudományos Intézet

Új autóiipari nagyhatalom születik

Tavaly a világon mintegy 37 millió új autó készült, s ebből a mennyiségből 750 ezret gyártottak Mexikóban. Ez a világ autógyártásának csak mintegy 2 százaléka, a következő tíz esztendőben azonban a szakemberek véleménye szerint az észak-amerikai ország jelentősége jócskán megnövekszik a világ gépkocsiiiparában.

A detroiti „három nagy” — a General Motors, a Ford és a Chrysler — az elmúlt években több összeszerelő üzemet és alkatrészgyártó épített a közös határ mexikói oldalán. Detroit részleges „átültetését” Mexikóba az indokolta és indokolja, hogy a latin-amerikai országban igen alacsonyok a munkabérek, magas a termelékenység, s a földrajzi közelség miatt olcsó a kész autók és az alkatrészek kétirányú szállítása. A statisztikák szerint a mexikói autóiipari munkások napi bére mintegy egyötöde az amerikaiakénak. (Az amerikai szakszervezetek persze nem nézik jó szemmel, hogy Mexikóban mind több amerikai kocsit állítanak elő, mert ez a detroiti munkahelyek számának csökkenésével jár.)

Tavaly Mexikóban a Ford 220, a Chrysler 194, a General Motors pedig 192 ezer autót, elsősorban szubkompakt kisautót gyártott. Ezek egy része a mexikói piacon talált vevőre, de többségük visszatért az Egyesült Államokba, mégpedig kedvező vámtétellel; a két ország között ugyanis egy korábbi megállapodás értelmében igen alacsonyok a határ menti öve-

zetben gyártott termékek vámtarifái. Mexikó 1992-ben összesen 400 ezer autót exportált, hétszer többet, mint 1986-ban. De ütemesen fejlődik a hazai gépkocsikereslet is: tavaly az országban mintegy 0,8 millió hazai és importautót vásároltak, az 1987-es mennyiség háromszorosát. Az előrejelzések szerint az évtized közepére a mexikói fizetőképes autókereslet meghaladja majd az évi egymillió darabot.

Az amerikai autóiipari óriás cégek az általuk létesített szupermodern mexikói üzemekben mindenekelőtt alkatrészeket és részegységeket gyártanak, amelyek Detroitban és a többi USA-beli és kanadai gyárban kerülnek felhasználásra. A következő években várhatóan jelentősen bővítik az amerikai autógyárak mexikói kapacitásaikat, a nemrégiben aláírt Észak-amerikai Szabadkereskedelmi Egyezmény ugyanis összefogja a térség autóiiparát is. A megállapodás értelmében az USA tíz év alatt teljesen megszünteti a Mexikóban gyártott autók és alkatrészek behozatali vámját. A zéróvám feltétele az, hogy a gépkocsik 62,5 százalékban észak-amerikai (tehát amerikai, kanadai, mexikói) alkatrészekből, részegységekből álljanak. Cserébe Mexikó fokozatosan eltávolítja az akadályokat a külföldi autóalkatrész-beruházók elől, s felszámolja a gépkocsibehozatal mennyiségi korlátozását. A szabadkereskedelmi egyezmény első számú nyertesei az autóiipari ágazatban az amerikai gyártók lesznek. Egyrésztől fokozhatják autóexportjukat

Mexikóba, másrésztől pedig számottevően bővíthetik alkatrészgyártásukat az olcsó munkaerő jellemzte déli szomszédnál. Az alkatrész- és részegységgyártás bővítése nyomán jelentősen növekszik majd a Mexikóban összeszerelt autók száma, mert a 62,5 százalékos észak-amerikai „tartalom” ott igen olcsón biztosítható. A detroitiak Mexikóval tehát háromszorosan is jól járnak: növelhetik oda irányuló kivitelüket, a hazainál jóval alacsonyabb költségekkel gyárthatnak Mexikóban autót, ahonnan majd vámentesen importálhatják azokat.

Ismeretes, hogy az amerikai autógyárak sok típust ázsiai országokban gyártanak (többek között a viszonylag alacsony termelési költségek miatt), s az amerikai piacot részben ázsiai leányvállalataik termékeivel látják el. A szabadkereskedelmi egyezmény nyomán várható, hogy az amerikai autógyárak ázsiai termelésük egy részét is áthelyezik Mexikóba a kedvezőbb vám és szállítási feltételek miatt. Mexikóban és az ázsiai országokban működő leányvállalatoknál az amerikai autóiipari cégek elsősorban kiskocsikat készítenek a helyi és az USA-piac számára. Mexikóban például a Chrysler a Ram Charger, a Ford, az Escort és a Tracer, a GM pedig a Cavalier és a Cutlass sorozat modelljeit gyártja. A tervek szerint a latin-amerikai országban továbbra is elsősorban kiskocsikat gyártanak, a nagyobb kategóriákban pedig importból elégítik ki a

helyi vásárlók igényeit. (Itt érdemes megjegyezni, hogy egy nemrégiben készült felmérés tanúsága szerint néhány mexikói autógyárban magasabb a termelékenység, mint az amerikai üzemekben. A Hermosilloban működő Ford-üzem termelékenysége például az egyik legmagasabb a világon.)

Az amerikaiakon kívül Mexikóban autógyárakkal rendelkezik a Nissan és a Volkswagen is. Mindkét cég azért létesített üzemeket Mexikóban, hogy egyrészt éljen az olcsó munkaerő adta lehetőségekkel, másrésztől innen exportálja autóit az USA-ba és a latin-amerikai államokba. A Mexikóban készült viszonylag olcsó Golfokból tavaly 60 ezret szállítottak az Egyesült Államokba és mintegy tízezeret Latin-Amerikába. Még ennél is jobb exporteredményekkel büszkélkedhet a Nissan, amely ugyancsak több modellt gyárt Mexikóban. Hírek szerint a Mercedes is szeretne gyártóüzemet létesíteni Mexikóban, mert az ott gyártandó és az USA-ba szállítandó luxusokcsik nagyobb nyereséget ígérnek, mint a Németországból exportált Mercik.

A szabadkereskedelmi egyezmény megvalósulása kedvezőtlenül érinti a Volkswagent, valamint a Nissant, a két cég ugyanis a Mexikóban összeszerelt kocsikba döntő többségben külföldön gyártott alkatrészeket épít be. Amennyiben ők is szeretnék élvezni a szabadkereskedelmi egyezmény „áldásait”, kénytelenek 62,5 százalékra emel-

ni a helyi „tartalmat”. (Amerikai és kanadai részegységek beszerelése azért nem jöhet a gyakorlatban szóba, mert e két államban a termelési költségek jóval magasabbak, mint Mexikóban, s a „letelepítés” célja éppen a mexikói költségelnyök kihasználása volt.) A versenyképesség megőrzése érdekében a VW-nek és a Nissannak, valamint a többi, Mexikóban termelni akaró autógyárnak nincsen más választása, mint a beszállítók „áttelepítése”. A VW például már tárgyal német beszállítóival arról, hogy azok létesítsenek alkatrészgyártó üzemeket Mexikóban, s így az ottani VW-gyárak a német beszállítók mexikói leányvállalataitól vásárolják majd meg a jövőben a szükséges termékeket. A német gyártók egy része a piacmegtartás és -bővítés reményében eleget tesz a VW kérésének, s valószínűleg hasonlóan cselekszenek majd a japán autóiipari háttércegek is.

Mexikóban jelenleg öt külföldi autógyár tíz típust gyárt. Várható, hogy a következő években jelentősen megnövekszik az ott gyártott típusok és autók száma, s újabb külföldi cégek nyitnak termelőüzemeket az ágazatban. Észak- és Dél-Amerika piaca ugyanis nagy vonzerőt jelent, nemkülönben az olcsó mexikói munkaerő. Az előrejelzések szerint az ezredfordulón az autóiipar születő új nagyhatalma már évi 1,5-2 millió gépkocsit fog gyártani.

GONDA GYÖRGY

A fejlett országokban a GDP több mint 50 százalékát adja
a harmadik szektor

93.3.5.

Szolgáltató az egész világ?

A fejlett ipari országokat a statisztikák alakulása alapján ildomos volna „átkeresztelni” szolgáltató gazdaságokká. Az elmúlt húsz esztendőben ugyanis a szélesebb értelemben vett szolgáltatási ágazat annyira eluralkodott a gazdaságokon, hogy a fejlett országok döntő többségében a bruttó hazai termék (GDP) több mint ötven százaléka már ebből az úgynevezett harmadik szektorból származik.

A hagyományos lakossági és közüzemi szolgáltatások mellett ebbe az ágazatba sorolják még többek között a távközlést, a szállítást, a banki tevékenységet, a biztosítást, az idegenforgalmat, a jogi, pénzügyi és egyéb tanácsadást, valamint az egészségügyet. Miközben a fejlett államokban a szolgáltatási szektor teljesítménye meghatározó lett a GDP alakulásában, az ipari termelés részaránya fokozatosan csökkent és csökken ma is. Az ipari termelésnek mind nagyobb része kerül kihelyezésre az úgynevezett olcsó munkabérű országokba, ahol a termelési költségek összességében jóval alacsonyabbak, mint a fejlett államokban. Délkelet-Ázsia, Mexikó, Dél-Amerika, Kína és Kelet-Európa számít ma olyan olcsó térségnek, ahol a viszonylag alacsony termelési költségek miatt érdemes bérmunkáltatni, illetve saját vagy vegyes tulajdonú termelővállalatokat alapítani. Emellett persze az úgynevezett olcsó országokban is növekszik a szolgáltatási ágazat részaránya a GDP-ben, hiszen a fejletlen szolgáltatási infrastruktúra a kereslet rohamos bővülése miatt ezekben az államokban is gyors ütemben javul és terjeszkedik.

A szolgáltatási ágazat egyébként a világkereskedelem leggyorsabban bővülő része. Tavaly a nemzetközi kereskedelemben a szolgáltatások adásvételének

részaránya már elérte a 20 százalékot. Érdemes megjegyezni, hogy 1992-ben az Egyesült Államok exportjában a szolgáltatások mintegy 30 százalékkal részesedtek.

A világ első számú szolgáltatói gazdasága az amerikai. Tavaly a szolgáltatási ágazat állította elő a GDP 72 százalékát, s a dolgozók 76 százalékát foglalkoztatta. (Az ötvenes években a foglalkoztatottak mintegy fele dolgozott a szolgáltatási ágazatban.) Az Egyesült Államok ipara mindössze 23 százalékkal járul hozzá a GDP-hez, s a dolgozóknak csak 18 százalékát foglalkoztatja. Kanadában és Nagy-Britanniában az ipar részesedése a GDP-ben 20 százalék alatt van, s még az igencsak iparosodott Németországban és Japánban sem éri el a 30 százalékot. A hét legfejlettebb ország közül Németországban a legalacsonyabb — 57 százalékos — a szolgáltatási ágazat hozzájárulása a bruttó hazai termékhez.

Az elmúlt tíz esztendőben a legtöbb munkahelyet a szolgáltatási ágazatban a kis- és nagykereskedelem, az egészségügy, a turizmus iparág, valamint a jogi szolgáltatások teremtették. A szállításban, a távközlésben és a hagyományos lakossági szolgáltatásokban (tisztítás, filmelőhívás, ruhakészítés stb.) csak szerényen bővült az új munkahelyek száma.

Számos közgazdász véleménye szerint a szolgáltatási ágazat tartós konjunktúrája elsősorban annak köszönhető, hogy a termelőcégek egyes — korábban maguk végezte — tevékenységet leépítettek, és külső vállalatoknak adtak át. Ma már a fejlett országokban a vállalatok többsége nem foglalkoztat saját stábot a reklám- és propagandatevékenységre, az adatfeldolgozásra, a munkahelyi étkeztetés működtetésére stb.

Az OECD egyik nemrégiben készült tanulmánya szerint mind erőteljesebben növekszik a kapcsolat és a kölcsönös függőség a feldolgozóipar és a szolgáltatási ágazat között. A késztermékeknek mind magasabb a szolgáltatási költségtartalma. Miután a termelők erőteljesen növelik hirdetési kiadásait, egyre többet fordítanak pénzügyeik hatékony menedzselésére és a szállítások meggyorsítására. Jól jellemzi az új helyzetet a General Motors példája. A detroiti vállalatbirodalom legnagyobb „beszállítója” nem az acél- vagy az üvegipar, hanem az egészségügy.

A GM kiadási listáján ugyanis az egészségügyi biztosítási intézmények foglalják el az első helyet. Akio Morita, a Sony elnöke úgy véli, hogy a szolgáltatási ágazat fejlődése és üzleti eredményei szorosan összefüggenek a termelés hatékonyságának alakulásával. A Sony bevételeinek 20 százaléka a cég szórakoztatóipari (film- és zeneműkiadás) üzletágából származik, s ha ehhez hozzáadjuk a formatervezésre, a marketingre, az értékesítés pénzügyi támogatására és a szervizelésre fordított kiadásokat, akkor a japán vállalatbirodalom üzletvitelében a szolgáltatási ágazat részaránya eléri az ötven százalékot.

Egyes számítások szerint a fejlett országokban a késztermékek árának mintegy 50 százaléka szolgáltatási költségeket tartalmaz. Ez az arány számottevően már nem mérsékelhető, az ipari

termékek versenyképessége tehát elsősorban a termelékenység növelésével és a termelési költségek további lefaragásával javítható.

A kelet-európai országok többségében a szolgáltatási ágazat hozzájárulása a GDP-hez jóval 50 százalék alatt van. Számítások szerint az ezredfordulóra a szolgáltatási ágazat részaránya térségünk több országában meg fogja haladni az 50 százalékot.

A nemzeti iparok erőteljes karcúsításával párhuzamosan gyors ütemben bővül a szolgáltatási ágazat ezekben az országokban (távközlés, bankok, biztosítók, adatfeldolgozás, tanácsadás stb.). Ma még a fejlett országok vállalatai számára kifizetődő a kelet-európai bérmunkáltatás, de a termelési költségek jelentős emelkedése térségünkben néhány éven belül csökkenteni majd a jelenlegi vonzerőt.

Egy zsugorodó ipar, egy távlatokban csökkenő bérmunka-lehetőség mellett hosszabb távon az állástalanokat — a fejlett országok példája nyomán — elsősorban a szolgáltatási ágazat tudja majd „felszívni”.

Gonda György

Pénz Plusz Piac

A MAGYAR HÍRLAP melléklete
megjelenik
minden pénteken 8 oldalon

Szerkeszti:
EMÖD PÁL

Tervezőszerkesztő:
FABIÁN KATALIN

A szerkesztőség címe:
1087 Budapest, Kerepesi út 29/B
Tel: 134-33-30

Kiadja a Magyar Hírlap Rt.
Nyomja a Marquard Színes Nyomda
Kft.

**MAGYARORSZÁGRA
EXPORTÁLNA**

Dél-Korea

PE-30225 Csőcsatlakozó (prospektus)

India

PE-30228 Gyógynövénykészítmények (eyurveda, ismertető ár-ajánlattal megtekinthetők)

PE-30299 Bőrruházati cikkek, bőráru, pamut lepedő, textilruházati cikkek, ásványcikkek, például gránitlapok, facikkek, például gitártest, evőeszköznél, bútorkatrész

PE-30230 Konyhafelszerelés (felsorolás)

Indonézia

PE-30227 Ruházati cikkek

Németország

PE-30223 Cipő és más fogyasztási cikkek

PE-30224 Háztartási vegyi anyagok: tisztítószer, illatosító, vásárlási segédanyag, szúnyogirtó, szúnyogriasztó, autóápolási cikkek, gumi-, bőr- és cipőápoló szerek

Törökország

PE-30231 Fürdőszó, kozmetikai cikkek, testápoló szerek, kelim, szőnyeg, bor

USA

PE-30226 Könnyen összeállítható, különböző méretű épületpanelek (prospektus)

**MAGYARORSZÁGRÓL
IMPORTÁLNA**

Líbia

PI-30207 Hús (vágott és konzerv, marha és juh)

Nigéria

PI-30206 Óra, óraszív, kulcstartó,

ÜZLETI AJÁNLATOK

A közölt ajánlatokat a Magyar Gazdasági Kamarától kaptuk. Az MGK ezekért felelősséget vállalni nem tud. A közölt ajánlatok a Magyar Gazdasági Kamarában (1055 Budapest, Kossuth tér 6—8. IV. em. 437. Tel.: 153-3333/236, fax: 153-1285, tlx: 22-4745) 9—15 óra között 700 Ft+25% áfa áron készpénzfizetéssel megvásárolhatók. Vidékiek postán utánvétellel is megrendelhetik.

játék, szórakoztató elektronikai cikkek, ruházat, jármű, járműalkatrész, konyhafelszerelés, ajándékok, fogyasztási cikkek

PI-30209 Kalkulátor, szórakoztatóelektronikai cikkek, légkondicionáló, óra, szemüvegkeret, napszemüveg, fényképezőgép, telefon, ajándékok, iparcikkek stb.

PI-30210 Textília, lábbeli, gépalaktrész, szerszám, vegyi anyagok

PI-30211 Napszemüveg, szemüvegkeret, golyóstoll, töltőtoll, óra, óraszív, ruházati cikkek, öv és más fogyasztási cikkek

PI-30212 Óra, textília, ruházat, napszemüveg, táska, rövidáru, elektronikai cikkek, ventilátor stb.

PI-30213 Irodaszerek, futballlabda, ékszer, szabászati anyagok, varrógép, karácsonyi díszek stb.

PI-30214 Textília, irodaszerek, kozmetikai cikkek, játék, bőrcikkek, zsebkendő, ruházat, textilcikkek stb.

PI-30215 Villamos és elektronikai cikkek, rövidáru, motorkerékpár, motoralkatrész, irodaszerek, játék, dísz tárgyak, bőrcikkek, gyógyszer, sebészeti kesztyű, ruházat, esernyő, napszemüveg, konyhafelszerelés és más fogyasztási cikkek

ÜGYNÖKI AJÁNLATOK

Ausztria

PK-30207 Műszaki ragasztók és tömítőanyagok a gépipar, hidraulika, pneumatika, autóipar, elektroni-

ka részére (magyar nyelvű prospektus), magyarul is tudnak

Liechtenstein

PK-30206 Élelmiszer, beruházási javak, fogyasztási cikkek, luxuscikkek forgalmazására képviseletet vállal

Mexikó

PK-30205 Ezüst ékszer (kézműipar) forgalmazásához elosztót keres

USA

PK-30204 Hordozható és fix kivitellű detektor veszélyes anyagok (gáz, por) jelzésére (prospektusok megtekinthetők)

VEGYES AJÁNLATOK

Finnország

PV-30215 Tehermérlegek (járműhöz és forgalomszámláláshoz) ügynököt, illetve összeállító szerelőt keres

India

PV-30214 Export: ruházat, kézműipari cikkek, szőnyeg, ékszer, ajándékok, bőrcikkek (felsorolás); import: műanyag granulátum, bevett zár stb.

Kína

PV-30216 Export-import: textília, selyemcikkek, vegyi anyagok,

festékek, porcelán, szanitercikkek, fürdőszoba-felszerelés, villamos cikkek, szerszám, építőipari vasáru, műanyag cikkek

Kuvait

PV-30217 A következő területeken működő export-import cég képviseletet vállal: műanyag cikkek, üvegáru, háztartási cikkek, ajándék, játék, élelmiszer, ékszer, táska, irodaszerek, villamos és elektronikai cikkek; továbbá tengeri termékeket, diókat, aranyozott üvegáru és sportlabdát exportálna

Németország

PV-30208 Export: mosógatógép és más villamos és egyéb háztartási eszközök, vendéglői és szálloda-felszerelés; illetve az utóbbiak tervezésében és exportjában együttműködést keres

PV-30209 Üzemgazdasági területen működő tanácsadó és oktatási cég szolgáltatásait kínálja és együttműködést keres

PV-30210 Export: tejtermék, gabonatermék, édesség, húсарu, felvágott és más élelmiszer, italok, élvezeti cikkek, testápoló szerek, háztartási vegyi anyagok, textília, cipő; illetve a fentiek forgalmazására kereskedelmi képviselőt keres; import: réz, cink, ólom és más nemvas fémek; illetve a fentiek forgalmazására képviseletet vállal

A Világkereskedelmi Központok Szövetsége a világ 60 országára 240 városának mintegy 400 000 vállalatát tömöríti. Az alábbiakban a szövetség Network elnevezésű számítógépes hálózatában szereplő ajánlatok fejléceinek egy részét tesszük közzé. A konkrét teljes ajánlatok 800 Ft + 25% áfa ellenében rendelhetők meg. Vállalatok és magánszemélyek is közzétehetik rendszerünkön keresztül a saját üzleti ajánlataikat. Online csatlakozás is lehetséges. További felvilágosítás: Félégyházi Andrást (WTC Network Budapest), Tel: 2022998, fax: 2022894

KÍNÁLAT

- M4044 Művirág, növény és fa
- 4042 Játék baba
- 4037 3865x33 485 USD és egyéb
- 4031 Festék
- 4020 Paradicsompüré, gyümölcslepé
- 4015 Zászlók, házibulicikkek
- 4007 Golfsapka
- 4004 Hűtőszekrény, háztartási készülékek

Partnerkereső

- 3996 Kókuszdiórost. Párna
- 3995 Sürgős! Panasonic légkondicionáló
- 3992 Orvosi berendezések
- 3989 Egyszer használatos tálca, hamutartó
- 3987 Rizs, trikó, tornacipő, cipő
- 3986 Használt autók az USA-ból
- 3978 Zöld/fehér márvány, jadeit
- 3977 USA B*0*Y cigaretta
- 3969 Képszalag 89, hangszalag 20 USD
- 3967 Márkás sportcikk/sportruha
- 3965 Marlboro
- 3960 Élelmiszer
- 3957 Kvarckristályeladás
- 3956 Sovány tejpor

3954 Almasűrítmény
3949 Titán

KERESLET

- M4048 Nyersanyag: mű
- 4011 Féldrágakő, gyöngy
- 3997 SIMM, 1 MB, 4 M
- 3993 Motorkerékpár-gu
- 3990 Habkő
- 3973 Szépitőszér
- 3968 Gyümölcslepé
- 3955 Hulladék sint kere
- 3952 Hering és makréla
- 3941 Betonacél/karban
- 3940 Réz, alumínium v
- 3935 Bébiétel. Vaj
- 3916 Komputer
- 3914 Buga, szerkezeti
- 3909 12/78-as portland

Rákapcsolt a piacot vesztő amerikai repülőgépipari lobb

Transzatlanti sárdobálás

Újabb fejezetéhez érkezett az amerikai és a nyugat-európai repülőgépgyártók kölcsönös vádaskodása, amikor március első hetében levegőbe emelkedett az Airbus legújabb géptípusa, az A-321-es. A nyugat-európai repülőgépgyártó konzorcium elleni egyre erősödő támadásban Clinton elnök is kivette a részét, aki a jelek szerint nem tud és nem is akar ellenállni a piaci helyzetét féltő amerikai repülőgépipari lobbnak.

A vezető amerikai polgári repülőgépgyártók — Boeing, McDonnell Douglas — számára az újabb Airbus-konstrukció megjelenése piaci részesedésük további csökkenésével járhat majd. Húsz esztendő alatt az Airbus Industries a világ második legjelentősebb repülőgépgyártójává nőtte ki magát, tavaly már maga mögé utasította a korábban „örök második” McDonnell. Az utasszállító repülőgépek világpiacán a Boeings toronymagasan vezet 60 százalékos részesedéssel, az Airbus pedig már a piac 25 százalékát tudhatja magáénak. A McDonnell részesedése 12 százalékra zsugorodott a korábbi 27 százalékról.

A 186 utast befogadó két hajtóműves A-321-es próbarepülésére akkor került sor, amikor mind a világ légiközlekedése, mind pedig a repülőgépgyártás az elmúlt 40 esztendő legsúlyosabb válságát éli át. Az utóbbi három évben a világ légitársaságai több mint 10 milliárd dollár veszteséget halmoztak fel, s a kedvezőtlen üzletmenet miatt kénytelenek sorra lemondani a géppark felújítását és bővítését

szolgáló repülőgép-megrendeléseiket. Jó esetben csak a szállítási határidők elhalasztását kérik, s nem törlik véglegesen a megrendeléseket.

A repülőgépgyártókat egyrészt tehát sújtja a rendelésállomány számottevő csökkenése, másrészt pedig a katonai gépek iránti igény jelentős visszaesése. Mind az USA-ban, mind pedig Nyugat-Európában folyamatosan csökkennek a katonai kiadások, s ez a repülőgépgyártók számára igen rossz üzleti hír. Ráadásul a katonai szektorban felszabaduló termelőkapacitásokat nem tudják átcsoportosítani polgári repülőgépek gyártására, hiszen ezt a piacot még néhány évig az apály fogja jellemezni.

A zsugorodó kereslet miatt a Boeing nemrégiben bejelentette, hogy termelését 35 százalékkal csökkenti, s 18 hónap alatt 28 ezer dolgozójától válik meg. Folyamatosan bocsátja el dolgozóit a McDonnell is, amely 1990-ben még 121 ezer főt foglalkoztatott. 1993 végére az óriáscég dolgozóinak száma nem haladja meg a 78 ezret. Természetesen az Airbus

megrendelése is csökkentek, de korántsem olyan mértékben, mint az amerikai versenytársaké. Idén a német—angol—francia—spanyol konzorcium 150 gépet fog gyártani, s a korábbi tervek szerint 1995-ben 225 repülőgép hagyta volna el a szerelőcsarnokokat. A megrendések csökkenése miatt az Airbus is kénytelen „karcúsítani” termelését, s 1995-ben várhatóan 175 repülőgépet épít.

Az amerikai gyártók tartanak, hogy az Airbus piaci részarányának további növelése érdekében az eddiginél jóval agresszívabb marketing- és árpolitikát fog folytatni. Az Airbus sikerei láttán érthető, hogy a nagy hatalmú és igen befolyásos amerikai repülőgépipari lobb összűzet zúdít a „betolakodóra”.

A lobb és újabban Clinton elnök is mind élesebben támadja az Airbust az állami támogatás miatt. Annak ellenére, hogy az Európai Közösség és az Egyesült Államok ötéves tárgyalássorozat után tavaly végre megegyezett a polgári repülőgépek gyártása állami támogatásának szabályaiban. Az Airbus konzorcium tagjai soha nem tiltakoztak, hogy kormányaiktól a program jelentős költségvetési támogatásban részesült. Az amerikai vádak szerint ez a támogatás az elmúlt hét évben meghaladta a 26 milliárd dollárt, más szavakkal: végső soron legkevésbé ennyivel károsodtak az amerikai repülőgépgyártók.

A szokatlanul éles támadásra — amelyre ráadásul egy mindkét fél által elfogadott megállapodás után kerül sor — az Airbus is hevesen reagált. Szerinte az USA kormánya legalább ekkora összeggel támogatotta közvetlen és közvetett módon az amerikai repülőgépipart. Sok esetben nem a gyártók, hanem a re-

pülőgépeket vásárolni szándékozó hazai és külföldi légitársaságok kaptak és kapnak Washingtontól igen kedvező finanszírozási (hitel) lehetőségeket — érvelnek Nyugat-Európában. A transzatlanti „sárdobálás” legújabb fejleménye, hogy az amerikai kormány tárgyalásokat kezdeményezett Brüsszellel a tavalyi megállapodás megvalósításának „áttekintésére”. (Érdemes megjegyezni, hogy végső soron az amerikai repülőgépgyártók számára az eladások finanszírozásának kérdése jóval fontosabb, mint az Airbus támasztotta verseny. Szeretnék, ha Washington az eddiginél hathatósabban támogatná — például az Eximbank kedvezményes hiteleivel — a külföldi vásárlókat.)

A jelenlegi piaci helyzetben a három vezető repülőgépgyártó közül a McDonnell Douglas a leginkább sebezhető. Két versenytársa-hoz képest viszonylag szűk a típuskínálata, s ezen az önáramvonalasítás sem segít. Szakértők véleménye szerint nem kizárt, hogy a McDonnell — a Lockheed példáját követve — a nem távoli jövőben felhagy az utasszállító gyártásával, s kizárólag katonai repülőgépeket fog előállítani. A talpon maradás egy másik lehetséges változata néhány külföldi partner bevonása az üzletbe. Egy olyan McDonnellről lenne szó, amelyben az amerikai cég többségi tulajdonnal rendelkezne, részvényespartnerei pedig hajlandóak volnának jelentős összegeket befektetni új típusok kifejlesztésére. Hírek szerint a McDonnell nemrégiben tárgyalásokat kezdett több ázsiai ország repülőgépgyártójával nemzetköziesedéséről.

Miután a Boeing is mind szorosabb együttműködést folytat három japán repülőgépipari céggel —

Kawasaki Heavy Industries, Mitsubishi Heavy Industries, Fuji Heavy Industries —, valószínűsíthető, hogy az amerikai repülőgépgyártók a következő években átrendezik soraikat, s tőkéstársaként néhány ázsiai gyártót is bevesznek az üzletbe. Annál is inkább, mivel az előrejelzések szerint a következő tíz évben Ázsiában várható a legnagyobb kereslet az új repülőgépek iránt, s az amerikai gyártók nem akarják ezt a piacot átengedni az Airbusnak. (Elég megrázkódtatás számukra az is, hogy az amerikai légitársaságok mind nagyobb számban vásárolnak gépet az Airbustól...)

Az átrendeződésnek, a nemzeti repülőgépgyártás nemzetköziesedésének része lehet a Boeing kacérkodása a nyugat-európai konzorciummal egy 800 személyes szuperjumbó esetleges közös tervezésére és gyártására. Két óriásgéptípus ugyanis nem férne meg egymás mellett a piacon, s a Boeing mind jobban tart az Airbustól, amely esetleg egyedül is belevágná a mamutgép kifejlesztésébe.

Miközben az amerikai gyártók szeretnék lefékezni az Airbus piaci terjeszkedését, maguk is törekednek a nemzetközi együttműködésre. 1989-ben a „három nagy” 93 milliárd dollár értékű megrendelést kapott, tavaly ez az összeg csak 30 milliárd körül alakult. De mindhárman tudják, hogy a piac még várhatóan az ezredforduló előtt fellendül, s további veszténivalójuk elsősorban az amerikaiaknak van. Ezért is igyekeznek valamilyen módon magukat mielőbb „pozícióba hozni”.

Gonda György

**MAGYARORSZÁGRA
EXPORTÁLNA**

Japán

PE-30239 Használt villamos és elektronikai cikkek (felsorolás)

PE-30240 Új és használt cikkek árajánlattal: jármű, másológép, fax, légkondicionáló, számítógép, videókamera, videó, eldobható öngyújtó; 1994-ben: olívaolaj, datolya, narancs, más gyümölcs és zöldség, hal, konzerv, vegyi anyagok, farmer, papír, vasáru

PE-30241 Aranyozott rozsdamentes acél evőeszköz, üvegáru, alumíniumfólia cikkek, tálca, használt távközlési berendezések

Kanada

PE-30234 Sportfelszerelés

Nagy-Britannia

PE-30242 Egészségügyi felszerelés, eldobható egészségügyi cikkek, gyógyszer (hitel is lehetséges)

PE-30243 Fémfeldolgozó gépek (felsorolás) és más új és használt gépek

PE-30244 Vietnami rizs, brazil marhahús, ghánai jamgyökér

Oroszország

PE-30237 Papír: ofszetpapír (leírás), csomagolópapír, tapéta-alap stb. árajánlattal

PE-30238 Orvosi és műszaki kerámia, orientált műanyag kompozit, szoftver a konfekció- és kötőipar részére (orosz nyelvű leírással)

Pakisztán

PE-30232 Hat cég ajánlatai: textilcikkek, kék, bőrcikkek, műanyag szemeteszsák

PE-30233 Bőr, bőr ruházati cikkek

Románia

PE-30235 Húros hangszerek (felsorolás)

ÜZLETI AJÁNLATOK

A közölt ajánlatokat a Magyar Gazdasági Kamarától kaptuk. Az MGK ezekért felelősséget vállalni nem tud. A közölt ajánlatok a Magyar Gazdasági Kamarában (1055 Budapest, Kossuth tér 6—8. IV. em. 437. Tel.: 153-3333/236, fax: 153-1285, tlx: 22-4745) 9—15 óra között 700 Ft+25% áfa áron készpénzfizetéssel megvásárolhatók. Vidékiek postán utánvétellel is megrendelhetik.

PE-30236 Húsz cég ajánlatai a Kovászna megyei kamara adatbankjából útburkolat, kerámia-cikkek, műszaki gumi, villamos cikkek, bútor, téglagyártó berendezések, szőnyeg, festék, oldószer, lakk, hengerelt lemez, kovácsolt alkatrészek, textilcikkek, üvegáru, papíripari berendezések

Szlovákia
PE-30245 Kubai rum
PE-30246 Betonacél (méret, mennyiség, árajánlat)

**MAGYARORSZÁGRÓL
IMPORTÁLNA**

Nagy-Britannia
PI-30222 Textilia (ruházati cikkekhez)

Portugália
PI-30218 Parkolás-ellenőrző és más közlekedésirányító berendezések

PI-30219 Kézműipari ékszer (ezüst vagy nem, egyszerű vagy féldrágakövel)

Svájc
PI-30221 2 mm-es opak és átlátszó üveg, valamint 2,5 és 3 mm-es keményfalemez képkeret-gyártáshoz, fa képkeretöntő forma

Szaúd-Arábia
PI-30220 Autóalkatrész, autótartozék, szerszám, ipari gépek stb.

ÜGYNÖKI AJÁNLATOK

Hollandia
PK-30210 Kelet-európai cikkekre importőrök felkutatását vállalja

Kanada
PK-30208 Export-import cég képviselőt keres és képviselőt keres

PK-30209 PVC redőny forgalmazására ügynököt keres

VEGYES AJÁNLATOK

Bulgária
PV-30227 Hét cég ajánlatai export: zománc, villamos cikkek, szerszámok, bor, élelmiszer, vodka (rubelért); import: élelmiszer, alapanyagok, segédanyagok, üzemanyag, konzervipari berendezések, hátizsák, hálózatsák, vadászkelekek, horgászkelekek, fagyasztott csirke; elosztót keres, együttműködést ajánl
PV-30228 Öt cég ajánlatai ex-

port: élelmiszer, cigaretta (rubeleért is), acélcső, karbamid; import: 10 ezer pár női csizma, szórakoztatóelektronikai cikkek

Egyesült Arab Emírségek

PV-30226 Export, import, képviselő, ügynökség, közös vállalkozás, befektetés

Izrael

PV-30223 Export: élelmiszer, ruházat, lábbeli, barter és közös vállalkozás: ipari épületek, kórház, út, gyár stb. építése kulcsátadással, mezőgazdasági berendezések, mezőgazdasági technológiák, szoftver (részletes felsorolás) területén 500 millió USD értékben, nagy projektek esetén hitel is lehetséges

Oroszország

PV-30224 Export: pamuttextília (leírás), pamuthulladék; import: élelmiszer, őszi és téli lábbeli, bútor, cigaretta, ruházat, elektronikai cikkek

Pakisztán

PV-30220 Munka- és sportkesztyűt exportálna, illetve forgalmazásához ügynököt keres

PV-30221 Textilgyártó cég együttműködést keres ruházati ipari üzemmél, textiltervezővel, mikroszálgyártóval vagy forgalmazóval és textilügynökkel

PV-30222 Pakisztáni szállodák átalakítására és működtetésére befektetőt keres

Svájc

PV-30223 Modul irodabútor szabadalmát és gyártóeszközeit átadná (ábrák)

**Az Állami
ny**

**A privatizációt segítő s
közzé az Állami Vagy
tendereit. További
a pályázatokban megje
illetve személyeknél**

Az Állami Vagyonügynökség megbízásából az Erzsébeti Közért Vállalat (Bp. XX., Török Flóris u. 84.) árverést hirdet 1993. március 19. napjára. Az árverés helye a vállalat központja.

Az árverésre jelentkezés feltétele a kikiáltási ár 5 százalékának megfelelő összegű bánatpénz látra szóló betétkönyvben történő letétbe helyezése 1993. március 11-éig a vállalat pénzügyi csoportjánál munkanapokon 8—12 óráig.

Jelentkezés, továbbá felvilágosítás és az üzleti tájékoztató átvétele a vállalat fejlesztési osztályán munkanapokon 8—12 óráig.

Az Állami Vagyonügynökség megbízásából a Zala Megyei Vendéglátó Vállalat a 17. sz. Becsali csárda (Zalaegerszeg, Becsali hegy) és a 215. sz. Pecsényesüdő (Keszthely, Bazársor) üzleteit 1993. március 22-én árverésen értékesíti.

Az árverés helye: Napfény étterem, Zalaegerszeg Landorhegyi u. 10.

Az árverésre jelentkezés feltétele a kikiáltási ár 5 százalékának megfelelő bánatpénz látra szóló betétkönyvben való elhelyezése 1993. március 13-áig a Zala Megyei Vendéglátó Vállalat pénztárába (Zalaegerszeg, Kazinczy tér 4.).

További információt és írásbeli tájékoztatót a Zala Megyei Vendéglátó Vállalat közgazdasági osztálya ad (tel: 92/11-230).

Az Állami Vagyonügynökség

A Világkereskedelmi Központok Szövetsége a világ 60 országa 240 városának mintegy 400 000 vállalatát tömöríti. Az alábbiakban a Szövetség Network elnevezésű számítógépes hálózatában szereplő ajánlatok fejleceinek egy részét tesszük közzé. A konkrét teljes ajánlatok 800 Ft + 25 % áfa ellenében rendelhetők meg. Vállalatok és magánszemélyek is közzétehetik rendszerünkön keresztül a saját üzleti ajánlataikat. Online csatlakozás is lehetséges. Továb-

Partnerkereső

- 4232 Géplő
- 4231 Szemestakarmány-szárító
- 4230 Beszélő riasztórendszerhez kereskedő
- 4229 Orvosi/sebészkesztyű

- 4205 Kemény/lágy zománcú tű, jelvény
- 4204 Divatos új szintetikus kelme
- 4202 100 % selyeming
- KERESLET**
- M4243 Üvegáru és más termék
- 4236 Irodabútor keresnek
- 4234 Acélcső. Marólóg
- 4227 Sertés/marha/borjúhús készáru
- 4223 Textilgyárost keresnek

Tartós válságban az ingatlanbiznisz ^{93.} ^{3.12}

Több mint három esztendeje tart a fejlett országokban az ingatlanpiacok válságának mélyülése. Szakemberek egybehangzó véleménye szerint 1993-ban már az is nagy eredménynek számítana, ha nem romlana tovább a helyzet. Az ingatlanpiac világméretű összeomlása jelentős károkat okozott és okoz a bankoknak, az építőiparnak, a befektetőknek, s nem utolsósorban a meglévő irodaházak és egyéb kereskedelmi ingatlanok tulajdonosainak. Az előrejelzések szerint az ágazat csak az évtized vége előtt számíthat némi konjunktúrára.

A nyolcvanas évek soha nem látott irodaház- és kereskedelmi ingatlan (bevásárló központok, parkolóházak stb.) építő láza igencsak alábbhagyott, amikor kiderült, hogy a fejlett országokban a rendelkezésre álló terület 20-40 százalékkal több, mint amennyire vevő akad. Az elhúzódo gazdasági válság, a cégszűkítés számának meredek emelkedése, valamint a vállalatok átszervezése, az elbocsátások és a költségcsökkentő ónárbevonalasítások miatt számottevően visszaesett a kereslet a megvásárolható vagy bérelhető irodák és a kereskedelmi ingatlanok iránt. Hiába csökkentek és csökkennek a bérleti díjak — sok esetben 40-60 százalékkal —, még a régi bérlőket is nehéz megtartani, újakat találni pedig szinte lehetetlen. Különösen a városközpontokban, ahol a bérleti díjak még mindig jóval magasabbak, mint a külső kerületekben.

Jól jellemzi az ingatlanpiaci krízist, hogy Londonban, New Yorkban, Los Angelesben, Sydneyben — s a sort még hosszasan lehetne folytatni — az irodaházak több mint egyötöde üresen áll. Párizsban a kapacitások 10 százaléka kihasználatlan, s a válsághullám elérte Tokiót és Frankfurtot is.

Az árak zuhannak, s ezzel párhuzamosan csökken a kereskedelmi ingatlanok értéke is. Sokan szeretnének megszabadulni a veszteséget termelő kereskedelmi ingatlanoktól, de még áron alul is nehéz vevőt találni a kedvezőtlen kilátások miatt. Az Egyesült Államokban az elmúlt négy évben 50 százalékkal csökkent az irodaházak értéke az ingatlanpiacon.

Az óceán túlsó partján még az igen alacsony hitelkamatok sem jelentenek vonzerőt a beruházók számára: míg 1988-ban 21 milliárd dollárt fordítottak új kereskedelmi ingatlanok építésére, tavaly ez az összeg nem haladta meg a 3 milliárdot. Ezek a beruházások azonban nem az irodaházpiacot célozzák meg, hanem a kiskereskedelmi bolthálózat bővítését szolgálják. Itt ugyanis még van némi új kereslet, bár az előrejelzések nem túl biztatók. A chicagói ingatlanpiac-kutató központ szerint az ezredfordulóra az USA-ban a bevásárlóközpontok (mallok) száma 10 százalékkal lesz kevesebb a jelenlegi 1500-nál. Miközben a kereskedelmi ingatlanok piaca az USA-ban haldoklik, s a tartós túlkínálat miatt még jó ideig nem érdemes ebbe az ágazatba tőkét fektetni, váratlanul fellendült a ház- és lakásépítési üzletág. Az alacsony kamatok — 30 éves lakásépítési hitel jelenleg 8 százalékos körüli kamattal vehető fel — meghozták az építkezési kedvet. Az előrejelzések szerint, idén a lakásépítések és -értékesítések piacán 3-5 százalékos növekedés várható.

Visszatérve a kereskedelmi ingatlanokra: a túlkínálat ellenére Ázsia újonnan iparosodó országaiban jó üzlet marad az irodaházak építése és bérbeadása. Ennek az az oka, hogy a térség országainak gazdasága továbbra is dinamikus fejlődik, s a bővülő piac reményében mind több külföldi vállalat létesít ezekben az államokban (Thaiföld, Szingapúr, Malajzia, Hongkong, Indonézia stb.) képviselőket, leánycéget, termelőüzemet. Szakértők

véleménye szerint a következő években is Ázsia lesz a világ kereskedelmi ingatlanpiacának legígéretesebb térsége, ahová érdemes investálni.

Két esztendővel ezelőtt még a kelet-európai kereskedelmi ingatlanpiacot a kereslettől jóval elmaradó kínálat jellemezte. Azóta sok irodaház, bevásárlóközpont épült és épül, s kezd kialakulni a piac egyensúlya. Az ingatlanfejlesztő beruházók — nyugati vélemények szerint — térségünk felé újabban kisebb idegenkednek, mindennek előtt a földtulajdoni kérdések rendezetlensége miatt. Természetesen a közép- és kelet-európai országok mindegyikében más a gyakorlat ebben a kérdésben, az investorok azonban összességében már igen óvatosan kezelik az ingatlanberuházásokat. Csak akkor fognak új építkezésekbe, ha a terület tulajdonjoga teljesen „tisztá”, s biztosított, hogy a későbbiekben nem támadhatnak tulajdoni gondok. Hasonló állásponton vannak a beruházásokat finanszírozó nyugati pénzintézetek is. A gazdasági konjunktúra megélénkülése sem hoz majd lényeges változást a következő években a fejlett országok kereskedelmi ingatlanpiacán. A vállalatok ugyanis nem kívánják bővíteni irodai alkalmazottaik számát, sőt újabb átszervezéssel tovább akarják csökkenteni a létszámot. Ráadásul Nyugaton mindjobban terjed az otthoni munkavégzés: a vállalatok bizonyos munkakörű dolgozóik otthonába számítógép-terminált telepítenek, amely állandó kapcsolatban áll a cég központjával. Az otthoni munkavégzés sokak számára vonzó, a vállalatok pedig csökkenthetik a bérelt irodák nagyságát, saját székházaik felszabaduló részeit pedig kiadhatják — ha találnak bérlőket.

A fejlett országokban idén sem várható a beruházások megélénkülése a kereskedelmi ingatlan ágazatban. A bankok, az investorok óvatosak maradnak, s az ágazat új létesítményeket elsősorban Ázsiában fog építeni nagyobb mennyiségben. Összességében a kereskedelmi ingatlanok tulajdonlása még egy ideig nem lesz nyereséges vállalkozás, új beruházásokba idén Nyugat-Európában és az Egyesült Államokban pedig csak a legbátorbabak és a legoptimistábbak fektetnek be pénzt.

G. Gy.

dással és (a konyhai munkák tényleges megkezdésével,
a konyhai rész 1993. szeptember 1-jei üzembe helyezett

vállalkozó tegyen javaslatot.

en a MÚBER-INVECON KFT. a helyszínen tervkonzultációt bizto-

1993. május 14. 9 óra.

„Nagyvárkonyi konyhák III. (három) ütem rekonstrukció” megjelöléssel
né titkárnőnek a MÚBER-INVECON KFT.-nél (1016 Budapest,

1993. május 14. 10 óra.

Budapest, Mészáros u. 10. IV. 2.).

1993. május 28. 10 óra.

Nagyvárkonyi Konyhák Kar nagytanácskozó.

MÚBER-INVECON KFT.

2458 MH

Az elbírálás szer

— kedvezőbb v

— kedvezőbb r

— vállalkozó ar

— helyi munká

Az ajánlatok elbír

A létesítményt l. c

Az ajánlattevők

használatra alkal

Az ajánlatok ber

nem kerül értékel

Az ajánlatok ber

Helye: NOMBEP

Az ajánlatok felk

Helye: NOMBEP

Az eredményhir

Helye: NOMBEP

Az ajánlatokat té

A borítékon kérjü

Építész és Ingatlanforgalmi Kft.

Budapest, Húvösvölgyi út 23.)

Építési és bontási munkák

szerszámok és gépek megvásárlására

leleik ismertető kiírást és a műszaki kiviteli tervdokumentációt
lehet átvenni, 20 000 Ft készpénzben történő befizetése ellenében
(almazza). A befizetett összeget nem térítjük vissza.

Érvényesítési időpontja: 1993. március 16.—március 26-ig.

Állományon csak azok vehetnek részt, akik a tenderanyagot kiváltották.

Építési ajánlat benyújtási határideje:

1993. május 17-én 10 óra.

Építész és Ingatlanforgalmi Kft.

Húvösvölgyi út 23.) tárgyalója.

Bontásának időpontja:

1993. május 17-én 10.10 óra.

Építész és Ingatlanforgalmi Kft.

Húvösvölgyi út 23.) tárgyalója.

Építési és bontási munkák

1993. május 2-án 10 óra.

Építész és Ingatlanforgalmi Kft.

Húvösvölgyi út 23.) tárgyalója.

2460 MH

nyilva

t

Az ajánlat elkészít

(L. u. 7.) által 1993.

Az ajánlat készítés

elrendezéstől, anna

A kivitelezésre a n

A kivitelezés kezd

Befejezési határidő:

A tervdokumentác

Az ajánlatokat „M

Benyújtási határidő:

Helye: Zalaegersz

Zalaegersz.

Ajánlatok bontás

Helye: polgármes

Eredményhirdeté

Helye: polgármes

Versenyterület

Nédár Gyö

tel.: (92) 1

Építész és Ingatlanforgalmi Kft.

Budapest, Húvösvölgyi út 23.)

Építési és bontási munkák

szerszámok és gépek megvásárlására

leleik ismertető kiírást és a műszaki kiviteli tervdokumentációt

lehet átvenni, 20 000 Ft készpénzben történő befizetése ellenében

(almazza). A befizetett összeget nem térítjük vissza.

Érvényesítési időpontja: 1993. május 17. (hétfő), de. 9 óra.

Helye:

Veszprém-Ber Rt., Veszprém, Radnóti tér 2., titkárság.

Az ajánlatok bontásának időpontja:

1993. május 17. (hétfő), de. 10 óra.

Helye: ugyanott.

Az eredményhirdetés időpontja:

1993. május 26. (szerda), de. 10 óra.

Helye: ugyanott.

Ügyintéző:

Markovics Ottó. Telefon: (80) 23-888.

VESZPRÉMBER RT.

MH 2462

Privatizációs hullám Latin-Amerikában

A nyolcvanas években a latin-amerikai országok többségén súlyos adósságválság és recesszió söpört végig. 1991-től azonban a külföldi tőke mind nagyobb bizalommal van a térség iránt. A bizalom visszatérésében az adósságterhek enyhülése mellett jelentős szerepet játszik az, hogy a kormányok szigorúan ellenőrzik a költségvetést, és a gyors ütemű privatizáció révén az adófizetők pénzéből mind kevesebbet kell a veszteséges állami vállalatok fenntartására fordítani.

A gazdaság államtanítása Latin-Amerika szinte minden országában megkezdődött, a leglátványosabb eredményeket eddig Mexikó érte el. Az a Mexikó, amelyet ma a Nemzetközi Valutaalap a kilábalás és a fellendülés egyik mintországaként minősít. Nem véletlen, hogy a nemzetközi üzleti és pénzügyvilág a „mexikói modellt” — beleértve a privatizálást — Kelet-Európa számára sok szempontból mintáértékűnek tartja.

Mexikóban 1982-ben az állami vállalatok száma még 1115 volt. A fokozatosság és az óvatosság jegyében a privatizáció a kisebb állami vállalatok értékesítésével kezdődött. A szükséges tapasztalatok megszerzése után mintegy öt évvel ezelőtt elkezdték a nagy állami cégek magánkézbe adását. A Salinas-kormány 1989 óta 362 vállalatot privatizált, idén további 37 cég kerül magántulajdonba, s ezzel be is fejeződik az ötéves privatizációs program.

A kincstárnak a privatizálásból eddig 22 milliárd dollár bevétele származott, a még hátralévő vállalatok eladásából pedig 5 milliárd dollár bevételre számítanak. A latin-amerikai országban a privatizáció csak azután kapott lendületet, hogy kialakították a tőke szabad működéséhez szükséges piaci intézményi és szabályozási feltételeket.

Fontos szerepet játszik a privatizációban a külföldi tőke, de a

kormány különböző kedvezményes hitelek nyújtásával előnyben részesíti a hazai befektetőket a nemzeti burzsoázia kialakítása és megerősítése érdekében. Ingyen nem juthat senki állami vagyonghoz, az állami cégek dolgozói viszont a munkavállalói részvényprogram keretében kedvezményesen juthatnak tulajdonhoz.

A privatizálás irányítása az állami vagyongyűnkés feladata, a lebonyolítást azonban a kereskedelmi bankok végzik.

A pénzügyintézetek privatizálási ügynökként tevékenykednek, ők világítják át a vállalatokat, végzik el a vagyoneértékelést, elkészítik az ismertető anyagokat, kidolgozzák a részletes „menetrendet”. A beérkezett ajánlatokat a vagyongyűnkés bírálja el, s a döntésnél nemcsak a megajánlott vételár, hanem a cég jövőjére vonatkozó fejlesztési és piaci terveket is figyelembe veszik.

A privatizációs bevételeket elsősorban a belső államadósság csökkentésére, valamint a szociális programok (állami oktatás, egészségügy stb.) finanszírozására fordítják. De jelentős összeg marad az eladásra kerülő állami vállalatok „feljavítására” is, hiszen a mexikói privatizáció alapelve, hogy a cégeket vonzóvá kell tenni a befektetők számára. A privatizációs bevételek egy része tehát visszaforgatásra kerül annak érdekében, hogy a magántőke számára

felkínált állami vállalatok magasabb áron kerülhessenek értékesítésre. (Az állami vállalatok egy részét nem sikerült feljavítani, ezekben az esetekben a kormány nem erőltette a privatizálást, hanem inkább az üzemek bezárását, felszámolását választotta.)

A külföldi tőke számára liberalizálták a befektetési szabályokat, s egyes ágazatokban 100 százalékos tulajdonszerzést is lehetővé tettek a külföldi tőkének. Néhány területen azonban korlátozták a külföldiek lehetőségeit: a kereskedelmi bankokban 30, a biztosítótársaságokban, a lízingcégekben, valamint az áruházakban maximum 49 százalék lehet a külföldi tőke részaránya.

A bankok privatizálása igen magas áron folyik, mert ez az ágazat nagy profitlehetőségeket kínál a magántőke számára. A következő években a mexikói gazdaság várhatóan évi 5 százalékkal növekszik, a bankszektorban viszont évi 10 százalék körüli növekedést jeleznek előre.

A mexikói és a külföldi tőke a privatizáció során jelentős részesedést szerzett az acéliparban, a bányászatban, a vegyiparban, a gyógyszeriparban és a szállításban, valamint a bankokban és biztosítóknál. Tízmilliárd dollár bevételt hozott az állami távközlési vállalat, a Telefonos de Mexico privatizálása, amely ez idáig a harmadik legnagyobb ügylet volt a világon a gazdaság államtanítása során.

Miközben Mexikóban idén gyakorlatilag befejeződik a privatizáció, Latin-Amerika más országaiiban még hátrébb tartanak. Bolíviában például tavaly kezdődött meg a privatizációs program végrehajtása, amely 60 vállalatot ölel fel, vagyis az állami tulajdonú cégek 40 százalékára terjed ki. Peru több mint 230 veszteséges állami céget kíván magántulajdonba adni, a privatizálás azonban igen lassan folyik.

Tavaly 8 állami vállalatot értékesítettek összesen 250 millió dollárért. Jól kezdődött viszont az 1993-as esztendő a privatizáció

szempontjából: Kína legnagyobb acélipari vállalata, a Soukang Corporation 312 millió dollárért megvásárolta a Hierro Peru állami acélipari céget.

A gyorsan gyógyuló argentin gazdaságban is kiemelt szerepe van a privatizálásnak, a tervek szerint az összes állami cég rövid időn belül magántulajdonba kerül. A reformpolitika fontos részét alkotó államtanítást a Világbank is támogatja. Argentína nemrégiben 750 millió dolláros hitelmegállapodást írt alá a Világbankkal, s ebből az összegből 300 milliót a privatizáció felgyorsítására fordíthat. (A privatizálandó vállalatok a honvédelmi minisztérium irányítása alatt állnak.)

A térség többi országában is folyik az állam kivonulása a gazdaságból, helyét a hazai és a külföldi tőke foglalja el.

A legelterjedtebb privatizációs módszer a pályázat, de alkalmaznak más technikákat is. Természetesen kedvezményekkel támogatják a hazai befektetőket, de arra kényszerítik minden országban, hogy ingyen vagy jelképes összegért ne lehessen tulajdonhoz jutni. Noha fontos cél, hogy a lakosság minél nagyobb része váljék tulajdonosá, az „osztogatás”, a kuponos privatizáció vagy a „népi részvények” gondolata és gyakorlata idegen a latin-amerikai államok kincstára számára.

Gonda György

Pénz Plusz Piac

A MAGYAR HÍRLAP melléklete megjelenik minden pénteken 8 oldalon

Szerkeszti:
EMŐD PÁL

Tervezőszerkesztők:
FÁBIÁN KATALIN, LOVASI ESZTER

A szerkesztőség címe:
1087 Budapest, Kerepesi út 29/B
Tel: 134-33-30

Kiadja a Magyar Hírlap Rt.
Nyomja a Marquard Színes Nyomda Kft.

**MAGYARORSZÁGRA
EXPORTÁLNA**

Belgium

PE-30249 Bőr cipő, textília

Egyesült Arab Emírségek

PE-30267 Óra

Egyiptom

PE-30260 Cigaretta

Franciország

PE-30258 Pénzellenőrző detektor (faxolt prospektus)

Görögország

PE-30262 Bizánci ikon, márvány, cement, dohány, élelmiszer, bor, fonal

Hongkong

PE-30248 Termosz, táska, fa autótülés-takaró, óra

PE-30263 Óra, elektronikai cikkek (felsorolás)

India

PE-30253 Szőnyeg, bőruházi cikkek, lábbeli, művészi papírmásé, diófa faragás, bútor, gyapjúkábát

PE-30254 Gránit, cementfesték, bútor, dekorlemez, egészségügyi felszerelés, gyógyszer, szőtt műanyag zsák, kézműipari cikkek, arany és ezüst ékszer, gyémánt, élelmiszer, fűszerek (felsorolás)

PE-30255 Márvány, gránit, homokkő és más kő burkolólapok

PE-30256 Háztartási felszerelés (felsorolás, prospektus)

PE-30257 Gumizott kókuszcsikkek (matrac, párna stb. felsorolás)

Kanada

PE-30259 Új és használt számítógép és más elektronikai cikkek, fax, táska, élelmiszer stb.

Litvánia

PE-30252 Hűtőutánfutó (leírás, árajánlat, ábra)

Nagy-Britannia

PE-30261 Szerszám (kerti szerszám, mezőgazdasági szerszám, építőipari szerszám)

Olaszország

PE-30250 Ajtó (olasz prospektus)

PE-30251 Prés (prospektus)

Pakisztán

ÜZLETI AJÁNLATOK

A közölt ajánlatokat a Magyar Gazdasági Kamarától kaptuk. Az MGK ezekért felelősséget vállalni nem tud. A közölt ajánlatok a Magyar Gazdasági Kamarában (1055 Budapest, Kossuth tér 6-8. IV. em. 437. Tel.: 153-3333/236, fax: 153-1285, tlx: 22-4745) 9-15 óra között 700 Ft+25% áfa áron készpénzfizetéssel megvásárolhatók. Vidékiek postán utánvétellel is megrendelhetik.

PE-30264 Frotirzokni, pamut hurkolt textília

PE-30265 Ponyva, ruházat, bőr kézműipari cikkek, szőnyeg, pamut bevásárlótáska, textília, pamutfonal

PE-30266 Szőnyeg (prospektus)

USA

PE-30247 Gyógyszer, egészségügyi felszerelés, eldobható egészségügyi cikkek (felsorolás, prospektus megtekinthető)

**MAGYARORSZÁGRÓL
IMPORTÁLNA**

Belgium

PI-30225 Hajómodell, hajómakett, hajózással kapcsolatos dísz tárgyak

Dzsibuti

PI-30231 Versenyképes árú magyar termékeket importálna

Irán

PI-30229 Textília (felsorolás)

Málta

PI-30224 Sajt

Nagy-Britannia

PI-30223 Halal vágott csirke

PI-30226 Textília gyermekruházati és textilcikkek gyártásához

PI-30227 Férfi ruházati cikkek

Pakisztán

PI-30228 Papír, papírlémez, műanyagok (filmkészítésre, fröccsöntésre, szuszpenzióhoz stb.), gyógyszer

alapanyagok (felsorolás), üveg, tejpor, festékek, pigmentek, textilvegyszerek

Szírnia

PI-30230 Poliészter és akrilfonal, textília

ÜGYNÖKI AJÁNLATOK

Katar

PK-30211 A következő cikkek importálna ügynökként: hajómotor, generátor, szivattyú, villamos és mechanikus berendezések, jármű (cím nincs, csak nyilvános telexszám)

Nagy-Britannia

ÖL30214 Belső nélküli gumibroncsot javító készlet (ismertető) forgalmazására ügynököt keres

PK-30215 Export-import ügynökség magyar termékek elhelyezését vállalja, és a legkülönbözőbb termékeket kínálja, például: számítógép, víz- és levegőtisztító, bojler, kompresszor, oxigén élesztőkészülék, pipa, szőnyeg, könyvkötő anyag, ruházat, bőrcikkek, tea, lábbeli, műtrágya, vegyi anyagok, kézműipari cikkek, rövidáru, magas szék és más vendéglői berendezés, mosószer, fűtőberendezés, egészségvédő cikkek, ajándék stb. (részletes felsorolás)

USA

PK-30212 Gyógyszer és egészségügyi cikkek területén működő ex-

port-import cég képviselőt keres és képviselőt vállal

PK-30213 Kis vagy közepes céget keres kis mennyiségű, de sokfajta gépkatrész (teherautó, földmunkagép, anyagmozgató gépek, mezőgazdasági gépek stb.) forgalmazására

VEGYES AJÁNLATOK

Ausztria

PV-30235 Osztrák közvetítő cég több mint 100 vegyes nyugat-európai üzleti ajánlatai megtekinthetők

Ciprus

PV-30236 Rózsatőtermelők kapcsolatait keresi

Csehország

PV-30231 Export: gumibroncs, gumibelső, ékszíj, fémcikkek, műanyag granulátum, műanyag cikkek, fa és facikkek; továbbá magyar cikkek forgalmazna ügynökként

Görögország

PV-30233 Szőnyeget exportálna, illetve forgalmazásához ügynököt keres; valamint 6, 7 Dtex-es PP szál importálna

India

PV-30232 Csomagológépet exportálna, illetve forgalmazásához ügynököt keres (prospektus)

Irán

PV-30230 Export-import cég kapcsolatot keres

PV-30237 Export: ruházat (felsorolás); import: varrógép, hímzőgép, kötőgép, fonal

Pakisztán

PV-30234 Export: nyers gyapjú, kecskeszőr, pamuthulladék, rizs, szeszamag, ricinus mag, gomba, fűszerek; import: merinógyapjú, pikkelzett juh- és kecskeszőr

USA

PV-30229 Amerikai cikkek exportálna, illetve forgalmazásukhoz ügynököt keres

PV-30238 Borotválkozás előtti arcvizet exportálna és magyar cikket importálna

A Világkereskedelmi Központok Szövetsége a világ 60 országa 240 városának mintegy 400 000 vállalatát tömöríti. Az alábbiakban a szövetség Network elnevezésű számítógépes hálózatában szereplő ajánlatok fejleceinek egy részét tesszük közzé. A konkrét teljes ajánlatok 800 Ft + 25% áfa ellenében rendelhetők meg. Vállalatok és magánszemélyek is közzétehetik rendszerünkön keresztül a saját üzleti ajánlataikat. Online csatlakozás is lehetséges. További felvilágosítás: Félegyházi András (WTC Network Budapest), Tel: 2022998, fax: 2022894

KÍNÁLAT

H4451 Fatermékek

4450 Címkéző automata berendezés

4447 Gyümölcsstartósító üzem

4445 Porcelánzománc acél konyhai cikkek

4444 Kilincsműves rögzítőkötél

4443 Rizs előfőzött rizs/rizsliszt

4441 Lőfegyver/puska/vadászpuska

4440 Dohány

Partnerkereső

4439 Építőberendezés

4438 FDA jóváhagyási latex

orvosi/vizsgálókesztyű

4437 Etilalkohol

4432 MARLBORO cigaretta

4431 THOROUGHBRED-KENTUCKY

BOURBON WHISKY

4430 Rea/kávé/kakaó termékek

4428 Titán és titánlemez

4427 Bőrápolószer-kiadásítás

4426 Kiváló borok

4425 Kávé/kakaó bab

4423 Földimogyoró

4422 Illipe olajosmag/cirok/só

4420 Mini olajfinomító

4417 M500-as cement

4414 Használt motorkerékpár

KERESLET

4424 Alapfém és nemesfém

4421 RAM bővítőkátya, monitorszűrő

4419 Alumínium/acél/réz

4415 Nyersanyag: műanyag+szintetikus gumi

4412 Elektronikus borotva

4398 Készpénz használt LEVIS 501 stb.

farmerért

4397 Gázöngyújtógyártó

4387 Acélhulladékot keresnek

4378 Általános szelepek és tömítések

4374 Olcsó dohánylevél Oroszországból

4371 Sürgős! Áthelyezhető villamos generátor

4364 Sört keresnek

4361 Francia habzóborot keresnek

4360 Orosz vodkát/kaviárt keresnek

4357 Finom olasz borokat keresnek

A FÁK olajkútjainak 15 százaléka működésképtelen

Előkészületben a privatizáció

Még mindig tart a nagy nyugati olajcégek tülekedése, pozíciószerezési harca a volt Szovjetunió kőolajban gazdag utódállamaiban a kutatási és kitermelési jogok és megbízások elnyeréséért, a helyi vállalatokkal való hosszú távú együttműködésért. Oroszország, Kazahsztán, Tatárföld, Azerbajdzsán és Komi olajipari vállalatai eddig több mint két tucat együttműködési megállapodást írtak alá a nemzetközi olajbiznisz vezető konzernjeivel.

Idén várhatóan ismét gyarapszik a vegyesvállalatok száma, az utódállamok kőolajipara ugyanis olyan „lerobbant” állapotban van, hogy a talpraálláshoz nélkülözhetetlen a külföldi tőke és a technológia. Persze mindennek ára van, a nyugati szakmai befektetők hosszabb távon is jelentős mennyiségre tartanak igényt a tőkéért cserébe a FÁK kőolajkincséből.

A világ ismert földgáz- és kőolajkészleteinek mintegy 30 százaléka a volt Szovjetunió területén található. A jelenlegi ismeretek szerint a FÁK-föld méhében 57 milliárd hordó (egy hordó mintegy 159 literrel egyenlő) kőolajkincs van, de a geológusok véleménye szerint a további kutatások nyomán meg is kétszereződhet ez a mennyiség. A Szovjetunió, illetve a FÁK olajtermelése 1988 óta folyamatosan csökken. 1988-ban még 605 millió tonna „fekete aranyat” hoztak felszínre, 1991-ben 460, tavaly pedig — nem végleges adatok szerint — 390 millió tonna volt a kitermelt olaj mennyisége. Drámaian csökken az olajexport is: a nyolcvanas évek elején földgáz- és a kőolajkiviteltől származott a Szovjetunió exportbevételeinek 60 százaléka, az utódállamokban ma ez alig haladja meg a 20 százalékot.

A termelés hanyatlásának megállítása számítások szerint legkevesebb 10 milliárd dollár beruházást igényel. A FÁK 170 ezer olajkútjának 15 százaléka alkatrészhiány és technológiai okok miatt évek óta működésképtelen. Nyugati szakértők számításai szerint a FÁK-ot behálózó mintegy 300 ezer kilométernyi vezetéken a

csőrendszer rossz állapota miatt elfolyik az olaj 10 százaléka. Az ágazat — amely igencsak beruházásigényes — 1991-ben 8,7 milliárd rubelt tudott investálni, két évvel korábban ez az összeg még 13 milliárd rubel volt. (Időközben az iparág alapvető berendezéseinek ára megtízszereződött.) Ebben a helyzetben nem tűnik túlzásnak az orosz kőolajipar vezető szakembereinek azon megállapítása, hogy a beruházások jelentős bővülésének elmaradása az ágazat összeomlásával járhat.

A FÁK ismert olajkészleteinek 90 százaléka Oroszországban, elsősorban a tyumeni körzetben található. Kazahsztán készleteit Kuvaitéhoz hasonlítják, de bőven van olaj néhány más utódállam földjében is. S ez a megállapítás csak az ismert, geológiailag eddig feltárt készletekre vonatkozik. Az olajmúltakat meglehetősen nagy szervezetlenség és eltérő szabályozás várja Oroszországban és a többi olajban gazdag utódállamban. Jelenleg Kazahsztán kínálja a legkedvezőbb feltételeket az együttműködésre, a külföldi olajtőke tehát elsősorban oda áramlik. Az eddigi szerződések alapján a következő 40 évben Kazahsztán olajipara 40 milliárd dollár befektetésre számíthat. A török Birlesmis cég 11 milliárd dollárt kíván investálni a Kaszpi-tenger környékén fekvő olajmezőkbe. A British Gas és az Agip konzorciuma a tervek szerint hétmilliárd dollárt fordít a köztársaság észak-nyugati határánál fekvő olaj- és gázmezők kitermelésének bővítésére. A világ ötödik legnagyobb olajcége, a Chevron a tengizi olajkincset „vette célba”. A Tengizchevroil

vegyesvállalat kutatásra és kitermelésre a szerződés értelmében 40 esztendő alatt 20 milliárd dollárt fordít. Kazahsztán a megállapodás szerint az olajbevételek 80 százalékát kapja meg, a Chevron részesedése pedig 20 százalék lesz. A francia Elf kőolajipari nagyvállalat 700 millió dollárt fordít a Kaszpi-tengertől északra fekvő 20 ezer négyzetkilométeres kőolajmező kutatására és feltárására. Szó van arról is, hogy a tengizi olaj szállítására vezeték épül majd a Fekete-tenger irányába, s a beruházásban a Chevronon kívül részt vesz a térségben tevékenykedő többi olajmulti — az Amoco, a BP stb. — is.

A koncessziók, a kizárólagos kutatási és feltárási jogok, valamint az adók a következő 40 évben mintegy 60 milliárd dollár bevételt hoznak a nyugati olajcégektől és a vegyesvállalatoktól a kazahsztáni kicstárnak. A köztársaság kedvező adózási feltételeket kínál a nyugati olajcégeknek, az Orosz Föderációban viszont jóval keményebbek a szabályok, ezért a külföldi olajvállalatok ott óvatosabb beruházási politikát folytatnak. Moszkva 1992 elején 52 dollár exportvámot vetett ki tonnánként az olajra, s ezt az összeget júniusban 50 százalékkal még megemelte. Ilyen körülmények között a nyugati beruházók érdekeltsége csökkent az orosz olajiparban, investíciós tevékenységük visszaforgását helyezték kilátásba. Ezt elkerülendő, a legújabb szabályozás mentesíti az 1992 előtt alapított olajipari vegyesvállalatokat az exportadótól mindaddig, amíg a kivitelből meg nem térülnek beruházásaik. A jelek szerint a nyugati olajcégeket az új szabályozás sem elégti ki, a moszkvai hatóságokkal ugyan folytatnak tárgyalásokat a terhek enyhítéséről, de tavaly már jelentősen lelassult az orosz olajiparba tartó tőke beáramlása.

Az orosz kőolajmezőkön a vezető nyugati olajcégek szinte mindegyike jelen van vegyesvállalati formában. A Shell, a Conoco, a Penzoil, az Occidental Petroleum, a Total, a Gulf Canada, a Mobil és a többiek az ország különböző részein folytatnak kutatási és feltárási munkálatokat a helyi iparági vállalatokkal közösen. A Conoco például 3 milliárd dollárt szán három komi olajmező feltá-

rására, a 3M-csoport (az amerikai Marathon Oil és a McDermott, valamint a japán Mitsui) pedig ugyancsak jelentős összeget fordít a tengeri olaj kutatására és kitermelésére a Szahalin-sziget körzetében.

A példákat még hosszasan lehetne sorolni a megvalósított és a tervezett beruházásokról Oroszország kőolajiparában; nyugati szakértők szerint a bizonytalanságban most csak annyi bizonyos, hogy a hatalmas országban a gazdasági zűrzavar és a gyakran változó „játékszabályok” miatt mérséklődik az olajmulti aranyláz. Oroszországgal szemben — ami a projektek értékét illeti — mindinkább előnyben részesítik a FÁK többi olajállamát. Moszkvában is érzékelik az érdeklődés lanyhulását, ezért nem kizárt, hogy belátható időn belül egy újabb szabályozással vonzóbbá teszik a külföldi tőkét nélkülözni nem tudó olajipart.

Időközben folytak az előkészületek az orosz olajipar privatizációjára. Az első, mintegy két évig tartó szakaszban az olajtermelő vállalatokat részvénytársaságokká alakítják át. Az állam 51 százalékos részesedést tart meg magának ebben a szakaszban, a további 49 százaléknyi részesedést pedig felosztják: 25 százalék jut az olajvállalatok kollektívájának, 10 százalékot finomítók és más ágazati cégek kapnak meg, a magánbefektetők pedig 4 százalékos részesedést szerezhetnek. A tervek szerint a külföldi cégek 10 százalékos részesedéshez juthatnak. A második szakaszban az állami tulajdonhagyat az olajiparban először 35, majd pedig 20 százalékra csökken.

Hosszabb távon a FÁK olajkincse nagy üzletet ígér a nyugati olajvállalatok számára. A Szovjetunió utódköztársaságai számára az olajkonzernek beruházásai az iparág korszerűsítését, talpon maradását, s nem utolsósorban az állami bevételek gyarapodását hozhatják. A tőke azonban nem szentimentális, s a jövőben is oda fog áramolni, ahol a legkedvezőbb feltételeket biztosítják számára. Ebben a versenyben az Orosz Föderáció jelenleg hátrányban van a FÁK más olajállamaival szemben.

**MAGYARORSZÁGRA
EXPORTÁLNA**

Banglades

PE-30306 Ruházat, jutacikkek (felsorolás)

India

PE-30301 Rizs, tea, fűszerek, gránit, akril/gyapjútakaró

PE-30302 Kézműipari cikkek (fa, kő, csont, szaru, papírmasé, hímzés, csipke, szőnyeg, gyertya-tartó stb.)

PE-30303 Ruházat

PE-30304 Kézműipari cikkek, hímzett ruházat, ágyhuzat, ajándék, játék, tárcsa

Nagy-Britannia

PE-30305 Vietnami rizs, brazil marhahús, ghánai jamgyökér, cement, fémek, vaj, cigaretta, italok, konzerv, tejpor, cukor, gabona, ruházat, olajadszorbens, üzemanyag, jármű AIDS-vizsgáló felszerelés, gyárák

Szingapúr

PE-30311 keleti Snack, instant tészta

Szudán

PE-30309 Pamut, pamuthulladék, pamutfonal, élelmiszer (felsorolás), glicerin, gumiarábikum, kézműipari cikkek, háztartási felszerelés, fémhulladék, kagyló, dinnemag stb.

Tajvan

PE-30310 DC-AC inverter (prospektus)

Törökország

PE-30307 Autóalkatrész (prospektus, árajánlat megtekinthető)

USA

PE-30308 Új és használt jármű, autóalkatrész

**MAGYARORSZÁGRÓL
IMPORTÁLNA**

Irán

PI-30304 1 és 3 fázisú villamos motorok

Olaszország

PI-30305 Meghatározott

ÜZLETI AJÁNLATOK

A közölt ajánlatokat a Magyar Gazdasági Kamarától kaptuk. Az MGK ezekért felelősséget vállalni nem tud. A közölt ajánlatok a Magyar Gazdasági Kamarában (1055 Budapest, Kossuth tér 6—8.

IV. em. 437. Tel.: 153-3333/236, fax: 153-1285, tlx: 22-4745) 9—15 óra között 700 Ft+25% áfa áron készpénzfizetéssel megvásárolhatók. Vidékiek postán utánvétellel is megrendelhetik.

mennyiségű és minőségű ruházati cikk (felsorolás)

Románia

PI-30301 Nyomdai felszerelés (felsorolás), nyomópapír (magyar nyelvű levél)

Szaúd-Arábia

PI-30302 Anyagmozgató gépek, tengely, szíjlesztő kerék, tengerészeti szerszámok stb.

PI-30303 Paradicsomkonzerv

ÜGYNÖKI AJÁNLATOK

Németország

PK-30301 Távközlési cikkek (német és magyar nyelvű prospektus megtekinthető) forgalmazására kereskedelmi partnert keres

USA

PK-30302 A következő cikkekkel kereskedő export-importcég képviselőt keres és képviselőt vállal: bútortermék, mezőgazdasági cikkek, gabona, hús, húscikkek, tengeri élelem, tejtermék, italok, háztartási cikkek, egészségügyi cikkek, egészségügyi felszerelés, elektronikai cikkek, számítógép, kőolajtermékek, Marlboro cigaretta, dohány

PK-30303 Pigment (nyomdafesték-alapanyag) forgalmazására ügynököt keres

VEGYES AJÁNLATOK

India

PV-30306 Információs hálózatot felállítani szándékozó cég informatika és távközlés területén működő vállalatok kapcsolatát keresi együttműködés céljából

Litvánia

PV-30305 Varroda bér munkát vállal saját és hozott anyagból

PV-30309 Export: mtorolaj (minőségi leírás, árajánlat; import: vaj (nehezen olvasható orosz nyelvű fax)

Nagy-Britannia

PV-30307 Használt IBM számítógépet exportálna, illetve forgalmazásához ügynököt keres

Németország

PV-30301 Munkavédelmi cikkek gyártatna (műanyag védőszemüveg, hegesztőmaszk, overall homokfúváshoz és permetezéshez)

PV-30302 A lengyel határhoz közeli területen befektetőket keres (prospektus)

PV-30303 Műanyag cikkek, gum- és vasárut importálna; illetve németül tudó alkalmazottal rendelkező kis vagy közepes céget keres műanyag cikkek gyártására bér munkában

Románia

PV-30308 Export: építészeti anyagok, fürdőszoba-felszerelés, kályha, márvány, nyílászárók, dísz-

tárgyak, lakástextília, méz (részben rajzok és árajánlat); import: élelmiszer, kozmetikai cikkek, nem össze-szerelt színes tv, 8 évnél fiatalabb autóbusz (magyar nyelvű levél)

Szlovákia

PV-30313 Két cég ajánlatai export: traktor, különféle lemezek és idomok (felsorolás, árajánlat); import: 0,5 mm vastag ónozott lemez (magyar nyelvű ajánlatok)

PV-30314 Vegyipari berendezéseket, nyomástartó edényeket, tartályokat, környezetvédelmi berendezéseket, hőcserélőket gyártó cég együttműködést keres a következő területeken: különleges járművek gyártása, tartálykocsigyártás, közös termékgyártás, alkatrészszállítás, közös vállalkozás, kereskedelmi együttműködés

Szlovénia

PV-30311 Együttműködési javaslatok a következő területekre: energiatermelés, környezetvédelem, feldolgozás, fémfeldolgozás (felsorolás)

PV-30312 Export: szanitercikkek, anyagmozgató gépek, vendéglői berendezések, szerszám, csiszolóanyagok, irodafelszerelés, lakk, padlóburkoló anyagok, háztartási felszerelés, huzal, kábel, bútor, ruházat, kozmetikai cikkek; import: alumínium, alumínium félkésztermékek, parketta

USA

PV-30304 Export: eldobható műanyag és papír evőeszköz, tányér, tálca, pohár stb., papírcikkek; import: játék, újdonságok, irodaszerek, villamos és elektronikai cikkek, világitástechnikai cikkek, nem romlandó élelmiszer, italok

PV-30310 Export: új és használt mezőgazdasági gép és mezőgazdaságigép-alkatrész, szállító jármű, kompresszor, exkavátor, cement, műtrágya, új és használt ruházat, élelmiszer (felsorolás), cigaretta; továbbá a következő cikkek szállító cégek kapcsolatát keresi: divatcikkek lábbeli, ruházat, divatékszer, táskák, napszemüveg

A Világkereskedelmi Központok Szövetsége a világ 60 országa 240 városának mintegy 400 000 vállalatát tömöríti. Az alábbiakban a Szövetség Network elnevezésű számítógépes hálózatában szereplő ajánlatok fejlcéinek egy részét tesszük közzé. A konkrét teljes ajánlatok 800 Ft + 25% áfa ellenében rendelhetők meg. Vállalatok és magánszemélyek is közzétehetik rendszerünkön keresztül a saját üzleti ajánlataikat. Online csatlakozás is lehetséges. További felvilágosítás: Félegyházi András (WTC Network Budapest), Tel: 2022998, fax: 2022894

KÍNÁLAT

- H4630 Nyersbőr, irha most kapható
- 4627 Tajvani tea, teazacsó
- 4626 Peru: hal, feldolgozás
- 4622 Silk Tassel kanadai whisky
- 4621 Rayran/Peugeot kerékpár, Honda Lawn motor
- 4620 Sanyo E-180 képszalag-Pamut

Partnerkereső

- 4619 Johnny Walker — 1000 doboz havonta
- 4618 Nyersbőr
- 4617 Marlboro cigaretta
- 4616 Olajfinomító eladó
- 4615 Orvosi berendezés/irodabútor
- 4614 Olajfestmény, keret, nyomat
- 4612 Berillium, tantál, bárium
- 4611 Szén a FÁK-ból
- 4609 Élelmiszer
- 4599 Új IBM komputer
- 4596 Vetőmag eladó
- 4595 Új! Heveder csévéelő, minden járműre
- 4593 Zenekárta PC-re
- 4591 Kesztyű, zokni, szemüvegtartó szíj, álarc
- 4589 Precíziós rugó

- 4588 Játék-baba-alkatrész és -tartozék
- 4587 Triumpho íróasztal-tartozékok
- 4586 Halogénlámpa-szerelvény
- 4584 Olcsó faxgépek

KERESLET

- H4632 Száloptikai és telefonalkatrészt keresnek
- 4631 Távközlő berendezések
- 4624 Farmer
- 4623 Nádcukor. Lágú fehér búza
- 4690 Antimon kálium tartarát
- 4585 Festék
- 4540 Orvosi/sebész/egészséggondozó termékek
- 4541 Hulladékvas (acél)
- 4537 Magnetikus egészségvédő szert keresnek
- 4533 Faggyú, zsír, ipari zsiradék, szappan
- 4523 100 000 t betonacél
- 4520 Cement/JP1A/D2/karbamid
- 4519 Radar dektektorok

A BAKONY FÜSZÉRT Kereskedelmi Részvénytársaság

/8002 Székesfehérvár, Sóstó-Repülőtér/

Egyre inkább kiszorúlnak a hitelezésből

Bankbajok Oroszországban

A Szovjetunió utódállamaiban a nyilvántartások szerint több mint három ezer kereskedelmi és befektetési bank létezik, ezek döntő többsége azonban nem igazán tud pénzügyi intézetként működni. A legnagyobb gondokkal az orosz bankrendszer küszködik, amely sem a hitelezés, sem pedig a betétgyűjtés területén nem tud megfelelni az elvárásoknak.

A múlt év nagyobbik részében még a jelentősebb orosz kereskedelmi bankok likviditása is meglehetősen alacsony volt. Túl kevés pénz állt rendelkezésükre ahhoz, hogy megbízhatóan teljesítsék a pénzügyi tranzakciókat és ki tudják fizetni a betétesek követeléseit. A kormány számára súlyos gondot jelentett a bankok pénziánya, mert ez veszélybe sodorta a vállalatok egymás közötti kereskedelmét. A központi bank úgy igyekezett megoldani a bankok pénziányát, hogy elárasztotta a pénzügyi intézeteket hitelekkel. 1992 júniusa és októbere között a kereskedelmi bankok központi banki hitelei csaknem megháromszorozódtak, 580 milliárdról 1500 milliárd rubelre növekedtek. (Forrásgyűjtésre a központi banki hiteleken kívül sok más lehetőségük nem volt a pénzügyi intézeteknek, hiszen a lakossági megtakarítás összege nem jelentős, a bankközi pénzügyi piac pedig Oroszországban még gyermekcipőben jár.) Várható, hogy a következő hónapokban a központi banktól tovább ömlik a pénz a kereskedelmi bankok felé, az új orosz kormány ugyanis lazított a korábban sem túl szigorú pénzügyi gyeplőn.

A „felülről jövő” pénzáradat eredményeként a már említett négy hónap alatt az orosz vállalatok egy része új hitelekhez jutott, s a bankok hitelintézetiségei 1400-ról 3000 milliárd rubelre növekedtek. A viszonylag problémamentes gazdaságokban a központi bankok által a kereskedelmi bankoknak nyújtott és ez utóbbiak által a vállalatoknak kikölcsönzött hitelek aránya nem haladja meg a 4-5 százalékot. Az év végén

Oroszországban ez az arány már elérte az 50 százalékot. A kereskedelmi bankok a jegybank hiteleiért évi 80 százalékos kamatot fizetnek. (Az infláció tavaly havonta több mint 25 százalékkal emelkedett.) Ilyen feltételek mellett — s ehhez a kamathoz még hozzá kell számítani a kereskedelmi bankok hasznát is — az orosz vállalatoknak mindössze 5-10 százaléka képes hitelt felvenni. A bankok tehát — hogy megszabaduljanak a rájuk zúduló pénz egy részétől, s némi finanszírozási funkciókat is ellássanak — kénytelenek alacsonyabb kamatok mellett kínálni a hiteleket. Számítások szerint az orosz vállalatok tavaly nyáron átlagosan évi 30, az év végén pedig mintegy 40 százalékos kamatot fizettek az új hitelekért. A bankcsődök elkerülése érdekében a 80, illetve a 30 és 40 százalékos közötti kamatkülönbséget a pénzügyminisztérium kifizette a pénzügyi intézeteknek. A róka fogta csuka helyzetben a pénzügyi intézetek nem bankként, hanem valamiféle pénzközvetítőként működnek állami kárpótlással. Piaci viszonyok helyett tehát továbbra is a központi irányítás jellemzi az orosz hitelezési ágazatot.

A nagy állami vállalatok viszonylag gond nélkül jutnak a számukra szükséges finanszírozáshoz. Korántsem mondható ez el a magáncégek-ről. A gyarapodó számú új privát vállalatok szinte képtelenek hitelhez jutni, a bankok számára ők ugyanis ismeretlenek, pénzügyi szempontból még nincsen „történelmük”. Nem ritka, hogy a magáncégek 100 százaléknál is magasabb kamatot ígérnek a pénzügyi intézeteknek hitel fejében, ennek ellenére legális csatornákon keresztül csak ritkán és nehezen kapnak kölcsönt. A bankok egyrésztől bizalmatlanok a magáncégekkel szemben, másrésztől pedig mindekelőtt saját tulajdonosaiknak, az állami vállalatoknak hiteleznek. Az orosz bankok a ki nem hitelezett és a be nem fektetett pénzeiket a központi banknál helyezik letétbe, tartalékba. A törvény 20 százalékos letéti kötelezettséget ír elő a pénzügyi intézetek számára, ennek ellenére — a legújabb adatok szerint — vagyonuk 50 százalékát deponálják a központi bankban. S a kör bezárul: a letétért nem kapnak kamatot a központi banktól, onnan pedig a hiteleket 80 százalékos kamattal veszik fel, s ezen hitelek jó része tartalékként visszakerül a forráshoz. Nem véletlen tehát, hogy a jelenlegi orosz bankrendszer csak nevében kereskedelmi. A vállalatok nagy része számára a kereskedelmi bankok nem is jelentik a finanszírozás első számú forrását, de a pénzügyi intézetek maguk is tisztában vannak azzal, hogy ebben a helyzetben a hitelezésben a perifériára szorulnak. Az orosz cégek pedig hihetetlen leleményességgel találják meg a számukra szükséges pénzügyi összegek nem banki forrásait. (Nem hivatalos becslések szerint az orosz vállalatok több tízmilliárd dollárt tartanak külföldi számláikon, az export

ellenértéke mind több esetben egyenesen a nyugati bankszámlákra kerül átutalásra a vevőtől. Az exportbevételek külföldön tartásának, valamint a saját vagyon egy része kimenekítésének nagyszámú, trükkjét az orosz vállalatok kénytelenek voltak hamar elsajátítani.)

A tőkével való sáfárkodás igen alacsony hatékonyságúért magas árat fizet a gazdaság. A rubelt a bankok sem tekintik az értékmezőzés eszközeként, ezért a pénzügyi intézetek igyekeznek rubeljeik minél nagyobb részét kemény valutára váltani. Ez a folyamat csak tovább csökkenti az orosz valuta értékét, árfolyamát. Szakértők véleménye szerint a rubel a dollárral szemben erősen alulértékelt, így egyre drágábbá válik az import. Ráadásul növekszik a kereskedelmi bankok sebezhetősége arra az esetre, ha a rubel — s ez nem kizárt — valamelyest is felértékelődik.

A bank- és a hitelezési rendszer működése, illetve működésképtelensége a betéteseket is sújtja. Miután a pénzügyi intézetek a jelenlegi helyzetben nem tudnak nyereségesen finanszírozni, a betétekre csak igen alacsony kamatot képesek adni. Az infláció ütemét távolról sem követő betéti kamatok nem ösztönzik a megtakarítást, a lakosság és a vállalatok így mind kevesebb pénzt helyeznek el a bankokban.

Nyugati szakértők véleménye szerint az orosz kormányának költségvetési érdeke fűződik a bankrendszer alacsony hatásfokú működéséhez. Az állami vállalatok tornyosuló veszteségeit ugyanis nem a költségvetés fedezi, hanem a bankoknak tartoznak. Ennek következtében az állami költségvetés deficitje alacsonyabb, s a számokkal való büvészkedés miatt a kép kedvezőbb a valóságnál. Csakhogy ez a megközelítés a nyugati szakértők szerint a monetáris ellenőrzés elvesztésével járhat az állam számára, pénzügyi válságot idézhet elő, ráadásul szétrombolhatja a csecsemőkorban lévő orosz kereskedelmi banki rendszert. A Nemzetközi Valutaalap, valamint a nem csak szavakban reformer orosz közigazdászok gyors intézkedéseket sürgetnek a tarthatatlan helyzet feloldására.

Egy sikeres bank — Svájcban

Bár júliusi előrejelzésében legfeljebb profitjának az előző évi szinten tartásával számolt, végül is 6,6 százalékkal nagyobb összegű (551,3 millió dolláros) nettó nyereséggel zárta az 1992-es évet Svájc második legnagyobb bankja — a Swiss Bank Corporation. Pessimista prognózisát a kedvezőtlen gazdasági környezetre és a vállalatfelvásárlások magas költségeire alapozta, de a negyedik negyedévben eszközeinek különösen előnyös értékesítése „besegített”. A bank eszközállománya az év végén 172 milliárd svájci frankra rúgott — szemben az előző évi 169 milliárddal. A bank áprilisban sorra kerülő éves közgyűlésén a vezetőket az osztalék pénzbeni felvétele mellett saját bankrésztvényeket is fel fognak ajánlani a részvényeseknek.

B. B. K.

G. Gy.

A három legnagyobb olasz csempegyár termékeiből választhat, ha eljön hozzánk.

**Most 10—40% árengedménnyel kaphatók:
csempék, burkolólapok,
kádkák, zuhanytálak
minden színben és méretben**

Ezenkívül zuhanyfülkék, csaptelepek, különböző építőanyagok, SOFA-nyílászárók, vasanyagok nagy választékban, házhoz szállítva is kaphatók

**50 000 Ft feletti vásárlás esetén
díjtan házhoz szállítás Budapest területén**

Telepeink:

Bp. XVII., Péceli út 155. Tel.: 158-4274, 158-4275

Nyitva: hétköznap 7—17-ig, szombaton 7—13-ig

Bp. VI., Szondi u. 40. Tel.: 132-5740

Nyitva: hétköznap 9—18-ig, szombaton zárva

2988 MH

Az Egyesült Vegyiművek Részvénytársaság igazgatósága
(1172 Budapest, Cinkotai u. 26.)
**értesíti tisztelt részvényeseit, hogy a társaság
évi rendes közgyűlését 1993. május 10-én (hétfőn) 10 órára
hívja össze**

A közgyűlés helye: a társaság székhelye.

A közgyűlés napirendje:

1. Az igazgatóság beszámolója a társaság 1992. évi gazdálkodási tevékenységéről.
2. Az igazgatóság jelentése az 1992. évi mérleg megállapításáról, a nyereség felosztására vonatkozó indítvány ismertetése.
3. A felügyelő bizottság jelentése az 1992. évi gazdálkodásról, mérlegről, a nyereség megállapításáról és felosztásáról.
4. A könyvvizsgáló jelentése az előterjesztett mérlegadatokról.
5. Az igazgatóság 1992. évi gazdálkodásáról szóló jelentésének elfogadása. A társaság 1992. évi mérlegének és nyereségének, valamint a nyereség felosztásának jóváhagyása, illetve elfogadása.
6. A társaság 1993. évi üzleti terve.
7. A tisztségviselők díjazásának megállapítása.
8. A társaság alapító okiratának módosítása.
9. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság ügyrendjének jóváhagyása.
10. Egyebek.

A közgyűlésen a szavazati jogot az a részvényes gyakorolhatja, aki részvényesi minőségét a közgyűlés megkezdése előtt a közgyűlés elnökénél igazolja.

EVM Rt. igazgatósága

MH 2931

HIRDETMÉNY

**Tisztelt tagtársak,
kívülálló szövetkezeti üzletrész-tulajdonosok!**

**A Túrkevei Mezőgazdasági Szövetkezet
(5420 Túrkeve, Széchenyi u. 8.) igazgatósága**

1993. április 9-én 9 órára hirdetmény útján

KÖZGYŰLÉST hív össze

a városi sportcsarnokba

(Túrkeve, Kisújszállási út)

A KÖZGYŰLÉS NAPIRENDJE:

1. Beszámoló a szövetkezet vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről és az igazgatóság tevékenységéről.
2. Beszámoló a felügyelő bizottság tevékenységéről.
3. Előterjesztés reorganizációs támogatásra irányuló pályázatra, szövetkezetünk egyes korlátozott felelősségű társaságaiban törzstőke emelésére és többségi magántulajdonú vagyonarány kialakítására.
4. Előterjesztés a szövetkezet alapszabályának módosítására.
5. A közgyűlés hatáskörébe tartozó egyéb ügyek.

Amennyiben a közgyűlés a megjelent tagok számára tekintettel nem lenne határozatképes, az igazgatóság azonos napirenddel, azonos helyszínen újabb közgyűlést hív össze, amelynek kezdési időpontja fél 10 óra. Ez a közgyűlés — az eredeti napirendre vonatkozóan — a megjelent tagok számára tekintet nélkül határozatképes.

HIRDETMÉNY

A SZENZOR P—E Gazdaságmérnöki Kft. nyílt versenytárgyalást hirdet a Budapest I. Kerület Önkormányzatának tulajdonában lévő helyiségcsoport (volt óvoda)

BÉRBEADÁSÁRA

Az ingatlan helye: Budapest I., Pauler u. 4.

Nagysága: 299 m².

Kikiáltási ár: 14 000 Ft/m²/év + áfa.

A helyiségcsoport hasznosítási módja tetszőleges.

A versenytárgyalás helye: Budapest I., Pauler u. 4.,

ideje: 1993. április 8-án 11 óra.

A jelentkezés feltétele: 30 000 Ft bánatpénz letétbe helyezése április 6-ig, az önkormányzat pénztárában (Bp. I., Krisztina krt. 61/A.).

Az ingatlan megtekinthető munkanapokon 9—15 óra között.

A versenytárgyalás feltételei és az ingatlant bemutató ismertető 1993. március 23-tól megtekinthető, illetve átvehető a polgármesteri hivatal ingatlanértékesítési és vagyonhasznosítási osztályán (1013 Bp., Krisztina krt. 61/A.).

**A versenytárgyalással kapcsolatban felvilágosítást ad
a polgármesteri hivatalban:**

Greschik Gábor osztályvezető, tel.: 135-3583,
a SZENZOR P—E Kft.-nél:

Kömíves Ervin vez. tanácsadó, tel.: 135-5542.

Átszervezés alatt a Ford

Nehéz idők járnak a Ford európai termelési és értékesítési részlegeire. Az Egyesült Államok második legnagyobb autóipari óriásvállalatának európai tevékenysége jelentős átszervezésre szorul, az elmúlt évek eredményeivel ugyanis igencsak elégedetlenek Detroitban és Londonban. 1984-ben az eladások tekintetében Európában még a Ford vezette a toplistát, tavaly azonban már csak ötödik volt 11,5 százalékos piaci részesedéssel. (A legeredményesebb autóipari vállalat 1992-ben a Volkswagen-csoport volt, amely az európai piac 17,5 százalékát szerezte meg járműveinek.)

A Ford-Európa veszteségei az elmúlt két évben megközelítették a 2 milliárd dollárt. 1992 első felében még úgy tűnt, hogy a cég európai tevékenysége nyereséges lesz, az elhúzóóó nyugat-európai recesszió azonban számottevően megcsappantotta a keresletet a Fordok iránt (is). Időközben a Ford európai részlegének irányítását Jacques Nasser vette át, aki korábban a cég ausztráliai tevékenységét menedzselte. A veszteségek megszüntetése érdekében a Ford európai részlege sem kerülheti el az átszervezést, a fogyókúrát a létszám- és költséggazdálkodásban. Tavaly decemberben bejelentették, hogy 1993-ban 10 ezer dolgozót bocsátanak el a Ford európai részlegeitől. Az angliai és németországi összeszerelő-üzemekben csökkentik a gyártókapacitást, s a jövőben kevesebb vezetőt és adminisztrációs dolgozót foglalkoztatnak majd. Egyes részegységek és alkatrészek gyártását megszüntetik, ezeket — versenyztetés után — külső szállítóktól szerzik majd be, a „házon belüli” gyártás ugyanis meglehetősen drága.

A karcsúsító intézkedések bevezetése azért is szükséges, mert a következő években az európai autóiparon minden korábbit felülmúló versenyre lehet számítani. A csökkenő, jó esetben stagnáló kereslet mellett bővül a versenytársak száma, az Európai Közösség és Japán gépkocsi-megállapodása ugyanis fokozatosan megnyitja az ázsiai szigetország autói előtt az európai piacot. Ráadásul a japán autógyárak sorra nyitják meg európai összeszerelő- és gyártóüzemeiket, mindenekelőtt Nagy-Britanniában.

Piaci pozícióinak erősítésére a Ford-Európa hároméves stratégiát dolgozott ki, amelynek

középpontjában a költségcsökkentés mellett új modellek gyártása és forgalmazása áll. A Ford — saját megfogalmazása szerint — a következő esztendőben el akarja „árasztani” Európát új, elsősorban középkategóriájú típusokkal.

Mind a vállalatbirodalomnál, mind pedig az európai piacon nagy várakozások előzik meg a Ford viláगाutójának, a Mondeónak a piacra dobását. A hatmilliárd dollárért kifejlesztett új modell gyártása már több hónap óta folyik Nagy-Britanniában, s a kocsik árusítása márciusban kezdődött meg Európában. Az elsőkerék-meghajtású autó ára 18 ezer dollár körül van, s a piacon a tíz esztendeje gyártott s már „elagott” Sierra modellsorozat helyébe lép. A viláगाutó elnevezést azért kapta, mert ez lesz az első Ford kocsi, amelynek a különböző kontinenseken gyártandó példányaiban az alkatrészek 75—90 százaléka azonos, csereszabatos lesz. Az Egyesült Államokban a tervek szerint 1994-ben jelenik meg a piacon a Mondeo az ot-tani Tempo és Topaz típusok felváltására. Az európai és az amerikai Mondeo alkatrészeinek, részegységeinek kezdetben 75 százaléka lesz azonos, s a későbbiekben ez az arány növekedni fog.

A brit piacon a Ford a Mondeót a szigetországban gyártott japán kocsikkal, a Nissan Primerajával, a Honda Accordjával és a Toyota Carinájával kívánja eredményesen versenyeztetni. A kontinentális Európában a középkategóriájú kocsik piacán a Mondeónak az Opel, a Volkswagen, a Renault és a Peugeot új típusaival kell majd megmérkőznie. A Ford-Európa az elmúlt évben 15 milliárd dollárt(!) költött kutatásra és fejlesztésre, valamint felszerszámozásra, s a cég vezetői remélik, hogy ez az óriásbefektetés a nem távoli jövőben „termőre fordul”. A Ford európai dealerjei már nagyon várják az új modelleket, amelyek egy része az Egyesült Államokból érkezik.

A piaci részesedés növelése érdekében Detroit „átdobja” Európában a Probe „szexis” sportkocsit, valamint a négykerék-meghajtású Explorert. A piaci offenzíva jegyében két éven belül piacra kerül a Ford és a Volkswagen együttműködésében készülő kisteherautó is. Nem jártak sikerrel a Ford és a Mazda (amely-

ben az amerikai cég 25 százalékos tulajdonnal rendelkezik) tárgyalásai egy, csak az európai piacra szánt kisautó közös gyártásáról. A terjeszkedés jegyében a Ford-Európa folytatja a dél-európai országok piacának „megdolgozását”. Ennek az a célja, hogy a Fiesta, az Escort és majd a Mondeo Olaszországban, Spanyolországban és Portugáliában előnyre tegyen szert a piacon a japán autóözőnnel szemben. A „déli offenzíva” az értékesítési statisztikák tanúsága szerint eddig sikeres volt, s a Ford-Európánál azt remélik, hogy a Mondeo megjelenésével tovább növelhető az eladások.

Miután a japán autógyárak Nagy-Britanniát tekintik európai offenzívájuk első számú hídfő-állásának, s a szigetországban sorra nyitják meg üzemüket, a Ford nem tartja kizártnak, hogy európai központját áthelyezi a kontinentális Európa valamelyik országába. Ez nem megfutamodás, hanem egy lépés a versenyképesség növelése érdekében — hangoztatják Detroitban és Londonban. Ugyanezt a célt szolgálta — sikerrel — a beruházási és átszervezési programok azon fejezete, amely előírta az európai japán autógyárak termelékenységének elérését a Ford európai üzemeiben.

Az európai értékesítési rangsorban való elő-rejutás érdekében a Ford nem feledkezik meg a luxusautókról sem. Ismeretes, hogy a vállalatbirodalom három éve vásárolta meg a Jaguárt. Detroit most egy új luxus-Jaguár kifejlesztését határozta el, s a tervek szerint ezt a modellt nem az angliai Coventryben, hanem az USA-ban fogják majd gyártani. Az új Jaguár a tervek szerint a BMW 5-ös sorozatának lenne a versenytársa. Nem kizárt, hogy az új Jaguár Ford-alvázzal készül majd annak érdekében, hogy az új modell jobban illeszkedjék a detroiti cég saját termékskálájába.

Tervekben, termékekben s talán pénzben nincsen hiány a Fordnál. Hasonló a helyzet a legnagyobb versenytársaknál is; így csak a következő évek eladásainak alakulása nyomán mérhető majd le, sikeres lesz-e a Ford ön-áramvonalasítása és modellözöne az európai pozíciók erősítésére.

„Express”

AUTÓ- és KAMION- MENTŐ SEGÉLYSZOLGÁLAT

8 db autószállító (gyűjtő), típusa: Mercedes

ÉJJEL-NAPPAL

Karambolos gépkocsik kül- és belföldi mentése, szállítása, javítása,
biztosítási ügyintézésrel együtt.

CB: AM közép 23 EXPRESS 1 évi

10% kedvezmény a javításból a szelvény felmutatójának!

MH 2592

ÉPÍTKEZÉSHEZ, LAKBERENDEZÉSHEZ, LAKÁSFELSZER Ú J C I K K E K

A METALLOGLOBUS ÚJ RAKTÁRÁRUHÁZÁBÓL!

Budapest X., Jászberényi út 57.

FÉLGYÁRTMÁNY ÜZLETÁG
Telefon: 127-2636, 127-2456

MŰANYAGKERESKEDELMI
Telefon: 127-1046, 127

NEHÉZ- ÉS KÖNNYŰFÉM-KOHÁSZATI FÉLGYÁRTMÁNYOK

- vörös- és sárgaréz lemez, -szalag, -rúd, -cső
- horganylemez
- horganyzott lemez
- alumíniumlemez, -szalag, -rúd, -cső, huzal, fólia, -hullámlemez, csúszásmentes és perforált lemez, profilok

ÉPÜLETSZERKEZETEK ÉS BERENDEZÉSEK

- vörösréz, alumínium és horgany épületbádogos termékek
- fürdőszoba-felszerelések (piperepolc, törülközőtartó, tükör, sarokpolc)

VÍZ- ÉS FŰTÉSRENDSZEREK

- bevonatos és bevonat nélküli rézcsövek, fittingek
- vascsövek és fittingek
- golyóscsapok, szerelvények
- kazánok
- kiegészítő fűtőkészülékek
- radiátorok
- csaptelepek
- kézi és gépi szerszámok
- gáztűzhelyek

KÖTŐELEMEEK

- popszegecsek
- alumínium- és rézszegek

HEGESZTŐ- ÉS FORRASZTÓANYAGOK

- színesfém és alumínium hegesztőpálcák, elektródák, hegesztőhuzalok

MŰANYAG CSŐRENDSZEREK

- PVC nyomó-, lefolyó-, csatornacsövek és idomai
- KPE (kemény polietilén) csövek víz- és gázvezetékhez

HORGANYZOTT KÖTŐELEMEEK

- csavarok, anyák, alátétek, önmetsző csavarok

VILLANSZERELÉSI ANYAGOK

- PVC védőcsövek, csatornák, kábelbilincsek
- kapcsolók, dobozok, izzók

MŰSZAKI MŰANYAGOK

- poliamid 6, textlibakelit, teflontermékek
- PVC- és poliolefin lemezek

— polika
— POLI
anya

BURKO
— PVC
széle

LAKÁSZ
— padló

FÓLIÁK
— takar
— agrof

HÁZTAI
— CUR

FESTÉK
— vizes
— ecse

Nyitva tartás: hétfő, kedd, szerda, péntek; 7—15 óráig; csütörtök: 7—17 óráig; szombat: 8—12.30 óráig.

FELÉPÍTETTÜNK EGY HÁZAT, HOGY ÖN KÖNNYEBBEN FELÉPÍTHESSE A SAJÁTJÁT

Befektetői roham a sztár részvényekért

Tőzsdeláz Kínában

Mind a külföldiek, mind pedig a hazai lakosság részéről valóságos beruházási forradalom söpör végig a kínai gazdaságon.

A hiánycikkek listája egyre rövidül, tavaly az ázsiai országba mintegy 10 milliárd dollár működőtőke érkezett.

A befektetési láz azonban minden várakozást felülmúl a részvények és az egyéb értékpapírok piacán, s a jelek szerint az ország „bébi tőzsdéi” még jó ideig nem tudják kielégíteni a hazai és a külföldi investorok étvágyát.

Kína két tőzsdéje, a sanghaji és a sencseni 1990 decemberében nyílt meg. A részvények tőzsdén kívüli kereskedelme 1986-ban kezdődött meg, amikor számos vállalat bocsátott ki dolgozói és a befektetők részére értékpapírokat. Alig több mint két esztendő alatt a kínai tőzsdék — amelyeket a hivatalos Peking még mindig kísérleti jellegűnek tart — az árfolyamok alakulását illetően a világ börzéinek élvonalába kerültek. Nem kis szerepet játszott ebben a gyors és eredményes karrierben a lakosság és a külföldi befektetők bizalmának megnövekedése a kiemelkedő ütemben fejlődő kínai gazdaság iránt.

Tavaly a gazdaság növekedése 12,8 százalékos volt, az ipari termelés 20, a beruházások pedig 40 százalékkal haladták meg az előző évit. Az export 22 százalékkal, 85 milliárd, az import pedig 27 százalékkal, 81 milliárd dollárra emelkedett. Beérőben vannak a Teng Hsziao-ping által meghirdetett reform- és modernizációs programok, olyannyira, hogy a gazdaság már-már a túlfűtöttség jeleit mutatja. 1992-ben az infláció a városokban 12 százalékos volt; a lakossági megtakarítások összege pedig elérte a 220 milliárd dollárt, vagyis egy esztendő alatt 20 százalékkal emelkedett.

Dollárban számolva tavaly a kínai tőzsdék részvényeinek árfolyama 110 százalékkal növekedett, ennél magasabb árfolyambővülésre 1992-ben csak a jamaikai és a perui tőzsdéken volt példa. S az idei év eddig eltelt részében a

tőzsdéi forgalom dinamikus bővülése mellett folytatódott az árfolyamok magasrepülése. Csak januárban a sanghaji tőzsde 4 milliárd dolláros forgalmat bonyolított le. Az év eleje óta az úgynevezett „A részvények” — amelyeket csak hazaiak vásárolhatnak és adhatnak el — árfolyama 67 százalékkal emelkedett. A csak külföldiek számára forgalmazott „B részvények” árfolyamának emelkedése megközelítette az 50 százalékot. (Összehasonlításul: ugyanabban az időszakban a térség sztár tőzsdéjén, a tajvanin az árfolyamnövekedés 19 százalék volt, Malajziában és Dél-Koreában pedig estek az árfolyamok.)

A részvényárfolyamok szokatlanul gyors emelkedésében az is szerepet játszik, hogy az értékpapírok kínálata igencsak elmarad a kereslettől. Jelenleg a két kínai tőzsdén mintegy 70 vállalat részvényeit jegyzik, s a tervek szerint idén 45 újabb kibocsátásra kerül sor. Jól jellemzi a nagy keresletet, hogy tavaly néhány napig fel kellett függeszteni a részvények kereskedelmét, a vásárolni szándékozó sorállók között ugyanis verekedés tört ki, sőt tüntetésekre is sor került újabb befektetési lehetőségekért.

A kínai bébi tőzsdék segítségével a hongkongi börze, amely a tervek szerint júniusban kezdi meg kilenc kínai állami vállalat részvényeinek forgalmazását 2 milliárd dollár névértékben. Nagy üzletet látnak a külföldi — elsősorban amerikai — befektetési alapok menedzserei a kínai részvények-

ben. A hongkongi jegyzés azért is vonzó számukra, mert a ma még brit koronagyarmatot hídfőállásnak tekintik a kínai gazdaságba való behatolás útján.

A reformirányzat hívei szeretnék a kínai értékpapírpiacok fejlődését mrggyorsítani, véleményük szerint a vállalati tőkehiány enyhítésének, illetve megszüntetésének a részvények tőzsdére vitele a leg hatékonyabb módja. Megítélésük szerint az állami vállalatok részvényeinek megjelenése a tőzsdén együtt jár a fokozottabb tulajdonosi törődéssel és a termelékenység emelkedésével. (Érdeemes megjegyezni, hogy a kínai állami vállalatok több mint kétharmada veszteséges, és állami támogatásra szorul.) Tavaly ősszel jelentették be, hogy az állami vállalatoknak a jövőben könyvvitelüket és a gazdálkodásról szóló éves jelentést a nemzetközi normák szerint kell végezniük, illetve elkészíteniük. A nemzetközi normák alkalmazása ugyanis megkönnyíti a vállalati gazdálkodás áttekintését a külföldi beruházók számára, s az „átigazítás” érzékelhetővé teszi a kínai cégek teljesítményét a világ számára. Érthető módon mind a kínai, mind pedig a külföldi beruházók üdvözölték a tavaly őszi bejelentéseket.

A vezető nyugati bankok egy része azonnal hozzálátott az úgynevezett kínai befektetési alapok szervezéséhez. Eddig egymilliárd dollár gyűlt össze ezekben az alapokban a már tőzsdén lévő, valamint a később bevezetésre kerülő vállalati részvények vásárlására. Noha a kínai részvények a külföldi befektetők körében igen népszerűek és kelendőek, tőzsdéi szakemberek óvatosságra intenek. Bár az osztlékok magasak, a részvények túlzottan drágák, s egy esetleges árfolyamzuhanás — amelyet az infláció felpörgése is előidézhet — nagy veszteségeket okozhat a befektetőknek. A hatalmas érdeklődés azonban inkább a bizalmat és a kedvező megtérülés reményét, mintsem a túlzott óvatosságot jelzi. A befektetők döntő többsége egyetért abban, hogy nagy jövő vár a kínai tőzsdéiparra.

FELHÍVÁS

Esélyesen csak az 1987. évi 19. számú tvr. alapján (megjelent a Magyar Közlöny 1987. évi 52. számában) lehet ösztönözni — szállítási, vállalkozási szerződéssel kapcsolatos, illetőleg nemzetközi versenytárgyalás esetén — a közzététel esetén. A hirdetés szerkesztőségi átfutási ideje minimálisan 1 hét.
29/B Telefon: 133-4154.

ALAPVETŐ FELHÍVÁS!

A helyettesítési Főnökség építési feladata alapján a HÉT-BER Kft., mint első fordulóban versenyző hirdeti az első fordulóban részvevő építési munkák kivitelezésére

A helyettesítési Főnökség építési feladata alapján a HÉT-BER Kft., mint első fordulóban versenyző hirdeti az első fordulóban részvevő építési munkák kivitelezésére

A részletes kiírás díja a pályázatról nem térít vissza. A pályázati felhívás mellékletében lehetőségek vannak az árak ellenében. A HÉT-BER Kft., Budapest XI. ker., Városház u. 1. szám alatt. A pályázatok benyújtása 1993. június 10-én 13 óráig telefonon lehetséges.

HÉT-BER KFT.

A Tatai Edzőtábor nyilvános versenytárgyalást hirdet az edzőtábor szállóépület (A épület), továbbá konyha-étterem és futófolyosó épület korszerűsítésének műszaki tervezési munkáira

Az építetendő elképzeléseket a helyszín megtekintése alkalmával az edzőtáborban szerezhetik be!
A helyszíni szemle időpontját a (34) 83-244, 83-047 számú telefonon előzetesen egyeztetni kell!
A tervpályázat benyújtási határideje: 1993. április 30.

A pályázat tárgyát képező termdokumentációk:

- tanulmányterv (határidő: 1993. július 30-ig),
- építési (egyéb hatósági) engedélyezési termdokumentáció (határidő: 1993. november 30-ig),
- megvalósítási költségekre vonatkozó számítások (határidő: mint az építési engedély termdokumentáció).

A pályázat felbontása: 1993. május 3-án, 10 órakor lesz.
A pályázatok eredményhirdetése: **1993. május 10-én.**

A pályázatokat zárt borítékban, Tatai Edzőtábor, 2890 Tata, Bajai u. 21. sz. címre kell benyújtani.

3299 MH

FELHÍVÁS AJÁNLTÁTELRE

Miskolc Város Polgármesteri Hivatala egyfordulós, nyilvános versenytárgyalást hirdet a belső vállalkozók részére az alábbi feladat generálkivitelezésére:

Városház u. 1. sz. alatti Diósgyőri Kórház szülészeti osztály épület rekonstrukciója.

Feladatok:

Az építési munkák megkezdésének feltételeinek biztosításával az épület keleti szárnyának — 1320 m² bruttó alapterület — belső víz-, szennyvízhálózat-csere, központi fűtés felújítása, villamos hálózat és a betegfelvonó cseréje, valamint a külső homlokzatának felújítása.

Az építési tervek az építési és beruházási osztályon rendelkezésre állnak (Miskolc, Városház tér 8. III. udvar szoba).

A részletes pályázati feltételeket tartalmazó ismertető, továbbá a teljes termdokumentáció 15 000 Ft (áfával együtt) nettó összeg házipénztári befizetése mellett

1993. április 8-án 10—12 óra között.

A részletes ismertető, a helyszín megismerése és a kivitelezéssel kapcsolatos kérdések megválaszolása céljából a pályázati felhívás és konzultációt tartunk 1993. április 15-én 13 órakor.

Időpontok:

Az ajánlatok beadása, bontása: 1993. június 3., 10 óra.

Az eredményhirdetés: 1993. június 10., 10 óra.

Az eredményhirdetésének, bontásának, eredményhirdetésének helye: Miskolc, Polgármesteri Hivatal építési és beruházási osztály.

Az átadás: 1993. július 1.

Átadási feltételek:

A lépcsőház új hátsó bejáratának műszaki átadása, üzembe helyezése: 1993. szeptember 30.,

Az átadás: 1993. december 15.

A nagyvállalatok 5-10 százalékos árcsökkentést kérnek alvállalkozóiktól

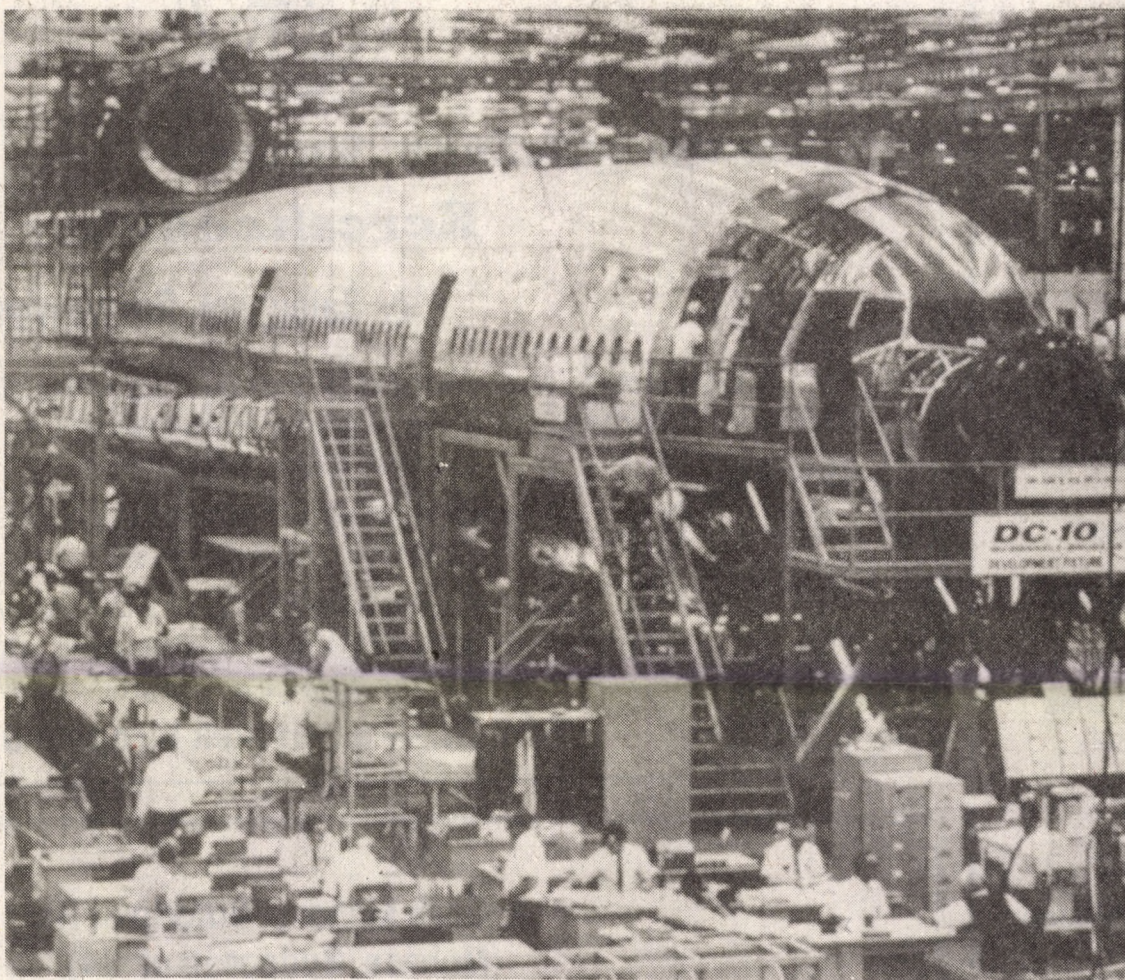
A beszállítóknak nincs más választásuk

Az amerikai vállalatok állandó költségcsökkentési küzdelmében most az alvállalkozók, a beszállítók kerültek nagyító alá. A nagyvállalatok beszerzési igazgatóságai sorra ülnek tárgyalóasztalhoz szállítóikkal, de a megbeszélések inkább egyoldalúak: a jelentős megrendeléseket feladó óriáscégek további együttműködésre csak 5-10 százalékos árcsökkentés esetén hajlandók.

Tavaly novemberben a General Electric beszerzési részlege összehívta a vállalat több ezer beszállítóját, s közölte velük, hogy nyersanyagok, akatrészek, részegységek árát 1993-tól évi 10 százalékkal kell csökkenteniük. Ehhez a General Electric segítséget is ajánlott, szakemberei hajlandók helyszíni vizsgálatok és elemzések alapján javaslatot tenni a termelés ésszerűsítésére és a termelékenység fokozására. Mindössze néhány tucat alvállalkozó utasította vissza a vállalatbirodalom költségcsökkentési követelését, a döntő többség kénytelen volt azt elfogadni. Nem is nagyon tehetett mást, hiszen a General Electric — és a többi óriásvállalat — folyamatos és nagy értékű megrendeléseit nem könnyű pótolni, ráadásul a beszállítók nagy részének tevékenysége kifejezetten egy-egy nagyvállalatra épül rá.

A versenyképesség és a forgalom fokozása érdekében az amerikai nagyvállalatok többsége saját kapuin belül szinte már minden lehetőséget „kifacsart”. Korszerűsítették a gépparkot, új, hatékonyabb termelési módszereket vezettek be, csökkentették az irodai dolgozók számát, s a szakszervezetekkel igen alacsony béremelésben állapodtak meg. A belső költségcsökkentési lehetőségek kimerülése után a beszállítók kerültek sorra, akiknek általában nincs más választásuk, mint a vállalatbirodalmak diktátumának elfogadása. A háttérpar megcsorogtatása nem új módszer, a japán nagyvállalatok már hosszú ideje élnek ezzel a „praktikával”. Az Egyesült Államokban viszont csak most kezd tömeges méretet ölteni az alvállalkozók kényszer-áramvonalasítása.

A statisztikák tanúsága szerint

„Irodában” készül a DC-10

1991-ben az amerikai feldolgozóipar termelésének értéke 2800 milliárd dollár volt. Ebben az összegben az anyagok, részegységek és alkatrészek költsége 1500 milliárd, a béreké pedig 500 milliárd dollár volt. Az adók, a nyereség és az egyéb költségek összesített értéke 800 milliárd dollár; látnivaló tehát, hogy a termelésben az anyagköltségek hányada meghaladja az 50 százalékot. Érthető ennek fényében, hogy a vállalati Amerika ezen a területen lát további lehetőségeket a takarékoságra.

A General Electric kezdeményezése valóságos mozgalmat indított el a nagyvállalatok körében. Beszállítóknak sorra adják ki az ismert cégek a felhívást: csökkenteni, csökkenteni, csökkenteni! Az IBM, a Dow Chemical, az Allied Signal, a Du Pont, a detroiti autógyárak, valamint a többi nagy megrendelő sorra vizsgálja felül

szerződéseit az alvállalkozókkal, s ha azok nem hajlandók olcsóbban szállítani, a korábbi megállapodásokat a nagyvállalatok felmondják. Biztosak lehetnek abban, hogy a versenyeztetés során számos olcsóbb beszállítói ajánlatot kapnak.

Januárban a Du Pont vegyipari világcég 5 százalékos árcsökkentést kért beszállítóitól, s hasonlóan cselekedett már az év elején a Xerox és még számos nagyvállalat is. Az Allied Signal a következő három évben tízezer beszállítójának 80 százalékától búcsúzik el, s a tervek szerint az eddiginél jóval szorosabb kapcsolatot, együttműködést épít majd ki a maradék kétezer alvállalkozóval.

Ignacio Lopez, a General Motors beszerzési részlegének vezetője az alvállalkozói szerződések újratárgyalásával 10 hónap alatt mintegy egymilliárd dollárt takarított meg cégének. A sztármene-

dzsert és csapatának egy részét márciusban a Volkswagennek sikerült átcsábítania, hírek szerint Lopezzel a német autógyár öt évre 20 millió dolláros szerződést kötött. Ez a hatalmas összeg nem véletlen, a VW-nak ugyanis a következő években drasztikusan kell csökkentenie a termelési költségeket annak érdekében, hogy Európa első számú autógyártója maradhasson. S miután Lopez már bizonyította kivételes képességeit a General Motorsnál, a Volkswagen szinte minden összeget hajlandó volt megadni a menedzser megszerzéséért. (Érdemes megjegyezni, hogy a nemzetközi munkaerőpiacon igen nagy a kereslet azon beszerzési szakemberek iránt, akik kőkeményen tudnak bánni és tárgyalni a beszállítókkal.) A nagyvállalatok alvállalkozói persze tiltakoznak az alacsonyabb árak ellen, de az esetek döntő többségében eleget tesznek a „kérésnek”. A

General Motors néhány beszállítója bejelentette, hogy árait a kutatási és fejlesztési kiadások visszafogása révén csökkenti majd. A GM válasza nem várható sokáig magára: a cégnek nincsen szüksége olyan alvállalkozókra, akik mérseklik K+F kiadásait...

Szakemberek szerint a beszállítók „kordában tartásának” egyik sikeres módszere az állandó nyomásgyakorlás. Évről évre újabb és újabb árcsökkentést kell kikényszeríteni, kilátásba kell helyezni az együttműködés megszüntetését, a folyamatos megrendelések leállítását. Emellett azonban segítséget is „illik” nyújtani a beszállítóknak saját költségcsökkentési lehetőségeik feltárásában. Minden jel arra mutat, hogy ez a stratégia sikeres lesz az amerikai vállalati életben. Nem mellékes az sem, hogy a beszállítói árak csökkenése kedvező a vásárlók számára is, ugyanis az alacsonyabb beszerzési árakat a nagyvállalatok nem „nyelik le”, hanem érvényesítik saját áraikban is. Végső soron a vásárló, a fogyasztó olcsóbban jut a termékekhez.

A beszállítók megszorogatása idén fontos szerepet kap a nyugat-európai nagyvállalatok stratégiájában is. A Mercedes-Benz például már bejelentette, hogy felülvizsgálja alvállalkozói szerződéseit, a Volkswagen pedig március elején 5 százalékos árcsökkentésre szólította fel beszállítóit. Mind gyakrabban érkeznek hasonló hírek Nagy-Britanniából, Franciaországból és az északi államokból is.

Az alvállalkozók által „nagyvállalati terrornak” nevezett nyomás sikerét jól bizonyítja, hogy a United Airlines Légitársaság számtalan árcsökkentési felszólítását a beszállítók elfogadták. Ez is azt látszik bizonyítani, hogy a megrendelő nagyvállalatok most jól „céloztak”. Az alvállalkozóknak ugyanis még van lehetőségük árcsökkentésre, a termelés hatékonyságának növelésére, s hajlandók kisebb nyereséggel is kalkulálni. Különösen, ha kényszerítik őket...

rülnek a Gyoma Kötőipari ngatlanjai:

épített terület: 350 m²
nyár: 1 630 000 Ft + áfa

ucsa, Árpás sor 4. sz.
onfekcióüzemi ipartelep
ajdoni lap száma: 1625, hrsz.: 716
leknagság: 2555 m²
épített terület: 400 m²
nyár: 1 580 000 Ft + áfa

rdeklődőktől pályázat benyújtását
erjük.

lyázatokat legkésőbb 1993. április
-ig kérjük írásban, ajánlott
ildeményként, vagy személyesen
Gyoma Kötőipari Szövetkezet
odájánál Gyomaendrőd, Hősök útja
0—52. (Pf. 23.) benyújtani.

lyázatoknak tartalmazniuk kell
pályázó nevét, címét, a vételarra és
fizetés módjára történő ajánlatát.

ést csak készpénzben vagy
nkgaranciával fogadunk el.
yázatok alapján nyilvános
ékesítést rendezünk.

lvános értékesítés időpontja minden
ületre vonatkozóan

93. április 27. 9 óra.

értékesítés helyszíne: Gyomaendrőd,
sök útja 50—52. sz. központi iroda
ülete.

lvános értékesítésen megjelenő
lyázóknak 100 000 Ft bánatpénzt
ll letétbe helyezniük, amit az
ékesítés befejezésekor az
edménnyel pályázóktól foglalóként
veszünk, a többi pályázónak pedig
szaadunk.

tékesítéssel kapcsolatban
világosítást ad Kozák Imréné
számolóbiztos. Tel.: (67) 11-264,
tve Dinya Máté a felszámoló helyi
gbízottja a (67) 86-031-es telefonon,
tve személyesen.

INAHOLDING—Békéscsaba Kft.,
a Gyoma Kötőipari Szövetkezet
felszámolója

Ünnepeljen együtt a 220 éves Bizományi Kereskedőház

és Záloghitel Részvénytársasággal!

*Az évforduló alkalmából a BAV Rt. összes üzletében, ha március 22.
és április 10. között 2220 Ft, vagy e fölötti értéket vásárol, egy 220 Ft-os vásárlási
utalványt kap ajándékba!*

*Meglepetéssel várják tisztelt ügyfeleiket
a BAV Rt. zálogfiókjai is!*

*Sőt! Ha egy igazán nagy értékű ajándékot
szeretne kapni a BAV Rt. születésnapján, akkor
játsszon velünk, figyelje a Danubius rádiót!*

BAV Rt. — az értékek birodalma

A Klose Mohácsi Bútoripari Rt. (Mohács, Budapesti út 5/A)

**igazgatósága értesíti tisztelt részvényeseit, hogy
évi rendes közgyűlést tart**

A közgyűlés időpontja: 1993. május 6. (csütörtök) 10 óra.

A közgyűlés helye: Mohács, Szabadság út 4—6.

A KÖZGYŰLÉS NAPIRENDJE:

1. Az igazgatóság beszámolója az 1992. évi üzleti évről, mérleg- és eredménykimutatásról, eredményfelosztásról.
2. A felügyelő bizottság jelentése az 1992. évi mérleg- és eredménykimutatás megállapításáról.
3. A könyvvizsgáló jelentése a mérleg- és eredménykimutatás felülvizsgálatáról.
4. Az 1992. évi mérleg- és eredménykimutatás felülvizsgálatáról.
5. Tájékoztató az 1993. üzleti tervről.
6. Alapszabály-módosítás.
7. Tisztségviselő választása, tisztségviselők díjazásának megállapítása.

**KLOSE MOBIRT
IGAZGATÓSÁGA**

A recesszió átrendezte a luxuskozmetikumok átmenetileg szűkülő piacát

Illatok háborúja

Az elhúzódó gazdasági visszaesés, a fogyasztói kereslet csökkenése, illetve átrendeződése érzékenyen érintette a minőségi, luxus illatszerek gyártóit és forgalmazóit. Forgalmuk immár három esztendeje csökken, ugyanakkor mind több új termékkel — elsősorban parfümökkel — jelennek meg a piacon az egyre erősebb verseny miatt. A recesszió „esernyője” alatt folytatódott a koncentráció a parfümiparban, egymást követik a cégfelvásárlások.

Az elmúlt évtizedben meglehetősen kedvező üzletmenetről adtak számot az illatszeripari vállalatbirodalmak mind Nyugat-Európában, mind pedig az Egyesült Államokban. Csak az óceán túlsó partján a kozmetikai ipar évi 18-19 milliárd dolláros forgalmat bonyolított le az elmúlt évtized második felében. A gyártók szerencséjére számottevően bővült a házi illatszerkészlet: egyik parfüm a munkahelyre, a másik estére, a többi használata pedig évszaktól, hangulattól, szeszélytől és pénztárcától függött. Az iparág számára kedvező változás volt, hogy a fogyasztók illathoz való hűsége a múlté lett, a hölgyek és az urak gyakran váltogatták az illatszermárkákat. A recesszió azonban igencsak „betett” a luxuskozmetikumok gyártóinak, az emberek ugyanis az anyagilag nehezebb időkben hajlamosak először e méregdrága cikkek használatáról lemondani. Érzékenyen érintette az illatszergyártókat a nemzetközi turizmus visszaesése is, mivel a luxuskozmetikumok egyötöde a repülőtéren vám- és adómentes boltokban talál gazdára.

Jól jellemzi a visszaesést, hogy 1992-ben a márkás parfümök forgalma 13,1 milliárd dollár volt a világon, mintegy 35 százalékkal alacsonyabb, mint három évvel korábban.

Az illatszerek és a luxuskozmetikumok piacát néhány multinacionális nagyvállalat uralja, amelyek az elmúlt 6-8 esztendőben fúziókkal és felvásárlásokkal is átrendezték a piaci erőviszonyokat. Az angol—holland Unilever többek között bekebelezte az amerikai Calvin Kleint, az Elisabeth Ardent, valamint a Pondst. A francia LVMH luxuscikkkel foglalkozó óriáscég többek között a Christian Dior és a Givenchy forgalmazója. Az ugyancsak francia L'Oréal a Helena Rubinstein és a Lanvin márkás kozmetikai vállalatot falta fel, az Elf-Sanofi gyógyszer-gyár pedig idén januárban szerzett többségi tulajdont az Yves Saint-Laurent cégben.

A márkás parfümök jelenlegi, szűkülő piacán az egyetlen esély a talpon maradásra az új termékek forgalmazása. Nem véletlen, hogy a patinás kozmetikai cégek sorra dobják piacra új illatsodáikat. A tavalyi esztendő új illatszárjai az Estée Lauder Spellboundja, Calvin Klein Escape-je és Ralph Lauren White Diamondja voltak. Idén már piacra került az első „nagyágyú”, a L'Oréal érdekeltségi körébe tartozó Giorgio Armani cég Gió nevű luxusparfümje. (Érdemes megjegyezni, hogy évente tucatjával kerültek piacra kisebb cégektől kérészerűtlen parfümök,

a világ azonban elsősorban az óriásvállalatok nagy csinnadrattával beharangozott újdonságaira figyel.)

A luxusparfümök ára üvegenként 50—200 dollár között mozog. A fogyasztói árból az önköltség alig haladja meg az 5 százalékot, viszont igen magasak a bevezetés és a folyamatos reklámozás költségei. Némi betekintést enged a luxuskozmetikumok üzleti boszorkányműhájába a Trésor példája, amelyet 3 évvel ezelőtt hozott forgalomba a L'Oréal. Ebből a parfümből a cég évi 120 millió dollár bevételre tesz szert. De az első évben a bevételek 75 százalékát kell az iparág szabályai szerint reklámra költeni. A második esztendőben ez az arány 50 százalékra, a harmadik évtől pedig 30 százalékra csökken. Nagy nyereségre tehát csak a negyedik évtől lehet számítani, amennyiben a termék egyáltalán megéli ezt a kort. A Trésornak szerencséje volt, s a számítások szerint idén már 80 millió dollár profitot hoz a L'Oréalnak. A szakma tapasztalatai szerint igen magas a „selejt” aránya, minden hat új luxusparfümből ugyanis csak egy tud megkapaszkodni a piacon.

Európában és az Egyesült Államokban a luxusillatok listáját a Chanel vezeti No5 termékével. A második, negyedik, ötödik helyen L'Oréal-termékek — Trésor, Vanderbilt, Anais Anais — állnak, az Yves Saint-Laurent Opiuma pedig a negyedik helyen áll az értékesítési toplistán. A férfiillatok listáját két L'Oréal termék — Drakkar Noir, Polo and Crest — vezeti, a harmadik helyen az Estée Lauder cég Aramis áll. Az ötös listát az Unilever két férfikozmetikumja, az Obsession és az Eternity zárja.

Giorgio Armani és a L'Oréal érthető módon nagy izgalommal várja az 50 millió dolláros reklámkampánnyal beharangozott Gió piaci fogadtatását, amely az első forgalmi statisztikák tanúsága szerint egyelőre kedvező. Ennek ellenére a luxuskoz-

metikumok piaca mind Európában, mind pedig az USA-ban meglehetősen lanya, a gyártók idén sem számítanak a forgalom számottevő bővülésére.

Miközben a kozmetikai cégek, illetve ezek luxusrészelei kényszerűen lanyha, a gyártók idén sem számítanak a forgalom számottevő bővülésére. Miközben a kozmetikai cégek, illetve ezek luxusrészelei kényszerűen lanyha, a gyártók idén sem számítanak a forgalom számottevő bővülésére. Miközben a kozmetikai cégek, illetve ezek luxusrészelei kényszerűen lanyha, a gyártók idén sem számítanak a forgalom számottevő bővülésére.

Japánban mind több cég juttat a központi klímarendszereken keresztül az irodákba és a szertelcsarnokokba olyan illatot, amely fokozza a dolgozók motiváltságát és munkateljesítményét. A munkastimuláló illatok közül állítólag a citrom- és a borsmentaillat a leghatásosabb. A Mitsubishi kutatói szerint az ezredfordulón a japán irodák már évi mintegy 100 millió dollár költenek majd a dolgozószobák illatosítására. Az Egyesült Államokban is előrehaladott kísérletek folynak a munkahelyi illatosításra, a pszichológusok és a szagszakértők minden munkatevékenység számára keresik a leghatásosabb ösztönző illatot. Az előrejelzések szerint nem kell csódtól tartaniuk azoknak a vállalatoknak, melyek illatanyagok gyártásával foglalkoznak. Kevesbé rózsásak viszont a luxuskozmetikai cégek kilátásai, mert az előrejelzések szerint még jó ideig nem ismétlődik meg a nyolcvanas évek „parfümrobbanása”.

BUDAPESTI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA
IDEGENFORGALMI TAGOZAT

HA GARANCIÁT AKAR, KERESSE AZ EMBLÉMÁT!

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara
Idegenforgalmi Tagozata az alábbi utazási irodákért,
mint tagjaiért vállal felelősséget:

BELLA TOURS
BUDAPEST TOURIST
CAR-TOUR
CHEMOL-TRAVEL
ERAVIS Utazási Iroda
EXPRESS
EXTERTOURS
FALCONTRAVEL-PANNONIA
G + T Utazási Ügynökség
GEO TRAVEL
GLOBE CENTER
GUEST Utazási Iroda
HELLAS MEDITERRÁN TOURS
HOSTUS Utazási Iroda
IBUSZ
INN-SIDE TOURS
INTERPRESS TRAVEL
KATHERINA Utazási Iroda

KENTAUR Utazási Iroda
KULT-TURIST
LUXUS
MANAGER TOURS
MEDIX CAR TOURS
OMEGA BUSINESS TRAVEL TRADE
ORBIS Budapest
PANDA TRAVEL
PANNON REISEN
PANNONIA TOURIST SERVICE
PRIVILEG TOURS
R-KERT Utazási Iroda
RIVIERA TRAVEL
RNS Bt. BALKÁNTOURS
SLOVAKOTOURIST
TENSI TOURS
THEO TOURS
TOP MOBIL TRAVEL

VAL Utazási Iroda

— fori
— fori
— fori
— vált
— érté
lebo
— ban
— pén
— hiva
— egy
fiók

Cím:
Budap
Herceg
Telefo
Fax: 20

B

A forgalom kétévente megkétszereződik

93.4.9.

Nálunk még csak most van születőben, az Egyesült Államokban viszont valóságos iparágga nőtte ki magát a televíziós kereskedelem, a teleáruház. Kábeltelevíziós csatornák tucatjai kínálják a nap 24 órájában az egész országban a portékákat, s a forgalmi statisztikák tanúsága szerint az eladások növekedésével dinamizmusa minden várakozást felülmúl.

Az amerikaiak döntő többségére nem jellemző a takarékoság, az állandó vásárlás már amolyan életformává vált. Gyakran keresik fel a bevásárlóközpontokat, de szívesen rendelnek árucikkeket katalógusokból és a teleáruházaktól. (Az Egyesült Államokban a csomagküldéses vásárlást igen szigorú előírások szabályozzák, ezek megszegőire súlyos büntetés vár. A szavahihetőség, a megrendelések pontos teljesítése és a hirdett minőség szállítása alapkövetelmény.)

A hitelkártyák elterjedése jócskán megkönnyíti a vásárlást a teleáruházaktól. Csak fel kell hívni telefonon az egy-egy áru bemutatásakor a képernyőn megjelenő számot, be kell mondani a rendelt áru nevét, mennyiségét, valamint a hitelkártya fajtáját és számát, s néhány napon belül megérkezik a lakásra az áru. Elektronikus úton már a megrendelés másodperceiben leellenőrzik, hogy „él-e” a kártya, van-e még tulajdonosának elkölthető hitele. A teleáruház a megrendelt áru elküldésekor leemeli az árat a kártyatulajdonos bankszámlájáról. A vásárlás tehát gyors és egyszerű.

Az iparág két vezető vállalatbirodalma a Home Shopping Network és a QVC. Mindkét cég több televíziós csatornával rendelkezik, amelyek képben és hangban egész nap kínálják az árukat. Az ágazat úttörője, a floridai Home Shopping, 11 évvel ezelőtt kezdte meg adásait, a QVC pedig hat esztendeje van jelen ebben a virágzó üzletágban. Jól jellemzi piaci erejüket, hogy a Home Shopping adásait 60, a második legjelen-

több céget pedig 47 millió háztartásban kísérik figyelemmel. Noha a teleáruház-bizniszben más vállalatok is tevékenykednek, a piac döntő hányadát a Home Shopping és QVC tudhatja a magáénak. 1989 óta összesített forgalmuk 76 százalékkal, 1,2-ről 2,2 milliárd dollárra nőtt.

A képernyőn keresztül kínált áruk választéka igen széles. Arany ékszer, számítógép, bútor, szórakoztató-elektronikai berendezések éppúgy megtalálhatók a kínálatban, mint az étkezészetek, a ruházati cikkek és az ezer apróság. Áraik általában 40-60 százalékkal alacsonyabbak, mint a bolti vagy az áruházi árak, ugyanis nagy tételben vásárolnak, és viszonylag alacsony költséghányaddal dolgoznak. Kínálatukban kevés a bővli, viszont igen sok az olyan áru, amely csak náluk kapható, áruházi vagy bolti forgalomban nem vásárolható meg. Nagy beszállítói hálózattal dolgoznak, s a gyártóktól jelentős ár-engedményt kapnak a nagy volumenű megrendelések fejében. Számítások szerint 100 százalék körüli profitrátával dolgoznak a viszonylag alacsony árak ellenére. Nem mellékes körülmény az sem, hogy az amerikai piac mintegy 250 millió fogyasztót jelent!

Miután a teleáruház egyre nagyobb üzleti siker, a piackutatók mind több elemzést készítenek a vásárlói igényekről, s magukról a vásárlókról. A felmérések tanúsága szerint a teleáruházak vásárlói között nemcsak háziasszonyok és nyugdíjasok szerepelnek szép számmal, hanem hivatalnokok, befektetési bankárok, Wall Street-i brókerek is. A

megrendelők családi átlagjövedelme 35 ezer dollár, mindössze 3 ezer dollárral kevesebb az amerikai háztartások átlagos jövedelménél.

A teleáruházak érthető módon kiemelt figyelmet fordítanak a megrendelők nyilvántartására, a címlisták „karbantartására”. Kiszámították, hogy az egy főre jutó éves televásárlás összege 52 dollár. Gyors ütemben bővül viszont azoknak a száma, akik rendszeresen vásárolnak a képernyőről; ők évente 502 dollárért adnak megrendelést a teleáruházaknak. A QVC vásárlóinak csaknem 60 százaléka például évente több alkalommal rendel árut a teleáruháztól. Nagy ütemben bővíti a vásárlók számát az az új „fogás”, hogy a teleáruházak képernyőjén gyakran jelennek meg egy-egy riport erejéig filmsztárok, népszerű sportolók és már hírességek. A teleáruházi rendszerben rejülő nagy üzleti lehetőségeket felismerték az egész országot behálózó „igazi” áruházak is. Március elején például az USA egyik legpatinásabb és legdrágább áruházláncja, a Saks Fifth Avenue, megállapodott a QVC-vel, hogy kínálatának egy részét a képernyőn keresztül is forgalmazza. Két-három évvel ezelőtt csak az áruházak még szinte lenézték az áruértékesítésnek ezt a „műfaját”, ma viszont már ők jelentkeznek együttműködésre a forgalom kiugró növekedése láttán. Hírek szerint hamarosan a legnevesebb divatházak — például a Calvin Klein — termékei is kaphatóak lesznek a teleboltokban. Ez a kiemelkedő érdeklődés mind több céget arra sarkall, hogy önálló, országos teleáruházcsatornát „nyisson”, a piacra való sikeres betörés esélyei azonban nem kedvezőek, hiszen a Home Shopping és a QVC pozíciói és szaktudása igen erős.

Szakemberek véleménye szerint nagy jövő vár az USA-ban a teleáruházakra: forgalmuk az ezredfordulóig kétévenként kétszereződik majd meg. Ugyanakkor nagyon valószínű, hogy átkelve az óceánon hamarosan Európát is bekapcsolják piaci hálózatukba, s várhatóan vezető szerepre tesznek szert ezen a piacon.

G. GY.

*Több, mint 20 ok,
hogy a Cosmorámával utazzon.
Jöjjen és látogasson meg minket,
mielőtt lekötne nyaralását.*

Kréta

indulás május 2-án, 9-én és 16-án

Szálloda*****	FP	40.000 Ft
Szálloda****	FP	34.000 Ft
Apartmentok	2 fő	22.000 Ft
Szálloda**	FP	27.000 Ft

Rodosz

indulás május 9-én, 16-án

Szálloda****	FP	38.500 Ft
Szálloda***	FP	33.900 Ft

Peloponészosz/Kalamata

indulás május 1-én, 8-án, 15-én

Hotel Elite****	FP	31.500 Ft
Stúdiók	2 fő	19.500 Ft

Peloponészosz/Tolo

Szálloda***	FP	33.200 Ft
Szálloda**	FP	28.500 Ft
Hotel **	R	25.000 Ft
Apartment	2 fő	21.500 Ft

Pieria

indulás május 8-án, 15-én

Poseidon Palace****	FP	27.500 Ft
Kronos***	FP	26.500 Ft
Apartment Zephyros		19.500 Ft

Halkidiki

Szálloda***	FP	25.350 Ft
Stúdiók	2 fő	19.500 Ft

Nyaralás és kirándulás Görögországba repülővel

Elhelyezés 4 csillagos szállodában.

Svédasztalos reggeli, egy étkezés.

– 8 nap klasszikus körút Peloponészoszon

Kalamata, indulások: május 1., 8., 15., 22., 29.

Látogatás: Olympia-Spárta-Mystra-Dyros-

Mykeane-Epidauros és görög est.

Árak: 33.650 Ft-tól

– 8 nap Krétán

Kréta, indulások: május 2., 9., 16., 23., 30.

Látogatás: Phaestos-Knossos-Matala-Agios Nikolas-

Heraklion-Ierapetra-Sitia-Rethymnon-Chania, görög est.

Árak: 41.245 Ft-tól

– 8 nap Rodoszon

Indulás: május 2., 9., 16., 23., 30.

Látogatás: Kámiros-Lindos, a pillangók völgyébe. Egy napos

hajókirándulás Simi szigetére. Városnézés-görög est.

Árak: 39.910 Ft-tól

Athén és a görög szigetek

indulás május 8-án, 13-án és 20-án

4 nap Athén és
– 10 nap Santorini
– 10 nap Parosz
– 10 nap Naxosz
– 10 nap Mykonos

2 nap Athén és

– 5 nap Parosz + 7 nap Santorini
– 5 nap Parosz + 7 nap Mykonos
– 5 nap Naxosz + 7 nap Mykonos
– 5 nap Naxosz + 7 nap Santorini

Klasszikus Görögország repülő

indulás május 8-án, 15-én

15 napos klasszikus Görögország

7 nap nyaralással

– N. Pori, Chrani, Halkidiki, Pieria, Tolo stb. 43

15 napos klasszikus Görögország

7 nap nyaralással

– Naxos, Paros, Mykonos, Santorini,
Aegina, Eretria, Kréta szigetén 50

Klasszikus Görögország luxus busszal

indulás május 7-én, 14-én

16 napos klasszikus Görögország

7 nap nyaralással

– N. Pori, Chrani, Halkidiki, Pieria, Tolo stb. 32

16 napos Klasszikus Görögország

7 nap nyaralással

– Naxos, Paros, Mykonos, Santorini,
Aegina, Eretria, Kréta 43

Nyaralások expressz busszal

10 napos nyaralás

– Halkidiki, N. Pori 8

– Parosz, Naxos, Mykonos, Santorini 26

– Eretria (Evia) FP 20

17 napos nyaralás

– 2 szigeten nyaralás 37

COSMORAMA

1065 Budapest VI., Nagymező utca

Tel.: 269 6709 / 269 6710 / 269 6711. Fax: 122 30

Első helyen a volt Szovjetunió utódállamai Külföldi működőtőke Kelet-Európában

A piacgazdaság kiépítésének folyamata — és ennek részeként a privatizáció —, valamint a középtávú komparatív előnyök és a hosszú távú piaci érdekek mind nagyobb vonzerőt jelentenek térségünk iránt a nyugati szakmai és intézményi befektetők számára 1990 óta. A külföldi működőtőke beáramlásáról térségünkbe meglehetősen hiányosak a statisztikák, de a meglevő adatokból nyilvánvaló, hogy Közép- és Kelet-Európában ezen a területen is „többsebességes” a fejlődés.

A külföldi tőkeberuházások sokszínűsége szempontjából az első csoportot a visegrádi négyek alkotják. Ami a beáramló működőtőke mennyiségét illeti, az első helyen a Szovjetunió utódállamai állnak, de ezek az investíciók szinte teljes egészében a kitermelő- és a nyersanyagiparba irányulnak. Végül a harmadik, egyelőre leszakadni látszó csoportba azok az országok tartoznak, amelyek még a piacgazdaság felé vezető út elején tartanak: Románia, Bulgária és Albánia.

A londoni Economist összesítése szerint 1990 és 1993 eleje között Magyarországra, Csehszlovákiába és Lengyelországba mintegy 11 milliárd dollár működőtőke érkezett. Ennek az összegnek több mint a felét (5,5-5,8 milliárd dollár) Magyarországon ruházták be, Csehország részesedése 2, Lengyelországé 1,5, Szlovákiáé pedig 0,3 milliárd dollárra tehető. Érdeemes megjegyezni, hogy a visegrádi négyek összesített bruttó hazai terméke (GDP) 125 milliárd dollár körül alakult tavaly. A volt NDK-ba eddig csaknem kétmilliárd dollár működőtőke érkezett, de ez valójában nem számít külföldinek, hiszen a befektetések döntő része Németország nyugati részéből származik.

Az osztrák Creditanstalt Bankverein és az Economist közös elemzése szerint a nyugati cégek első számú befektetési célpontja a gazdasági környezet nézőpontjából Magyarország: abból a közel 90 multinacionális vállalatból, amely már befektetett a kelet-európai térségben, vagy jelezte beruházási szándékát, 57 százalék szerint Magyarországon a legkönnyebb a tőkebefektetés. Ugyanakkor a szovjet utódállamokkal szemben meglehetősen nagy a külföldi tőke bizalmatlansága. Elsősorban a szabályozatlan gazdasági környezet és a nagy politikai kockázat miatt. Ennek fényében nem véletlen, hogy a nyugati tőke a volt Szovjetunióban elsősorban a kőolaj- és a földgázipart „célozta meg”. Mindkét ágazat kulcsfontosságú a FÁK számára is, s szinte kizárt, hogy az energiahordozó-szektorba érkező külföldi tőkét a jövőben kellemetlen meglepetések ériék. A legtöbb külföldi működőtőke eddig Kazahsztánba érkezett (9,1 milliárd dollár), Oroszország kőolaj- és földgázipara

pedig eddig mintegy 6,5 milliárd dollár külföldi beruházásban részesült.

Az amerikai East European Investment című folyóirat összesítése szerint 1991. októbertől 1992. szeptember végéig a nyugati vállalatok Kelet-Európában és a FÁK-országokban 719 beruházást hajtottak végre. Ebből a cégfelvásárlások száma 198, a közös vállalkozásoké 351, az új, úgynevezett zöldmezős beruházásoké pedig 170 volt. A fogadó ágazatok sorát az olaj- és a gázipar vezeti az ügyletek számát és értékét tekintve, de ez a megállapítás elsősorban Kazahsztánra és Oroszországra igaz. Kedvelt befektetési területe az adott időszakban a nyugati működőtőkének térségünkben a gépkocsi- és villamosgép-ipar, valamint a nehézipar. Félmilliárd dollárnál több külföldi befektetés érkezett még a bányáiparba, a szállítási ágazatba, a szabadidő- és szállodáiparba, valamint az élelmiszeriparba. Elhanyagolt területek tűnik az amerikai folyóirat vizsgálta időszakban a kiskereskedelem, a szolgáltatóipar, s Magyarország kivételével a vegyipar, valamint a biztosítási ágazat.

A vezető ipari hatalmak közül az Egyesült Államok cégei állnak a befektetési rangsor élén mintegy 8 milliárd dolláros beruházással. Az olasz vállalatok és intézményi befektetők 7,6, az angolok 3,8, a németek 2,5, a franciák pedig 1,2 milliárd dollár működőtőkével vannak jelen térségünkben, beleértve a Szovjetunió utódállamait. A vezető, úgynevezett G-7 államok befektetési listáján Japán áll az utolsó helyen; a szigetország cégeinek beruházásai nem haladják meg a 300 millió dollárt.

A legnagyobb működőtőke-beruházásokat természetesen a nagy világcégek hajtották végre. A FIAT, a General Motors, a Volkswagen, a Suzuki, a Nestlé, a Philip Morris, a General Electric, a Chevron, a Coca-Cola, a Pepsi, a Siemens, a Philips és a többiek nagy összegeket fektettek be a kelet-európai privatizálásba és a zöldmezős beruházásokba. A nyugati kis- és középvállalatok elsősorban a közös vállalkozások létesítésében, valamint a kisebb vállalatok privatizálásában járnak élen.

Visszatérve a visegrádi négyekre: az előrejelzések szerint a következő években ezek

az országok éles versenyt folytatnak majd a külföldi működőtőke „bevonásáért”.

Tavaly a nyugati vállalatok Csehszlovákiában és Magyarországon 1,9-1,9 milliárd dollárt fektettek be. (Hazánk esetében 1,5 milliárd dollár készpénzben, a bankrendszeren keresztül érkezett, a szellemi és a tárgyi apport, valamint a beruházásokhoz kapcsolódó tulajdonosi hitel összege 0,4 milliárd dollár volt.) Lengyelország tavaly már jelentős tőkefogadó állam volt, s ez a szerepe idén tovább erősödik.

Nyugati elemzők szerint 1993-ban valószínűleg Lengyelország lesz a külföldi működőtőke első számú befektetési célpontja, Varsót fej fej mellett Magyarország és Csehország követi, végül pedig Szlovákia következik. A szakemberek Magyarországon a tavalyival azonos mennyiségű működőtőke-beáramlásra számítanak.

A külföldi beruházások alakulásánál nem hagyható figyelmen kívül, hogy a privatizáció előrehaladtával fogynak a nyugati cégek számára kiemelkedően kedvező befektetési lehetőségek. Nem kizárt, hogy a „jobb falatok kimazsolázása” után előtérbe kerülnek majd az új beruházások. Ez persze attól is függ, miként alakul a fizetőképes fogyasztói és közületi kereslet, valamint a termelési költségek szintje térségünkben. Hírek szerint a háborús helyzet és a politikai bizonytalanság Boszniában, illetve Kis-Jugoszláviában a térségünkbe beruházni akaró amerikai vállalatokat nagyobb óvatosságra és körültekintésre készíti; az óceán túlsó partjáról ugyanis a működőtőke számára kevésbé érzékelhető a biztonság és a nyugalom határvonala. Az amerikai működőtőke esetleges megtorpanása viszont helyzeti előnyhöz juttathatja a nyugat-európai befektetőket, s ezzel tisztában vannak az USA vállalati és pénzügyi körei is.

Új jelenség a tőkeáramlás területén, hogy a kelet-európai országok nemcsak fogadják a működőtőkét, hanem vállalataik külföldön is beruháznak. A működőtőke exportja mindekelőtt az orosz, az ukrán és a magyar cégekre jellemző. A statisztikák tanúsága szerint 1992 végén csaknem 10 milliárd forintot tett ki a magyar vállalatok és vállalkozók külföldön befektetett tőkéje. Már meghaladja az ezret a külföldön bejegyzett magyar részvételű vegyesvállalatok száma. Tavaly csaknem 400 magyar részvételű vegyesvállalat alakult külföldön, ezek 70 százaléka a szomszédos országokban, mindenekelőtt Ukrajnában és Romániában kezdte meg működését. Németországba és Ausztriába mintegy 220 millió forint magyar működőtőke áramlott 36, illetve 20 vegyesvállalkozásba.

Szeretne Ön is ott lakni, ahol a fontos emberek?

Mi ezt a lehetőséget kínáljuk!

Lakás a diplomatanegyed mellett,
fantasztikus dunai és margitszigeti panorámával.

Megtekinthető: Budapest II. kerület, Szeréna utca 60.
Surján Rt. irodája
Telefon: (06-60) 68-013
135-9563

Információ: OTP Ingatlan Rt.
Budapest VI., Mozsár utca 8.
Telefon: 269-1350

Tisztogat a „Tiszta kéz”

93.2.25.

MH-információ

Mindennap újabb letartóztatásokkal és fejezetekkel bővül Olaszország történelmének egyik legnagyobb gazdasági krimije. Több száz vállalati vezetőt tartóztattak eddig le, s csaknem 40 képviselő, volt vagy jelenlegi kormánytag is igazságügyi eljárás alá került. A „Tiszta kéz” fedőnevű országos akció első letartóztatására 1992 februárjában került sor, azóta a botrányhólabda egyre dagad, s a jelek szerint most szedi legtöbb áldozatát.

Írásunk a 10. oldalon

utóbbi tekintetben igen fontos
repet vállalhat magára Románia
tűnik ki a tekintélyes bukarai sajtó-
világban, az Adevarul szerdai szá-
mában megjelent interjújából. Co-
sic szerint Bukarest sikerrel tölthet-
né be a közvetítő szerepét, s ennek
konkrét módozatait akár ki is jelöl-
hetik a mostani megbeszéléseken.
A jugoszláv államfő nagyra érté-
kelte Iliescunak a brüsszeli NATO-
központban is kifejtett álláspontját,
miszerint Románia semmiképpen
sem fogja erőszakkal kikényszeríte-
ni az embargó tiszteletben tartását.
„Ilyen nyilatkozatra csakis Jugo-
szlávia igaz barátja, egy igen bölcs

A Mein K

Bukaresti tudósítónktól

Korrupciós megabotrány Olaszországban

Az állami megrendelések és ezek teljesítése során nem elsősorban a szicíliai maffia, hanem a politikai pártok — mindenekelőtt a szocialista és a kereszténydemokrata — és az állami vállalatok voltak Olaszország történelmének eddig legnagyobb gazdasági krimijének, korrupcióbotrányának főszereplői.

Ismeretes, hogy Olaszországban az állami szektor súlya meglehetősen nagy a gazdaságban. A bruttó hazai termék (GDP) csaknem felét állami cégek állítják elő, amelyek mintegy 3,5 millió dolgozót foglalkoztatnak. A vezető pártok megosztották egymás között az állami vállalatok igazgatósági helyeit. A korrupció „forgatókönyvét” jól jellemzi Európa második legnagyobb elektromos művének, az állami tulajdonban lévő Enelnek az esete. A 107 ezer főt foglalkoztató óriásvállalat évente 6 mil-

Svájcba egy titkos bankszámlára. Ugyancsak ötmillió jutott a másik pártnak.

A harmadik milánói metróvonal megépítése 1,4 milliárd dollárba került, 85 százalékkal többre a tervezettnél. A különbség a kenőpénzek összegével egyenlő, amelyet jócskán kellett juttatni a városi hatóságoknak, valamint a pártoknak. A kötelező kenőpénzek természetesen megdrágították a beruházásokat, s a többletkiadásokat állami megrendelések lévén a költségvetés állta...

összefonódása szimbolikusan február 11-dikén ért véget, amikor Bettino Craxi, a szocialista párt vezetője (volt miniszterelnök) lemondásra kényszerült. Craxit több mint 50 rendbeli korrupcióval, valamint hivatali hatalommal való visszaéléssel vádolják. Belebukott a botrányba a szocialista párt római, milánói és nápolyi, valamint a republikánus párt torinói polgármestere is. Citaristi szenátor, a kereszténydemokrata párt gazdasági igazgatója kenőpénzek átvétele miatt volt kénytelen lemondani tíz ügyészségi értesítés kézhezvétele után. Csak Milánóban eddig mintegy 150 embert tartóztattak le, s további 500 kapott értesítést arról, hogy korrupció gyanúja miatt ügyészségi vizsgálat folyik ellene. Lemondott a kormány több tagja is, s Amato miniszterelnök vasárnap kénytelen volt átalakítani kabinetjét.

tok számlájára az erőviszonyoknak megfelelő százalékos arányban. Az ügyészségi vizsgálatok szerint — s ezek még korántsem fejeződtek be — több tucat neves olasz és külföldi cég vett részt évtizedeken át a „megrendelést kenőpénzért” akcióban. A Fiat, az Ansaldo, a Belleli (a világ egyik vezető tengerialaj-kitermelő berendezés gyártója), a svájci-svéd ABB Asea Brown Boveri (Holding) Ltd. olasz leánycége és még sok más vállalat kényszerült kenőpénzek megfizetésére. Az amerikai Business Week értesülése szerint az IRI és a Farruzzi óriáskonszernek vezetői is a korrupciós botrány gyanúsítottjai között vannak.

A letartóztatási hullám még nem ért véget, a líra azonban már mind jobban veszít értékéből a vezető nyugati valutákhoz képest, s csökken az olasz részvények árfolyama is. Az

Lakat alá került a FIAT-csoport két vezető munkatársa is

liárd dollárt fordít beruházásra. Évtizedeken át „bevett” szokás volt, hogy olasz és néhány esetben külföldi állami- és magáncégek csak akkor kaphattak megrendelést az Eneltől, ha a szerződések értékének egy részét befizették a pártkasszába. A kenőpénzek kalandos utat jártak be míg eljutottak a végállomásra. Egy útépitő cég például egymilliárd dolláros megrendelést kapott sztráda-építésre, ennek az „ára” 10 milliárd dollár volt. Ötmillió dollárt kapott az egyik párt, ezt az összeget az olasz cég görög leányvállalata utalta át

Számítások szerint 1989 és 1992 között Olaszországban 11 milliárd dollárt költöttek útépitésre, s ennek az összegnek 7-8 százalékát tette ki a kenőpénz. Egy torinói szakértő szerint 1980 óta a kenőpénzek 73 milliárd dollárral (!) növelték meg Olaszország tetemes államadósságát, miközben a pártok működési költségei évente nem haladják meg az egymilliárd dollárt. Az évtizedek óta halmozódó korrupcióban az ország két legnagyobb pártja, a szocialista és a kereszténydemokrata járt az élen. Az üzlet és a politika korrup-

Szó van arról is, hogy a miniszterelnök a közeli napokban lemondhatja azokat az államtitkárokat, akik ugyancsak belekeveredtek a korrupciós botrány ügyészségi vizsgálataiba. A letartóztatási hullám nem kíméli az olasz vállalatokat sem. Lakat alá került az országos autótű-fenntartó cég vezérigazgatója, valamint a magántulajdonban lévő FIAT-csoport két magas beosztású munkatársa is. A kenőpénzbotrány nem kerülte el az állami superholdingot, az ENI-t sem, amely rendszeresen utalt át pénzt a mindenkori kormánypár-

olasz gazdaság egyébként az elmúlt húsz év legmélyebb recessziójában van, a fogyasztás folyamatosan csökken, a munkanélküliek aránya eléri a 9,5 százalékot. A napról napra dagadó korrupciós botrány nem tesz jót sem Olaszország, sem pedig az érintett világcégek hírnevének. A társadalom viszont pozitívan értékeli, hogy az illetékes hatóságoknak volt bátorságuk és erejük megkezdni az üzleti élet és a politika „különös házasságának” felszámolását.

ú Kozma Tamással az egyházak és az iskolák kapcsolatáról hívókat, minden megfáradt lelket szolgálni kell

Szegeden tanári diplomát az Oktatókutató Intézet is, teológusként is illetékes íntson egyházak és iskolák adványban — az Educatio nt a Reformvitáink című ggodalmakat hangoztat. munkatársunk.

Mégis úgy vélem, ma nem ez a királyi útja annak, hogy az egyházak végre visszatérjenek a magyar társadalomba: nemcsak híveiket kell szolgálniuk, hanem mindenkit, aki „megfáradt és megszorodott”. Ma újra sajnálatosan sokan vannak ilyenek. Ezért az egyházak társadalmi reintegrációjának kitüntetett útja a szeretetszolgálat — diakónia —, ahogy mi protestánsok mondjuk, s a karitás, ahogy a katolikusok nevezik. Szociális gondoskodás tanítással és neveléssel kombinálva — óvodák, napközök, kollégiumok, a speciális nevelés intézményei — ezek a keresztény örömműzenet hirdetésének valódi alkalmi azok számára, akik a „maguk módján” vallásosak, vagy még nem is azok.

— *Mivel magyarázza az egyházi értelmiség szereptévesztését?*

— A közvélemény úgy tartja, hogy 1948-ban egy régi politikai követelés teljesült: az egyházak és az állam szétválasztása. Valójában az ellenkezője történt: az egyházak végletes államosítása. Azzal, hogy az egyházakat megfosztották vagy onkormányzatuktól, minden korábbinál szigorúbb állami és ideológiai függőségbe kerültek. Értelmiségüket, mindenekelőtt a lelkesi kart, marginalizálták. Négy évtizeden át abban a tudatban nevelődtek, elzárva a kultúra, a tudományosság és a társadalmi

cselekvés fősodratától, hogy ha nem üldözik is őket, valami dohos múlt maradványai. Csoda-e, ha 1989—90-ben a napfényre lépve, szinte kápráztatják őket a hirtelen jött lehetőségek? Erre a kihívásra nemcsak a lelkesi kar nem volt felkészülve, de senki, a pedagógusok sem.

— *Az iskolarendszerbe nem férne bele az egyházi iskolák hálózata?*

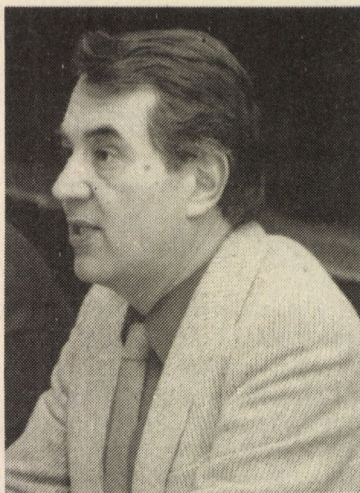
— Dehogynem. Az egyházi közép- és általános iskoláknak helyük lesz a jövő sokszínű iskolarendszerében: akárcsak más magániskoláknak. De egyelőre nincs tisztázva megnyugtatóan a (magán) iskolafenntartó és az intézmény viszonya. Például: milyen célt szolgálnak. Az egyházközösségi tagok gyerekeinek nevelését? A gyülekezeti tagok nevelését egyházi szellemenben? Vagy pedig minden állampolgárét „keresztény szellemenben”? A zsidó-keresztény hagyomány kultúraalkotó szerepe nélkülözhetetlen és tagadhatatlan, enélkül nincs európai műveltség. Ezért az általános vallásismeretnek helye kell legyen a nyilvános iskolai oktatásban. Sajnos nincs tisztázva, hogy az egyházi iskolában, ha a költségvetés is finanszírozza, milyen szerepet vállaljon az iskola- fenntartó és, mennyire alakíthatja a tanterveket. Ezt nem szabályozza törvény.

— *De egyelőre az állami iskola helyzetét sem. Mit kellene tehát szabályozni?*

— Talán szokatlan, amit most kimondok: az egységes közoktatás híve vagyok. A parlamentnek és a kormánynak meghatározó szerepet kellene betöltenie a közoktatás rendszerének alakításában.

— *Tilalomfákat akar?*

— Igen. A tisztesség tilalomfáit állítani a lelkiismereti szabadság és a demokrácia védelmében. Nyilván-

Kozma Tamás

FOTÓ: HAJNAL PÉTER

nos iskolában többé semmiféle totális ideológiának nincs helye, amint nincs helye faji megkülönböztetésre, vallási gyűlöletre és osztályharcra szításnak sem. Továbbmegyek: véleményem szerint az ilyesmi magániskolákban is tilos, mert alkotmányellenes.

— *Végezetül: eddig általánosságban beszéltünk az egyházakról, holott itt a különböző egyházak súlya nagyon különbözik.*

— Igaza van. De a törvény előtt valamennyi nyilvántartásba vett egyház egyenlő, nem lehetnek privilegizált és ismét üldözendő szekták a modern Magyarországon. Nemcsak mint egyi olyan sokáig kirekesztett történelmi egyház tagja mondom ezt — unitárius vagyok —, hanem mint művelt ember, aki tudja, hogy Erdélyben már 1568-ban kimondatott: „Senki a hite miatt ne üldöztessék.” Épp 425 esztendeje.

— *Úgy érte, hogy a mai négy történelmi egyház ne élvezzen különleges státust?*

— Nem világos, melyik a „négy történelmi egyház”. A világháború előtti szóhasználatban ez a római-

katolikus, az evangélikus, a református és az unitárius egyházat jelentette, ma viszont katolikusokat, protestánsokat és izraelitákat értenek rajta. Rosszszívű ez az ösiséggel való dicsekedés. Történelmi tény, hogy Magyarország katolikus többségű, erős protestáns kisebbséggel és történelmi zsidó közösségekkel. Társadalmi tény viszont, hogy a személyes vallásosság mind kevésbé kötődik a tradicionális egyházakhoz.

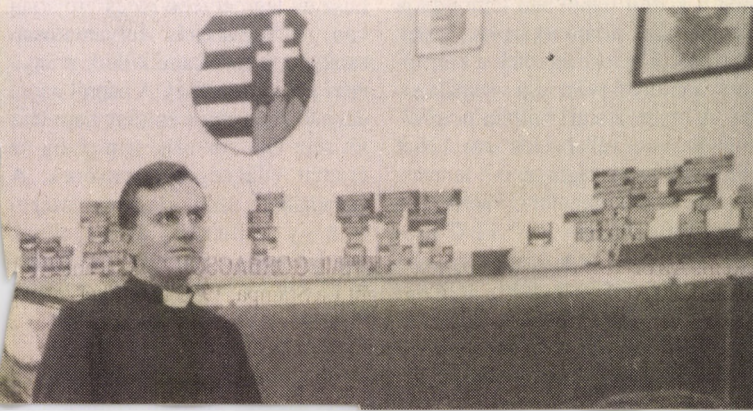
— *Az ökumenikus gondolat összekapcsolja a legkülönbözőbb felekezeteket; nem ilyen irányban kellene a jövő útját keresni?*

— Az ökumenikus iskolák szembetalálták magukat egy súlyos dilemmával. Ezeknek az iskoláknak a létesítését tudniillik szülői közösségek kezdeményezték, következésképpen a szülői közösségek iskola- fenntartói jogot gyakorolnak, holott ezek valójában önkormányzati iskolák. A helyzet jogilag rendezetlen. Ez is akadály a ökumenikus iskolák terjedésének.

— *Kiknek kellene tehát az iskola felett fenntartói jogot gyakorolniuk? Kié az iskola?*

— Demokratikusan kell megosztani a befolyást az iskola fölött. A fenntartónak — akár önkormányzat, akár egyház, akár alapítvány — kell gondoskodnia az intézmény működési feltételeiről. Az országos és helyi kormánynak kell figyelnie a törvényességére. De hogy mit tanítsanak, az a tanárok dolga. Mégpedig nem az egyes tanároké az egyes iskolákban, ami növelné a kiszolgáltatottságot, és elkerülhetlenné tenné a dilettantizmust, hanem a tanárok országos tudományos szervezetei. E szervezeteknek — ha egyszer létrejönnek — kell majd örködniük a tanítás hitelességét és a tanulás eredményességét.

• N. Sándor László

Szegény eklézsia, jogfosztott pedagógusok

Sérelmes az egyházaknak visszacsorgatott iskolák pedagógusainak helyzete. A közalkalmazotti törvény előnyeit ugyanis nem élvezhetik a nem állami, azaz a magán- és az egyházi iskolák pedagógusai. Abban a módosítóindítványban, amelyet a napokban Kócsáné Kovács Magda, az MSZP

lető szabadságot, a végkielégítésre vonatkozó kedvezményeket, a tizenharmadik havi bért, a jubileumi jutalmat, az előmeneteli besorolás kedvezményeit törvényesen ugyanúgy élvezzék ők is, mint az önkormányzati-állami iskolákban tanító pedagógusok.

Világszerte virágzik a feketegazdaság

Támad az amerikai adóhivatal

Az ipari országokban (is) mind nagyobb méreteket ölt az úgynevezett fekete- vagy földalatti gazdaság, amely nem kis jövedelemkiesést jelent a kincstárnak. Miután a világ legtöbb államában deficitese a költségvetés, az adóhatóságok újult támadást indítanak a számukra láthatatlan jövedelmek felderítésére és megadóztatására. A kincstár „kirablása” különösen az Egyesült Államokban jelent gondot, ahol — szerény becslések szerint — az adózatlan jövedelmek a bruttó hazai termék (GDP) 15 százalékát teszik ki.

Az USA-ban — csakúgy mint más országokban — akaratlanul szinte mindenki részese a feketegazdaságnak. Aki az utcán vásárol engedéllyel nem rendelkező árusoktól, aki a számla nélkül végzett fusi munkát készpénzzel egyenlíti ki, vagy aki szolgáltatást „cserél” (például megjavítja a fogorvos televíziókészülékét, s ezért fizetségül fogászti kezelést kap), az a kincstár bevételét csökkenti. Az amerikai munkaügyi minisztérium becslése és felmérése szerint 1982-ben 221 milliárd dollár jövedelem után nem fizettek adót. Tíz esztendővel később ez a szám már elérte az 539 milliárd dollárt.

Az Egyesült Államok nagy hatalmú adóhivatala, az IRS azonban a nem adózott tavalyi jövedelmeket 750 milliárd dollárra becsüli. A különbség a bűnözésből, többek között a kábítószer-kereskedelemből és a prostitúcióból származó jövedelmekből adódik. A költségvetés tavaly legkevesebb 127 milliárd dollár bevételtől esett el az eltitkolt, „nyomtalan” jövedelmek miatt. Tavaly az USA szövetségi költségvetésének hiánya 332 milliárd dollár volt, az adókiesés tehát a deficit több mint 35 százalékával egyenlő. Jól jellemzi ennek az összegnek a nagyságát az is, hogy Clinton elnök átfogó gazdasági programja a költségvetés jelenlegi hiányát

1997-re 140 milliárd dollárra szándékozik mérsékelni. Ennek érdekében az amerikai társadalom szinte minden rétegének emelkednek az adóterhei, legalábbis ami a látható jövedelmeket illeti.

Az IRS szerint az alkalmi utcai árusok — akik sok esetben lopott holmikát értékesítenek —, az egyszemélyes üzleti tanácsadó „vállalatok” tavaly legkevesebb 205 milliárd dollár adóalapot titkoltak el. Igencsak nehéz megfogni például azokat a gyümölcsárusokat, akik kisteherautójukról lepakolva mindennap más-más utcában értékesítik portékáikat. Az adóhivatal szerint a láthatatlan jövedelmek egy évtized alatt megkétszereződésében nagy szerepet játszott a nyolcvanas évek bevándorlási hulláma, valamint a szolgáltatási ágazat tevékenységének bővítése. (Érdemes megjegyezni, hogy az amerikai GDP több mint 70 százalékát a szolgáltatóipar állítja elő.)

Az elmúlt évtizedben bevándoroltak többsége elsősorban a szolgáltatóiparban talált feketemunkát. Százegrek vállaltak gyorséttermeknél házhoz szállítást, gyermekmegőrzést, autójavítást, házvezetést, takarítást. Jól járt a munkaadó, hiszen a fizetési listán nem szereplő dolgozók után nem kellett adót és társadalombiztosítást fizetnie, ráadásul az al-

alkalmi munkások igen alacsony bérrel is megelégedtek. De jól járt a „fekete”-munkavállaló is, hiszen egyrésztől munkalehetőséghez, másrésztől pedig olyan jövedelemhez jutott, amelynek nem volt nyoma, tehát nem kellett utána adót fizetnie. (Ismeretes, hogy Clinton két igazságügyminiszter-jelöltje azért nem kaphatta meg kinevezését, mert mindketten az adóhatóság felé bejelentetlen háztartási alkalmazottakat foglalkoztattak.)

Jelentős adóbevétel-kiesést okoz a költségvetésnek az is, hogy az adózók egy része jövedelmének csak egy részét vallja be. Egy felmérés szerint a New York-i manikűrszalónok többségében bevándorolt alkalmazottai jövedelmüknek csak egy töredéke után adóznak, s a manikűrösök távolról sem a legnagyobb adócsalók. Az eltitkolt jövedelmek számottevő részét a bérleti díjak, a kamatok és az osztalékok, a tőkegyarapodás, valamint a nem hivatalos rendszeres járadékok alkotják. Ezek a bevételek gyakorlatilag megfoghatatlanok, az adóerkölcös pedig az óceán túlsó partján sem makulátlan.

Gyakori és nehezen nyomom követhető trükk az adóalap kedvezményekkel való „túlcsoökkentése”. Ez elsősorban a vállalati szférára jellemző, ahol igyekeznek mindent költségként feltüntetni és leírni az adóalapból. Nem véletlen, hogy miközben a Clinton-program a vállalati nyereségadót 34-ről 36 százalékra emeli, csökkentik az adóból üzleti ebédék és vacsorák, valamint reprezentáció címén levonható összeget. (A nyolcvanas évek második felében a mérhetetlen reprezentációt úgy próbálták visszaszorítani, hogy a cégek hivatalos ebédeinek és vacsoráinak italköltségeit az IRS nem ismerte el adóalap-csökkentő tényezőnek. A kedvezmény csak az ételszámlák összegének 80 százalékára vonatkozott, a fennmaradó 20 százalékot, valamint az „italcehnet” a vállalatok nem számolhatták el költségként.)

Az University of California felmérése szerint a jövedelemeltitkolók egy része abban bízik, hogy nem bukik le, nem ő akad

majd fenn az adóhatósági ellenőrzés hálóján. Érdekes lélektani megfigyelés, hogy az adócsalót csak további csalásra ösztönzi, ha valaki lebukik ismerősei közül. Ő ugyanis ilyenkor úgy érzi, hogy számára csökkent a veszély, az adóhivatal „villámai” nem csaphatnak belé. Persze más az adócsalás lélektana és más a valóság.

Mind szövetségi, mind pedig az egyes államok szintjén összehangolt akció kezdődött az adócsalók és a jövedelemeltitkolók lefűlélésére és megbüntetésére. Massachusetts államban például az adóellenőrök sorra fellekerik a repülőtereket és a kikötőket, hogy ellenőrizzék az ott „parkoló” magángépeket és -jachtokat. Csupán arra kíváncsiak, hogy szerepelnek-e ezek a járművek a bejegyzési könyvekben, s kifizették-e utánuk a forgalmi adót. A magánrepülőgépek és a jachtok egy része ugyanis „fű alatt” cserél gazdát, s az adásvételt nem követi adófizetés. Ez az ellenőrzés persze csak egy kis része annak az átfogó támadásnak, amelyet az IRS indított az adózási fegyelem erősítésére és az adóbevételek gyarapítására.

Nem jelent vigaszt az amerikai kincstár számára, hogy az adócsalás és a jövedelemeltitkolás, valamint a feketegazdaság a fejlett országok többségében az amerikaiaknál is nagyobb méreteket ölt. A fejlődő országokban, valamint Kelet-Európában a feketegazdaság és az adóhatóság „átverése” pedig valóságos életformává vált. (Nyugati becslések szerint a feketegazdaság részaránya az orosz GDP-ben megközelíti az 50 százalékot!) A magasra srófoló személyi jövedelemadók és társasági adók ugyanis a világon szinte mindenütt ösztönzik a „főkönyvön kívüli” tevékenységet. Így van ez többek között Hollandiában, valamint Olaszországban is, ahol a lakosság 40 százalékáa kevesebbet adózik, mint amennyi jövedelme után indokolt volna.

**MAGYARORSZÁGRA
EXPORTÁLNA**

Dél-Korea

PE-30218 Fehérnemű, gyermekruházati cikk, zokni

Japán

PE-30219 Használt motorkerékpár (fénykép), traktor, másológép (fénykép), fax, írógép, varrógép és építőipari gépek

Nagy-Britannia

PE-30217 Gumiabroncs mindenféle járműhöz, használt gumiabroncs személygépkocsikhoz újrafutózásra is, gumiabroncs-szerelési eszközök, autóakkumulátor, aku-mulátortöltő

Németország

PE-30222 Pótkocsi (felsorolás)

Olaszország

PE-30215 Irodabútor, ipari hűtőrendszerek, poliuretán cikkek (felsorolás)

PE-30216 Zama ötvözetből (Zn+Al+Mg) készült fürdőszobai szerelvények (prospektus megtekinthető)

Pakisztán

PE-30209 Üdvözlőkártya
PE-30210 Különböző méretű és színű pamut bevásárlótáska (mérték, árajánlat)

PE-30211 Textilia, ruházat, ónix, kézműipari cikkek

PE-30212 Sebészeti és fogászati felszerelés

PE-30213 Sebészeti és fogászati felszerelés, kesztyű

PE-30214 Márvány és ónix kézműipari cikkek

Szingapúr

PE-30221 Textilia, textil darabárú

Szlovákia

PE-30220 Mezőgazdaságigép-

ÜZLETI AJÁNLATOK

A közölt ajánlatokat a Magyar Gazdasági Kamarától kaptuk. Az MGK ezekért felelősséget vállalni nem tud. A közölt ajánlatok a Magyar Gazdasági Kamarában (1055 Budapest, Kossuth tér 6—8. IV. em. 437. Tel.: 153-3333/236, fax.: 153-1285, tlx: 22-4745) 9—15 óra között 700 Ft+25% áfa áron készpénzfizetéssel megvásárolhatók. Vidékiek postán utánvétellel megrendelhetik.

alkatrész (ellenkés csehszlovák gyártmányú SPS-35 SPB-050 típusú kukoricavágó gépekhez)

Tajvan

PE-30201 Redőny, térelválasztó, harmonikaajtó (prospektusok)

PE-30202 Cipőgyártó berendezések, légkondicionáló, vízűtő gép (prospektus)

PE-30203 Zokni, harisnya, harisnyanadrág, kötöttáru, gyermekfarmer (prospektus)

PE-30204 Fémdrót ruhacsipesz (prospektus)

PE-30205 Távközlési cikkek (prospektus)

PE-30206 Jelvény (prospektus)

PE-30207 Szemüvegkeret, nap-szemüveg (prospektus)

PE-30208 Motoralkatrész, autóalkatrész, motorkerékpár-alkatrész (csak prospektus)

**MAGYARORSZÁGRÓL
IMPORTÁLNA**

Ausztria

PI-30203 Azonnali ajánlatot kér kukoricapehelyre Szlovénia részére

Benin

PI-30205 Villamos és elektronikai cikkek (felsorolás), rövidáru

Málta

PI-30204 Gyógyszer, egészségügyi és sebészeti felszerelés

Németország

PI-30206 Kályhacsempe, tűzálló anyagok

Pakisztán

PI-30201 Vegyi anyag, kozmetikai alapanyag, gyógyszeralapanyag és -féltermék

PI-30202 Nátrium-alginát, indigófesték, műanyag hulladék (újrafeldolgozásra), ferroszilícium, ferromangán, mini cementmű, papírhulladék-feldolgozó üzem

ÜGYNÖKI AJÁNLATOK

Japán

PK-30202 Használt motorkerékpár, robogó, másológép (Canon), fax, légkondicionáló (fűtő/hűtő) és autó forgalmazásához a témában jártas céget keres

Németország

PK-30203 Amerikai poliuretánhab-gyártó berendezés forgalmazására lehetőleg tapasztalattal rendelkező ügynököt keres

Svájc

PK-30201 Óra forgalmazásához bevezetett kereskedőt keres

VEGYES AJÁNLATOK

Japán

PV-30204 Export: használt építőgépek és villástargonca, anyagmozgató gépek (felsorolás), olajszeperátor (fémhulladékból), eldobható orvosi felszerelés, orvosi műszerek; export-import: vegyi anyagok, ruházat, textil, fogyasztási cikkek

Litvánia

PV-30202 Export: csavar (DIN-szabvány szerint); import: fém csavaralapanyag

PV-30203 Esztergyártó cég közös vállalati partnert keres szerzőgép és precíziós alkatrészek gyártásához, illetve termékeit exportálná

Németország

PV-30206 Informatika, tanácsadás, oktatás és szoftver területén működő cég Budapesten működő hasonló közepes vagy nagy magánvállalat kapcsolatát keresi (cégismertető)

PV-30207 Karneváli filckalapot gyártana bér munkában (prospektus)

Tajvan

PV-30201 Export: mágneskártyával működtethető automata leveleszekrény (levelek átvételére, bérmentesítésére és osztályozására); a fenti cikk forgalmazására a Magyar Postával kapcsolatban álló ügynököt keres, közös vállalkozás és licenciatadás is lehetséges (prospektus)

USA

PV-30205 Hordozható toalettel gyártó kölcsönző és karbantartó cég termékei magyarországi forgalmazásra közös vállalati partnert keres (árajánlat, prospektus)

Az Állami Vagy

**A privatizációt segítő sz
az Állami Vagyonügyn
További információkat a p
intézményeknél, illetve
besze**

Az Állami Vagyonügynökség pályázatot hirdet privatizációs tanácsadó kiválasztására. A privatizációs eljárás alatt álló cég: MASTERFIL Pamutfonóipari Rt. (1183 Bp., Gyömrői út 85—91.

— tevékenységi köre: fonal- és varrocémagyártás

— alaptőkéje: 1 800 000 eFt

— az állami (ÁVÜ) tulajdon részaránya: 74,9%

A pályázat benyújtásának határideje: 1993. március 5. 8 órától

1993. március 8 16 óráig

A pályázat beadásának helye: ÁVÜ Iktató

1133 Bp., Pozsonyi út 56.

A pályázaton magyar és külföldi tanácsadó cég vehet részt. A tender meghirdetésével egyidejűleg a társaság főbb adatairól és jellemzőiről információ beszerezhető az ÁVÜ Ipar II. Igazgatóságán a 647. szobában.

Az Állami Vagyonügynökség egyfoedulos pályázatot hirdet a Kaposker Rt. állami tulajdonban lévő részvényeinek kárpótlási jegy ellenében történő megvásárlására.

A társaság alaptőkéje: 285 310 000 forint, pályázni lehet az alaptőke 75 százalékát kitevő 213 982 500 forint névértékű részvények egészben történő megvásárlására.

A pályázatnak legalább tartalmazni kell a pályázó adatait, üzleti elképzeléseit, a fizetés módját, garanciáit, mértékét, határidejét és az ajánlati közttség időtartamát, amely nem lehet kevesebb, mint a pályázat lezártaét követő 60 naptári nap.

A pályázatok benyújtásának határideje: 1993. március 8. 12 óra

A pályázatok beadásának helye: ÁVÜ 311. szoba

Portfólió Menedzsment Igazgatóság

A Világkereskedelmi Központok Szövetsége a világ 60 országa 240 városának mintegy 400 000 vállalatát tömöríti. Az alábbiakban a szövetség Network elnevezésű számítógépes hálózatában szereplő ajánlatok fejléceinek egy részét tesszük közzé. A konkrét teljes ajánlatok 800 Ft + 25% áfa ellenében rendelkezhetők. Vállalatok és magánüzemeltetők is lehetnek

Partnerkereső

3778 Monokróm monitorcső

3746 Part menti épületek

3741 Tea/kávés/kakaó

3739 Fehér rizs

3735 Csirkekonzerv

KEPESLETT

Mélyrepülésben a német gazdaság

Az 1993-as esztendő az áldozatvállalás éve lesz a német vállalatok, a szakszervezetek és nem utolsósorban a dolgozók számára. A gazdasági élet szereplői hajlandók elfogadni a kormány által javasolt „társadalmi szerződést”, hiszen ez jelentheti az utat a recesszió határán lévő gazdaság talpra állításához. A korábbi várakozásokkal ellentétben 1992 második feléve ugyanis nem hozott fellendülést a német gazdaságnak, inkább a válságra utaló jelek szaporodtak meg.

1992 első negyedében a bruttó hazai termék (GDP) 2 százalékkal bővült, a második és a harmadik negyedben viszont egyaránt 0,5 százalékos negatív növekedést regisztráltak. Az Egyesült Államokban recesszióról beszélnek akkor, ha a GDP két egymást követő negyedében csökken, Németországban viszont három negatív növekedésű negyedév a válság ismérve. Noha a negyedik negyed GDP-adatát csak februárban teszik közzé, a német gazdaságkutató intézetek véleménye szerint ez is várhatóan mínusz előjelű lesz, kedvező esetben pedig zéró.

A legújabb gazdasági adatok többsége a gazdaság erőteljes visszaeséséről tanuskodik. 1991 és 1992 októbere között az ipari termelés 2,2 százalékkal csökkent, a feldolgozóipar termelése pedig 1992-ben 1,5 százalékkal maradt el az előző évitől. Csökken a vállalatok rendelésállománya s ezzel párhuzamosan a termelőkapacitások kihasználtsága.

Egy esztendő alatt a kapacitáskihasználtsági mutató 90-ről 83 százalékra esett. A gépjárműipar egy év alatt 8 százalékkal csökkentette termelését a megrendelések visszaesése miatt, s az iparágak többsége is kénytelen volt termelését visszafogni. Néhány ágazatot — távközlés, építőipar, vegyipar stb. — a költségvetésből finanszírozott, a keleti tartományok infrastrukturális

fejlesztését szolgáló óriásmegrendelés mentett meg a nagyobb visszaeséstől. A beruházási tevékenység lanygulása, a személyi fogyasztás csökkenése, az export mérséklődése Németország nyugati felében is növelte a munkanélküliséget. 1992 végén az aktív lakosság 6,9 százaléka volt állástalan. A magas bérek és vállalati adók miatt a külföldi tőke inkább más beruházási célpontokat keres. 1991-ben például 1,9 milliárd márka működőtőke érkezett az országba, miközben a német cégek külföldi beruházásai megközelítették a 30 milliárd márkát.

A Bundesbank szigorú pénz- és kamatpolitikája következtében az infláció 1992-ben csak alig növekedett, mértéke — nem végleges adatok szerint — 3,7 százalék volt. Az infláció feléledését elsősorban a magas hitelkamatlábak akadályozzák meg, ez viszont számottevően mérsékli a beruházási kedvet. A recessziós helyzet kialakulását a német gazdasági szakemberek több tényezővel magyarázzák. A két Németország egyesítésének költségei minden várakozást felülmúlnak, hiszen Bonnak évente 150 milliárd márkát kell a költségvetésből a volt NDK gazdaságfejlesztésére fordítania. A legújabb gazdasági előrejelzések szerint 1993-ban Németország nyugati felében a GDP nem fog bővülni, a gazdaság az úgynevezett zárónövekedés állapotába kerül. A munkanélküliség mintegy 7, az infláció pedig 3,5 százalékos lesz.

Várhatóan 0,5 százalékkal csökkennek a beruházások. Miközben az import stagnálni fog, a kivitel — jó esetben — 1,6 százalékkal növekszik majd éves szinten. Az előrejelzéseket készítő gazdaságkutató intézetek abban viszont egyetértenek, hogy a második felében megindulhat a fellendülés a világgazdasági konjunktúra javulása, valamint a hazai bértárgyalások

várható kedvező kimenetele eredményeként. A német vállalatok többsége igyekszik gyorsan alkalmazkodni az új helyzethez. Üzemeik egy részét ideiglenesen bezárják, a dolgozókat rövidített munkaidőben foglalkoztatják, s mind gyakoribbak az elbocsátások. Az önáramvonalasítással a cégek nem késlekedhetnek, hiszen az előrejelzések szerint a megrendelés-apály miatt 1993-ban az ipari termelés 3 százalékkal marad el az előző évitől.

Ebben a helyzetben — a kormány véleménye szerint — összetársadalmi együttműködésre, összefogásra van szükség. Ismeretes, hogy Németország nyugati felében a legmagasabbak a bérek a világon, legrövidebb a munkaidő és leghosszabb a fizetett szabadság. A német gazdaság ma nincsen abban a helyzetben, hogy a bérek a korábbi ütemben növekedhessenek, s ezzel a szakszervezetek is egyetértenek. A bértárgyalásokon a korábban jóval nagyobb önmérsékletet tanúsítanak, s az 1993-ra szóló béremelések várhatóan nem haladják majd meg az infláció mértékét.

A „társadalmi szerződés” és a kibontakozó szolidaritási megállapodás célja a fellendülés beindítása mellett az is, hogy a német egyesítés magas költségei hosszabb távon se juttassák padlóra az ország gazdaságát. Kohl kancellár véleménye szerint az önmérséklet az ország nyugati felében meggyorsítja majd a volt NDK gazdaságának talpra állítását és felzárkóztatását.

A bérek mérsékelt emelése mellett jelentősen visszafogják a központi és a tartományi költségvetési kiadásokat, egyúttal különböző kedvezmények nyújtásával nagyobb támogatásban részesülnek azok a beruházók, akik hozzájárulnak a keleti országrész fejlesztéséhez. (A német vagonügynökség, a Treuhand október végéig tíz és fél ezer vállalatot privatizált, s még

mintegy 3100 cég van a tulajdonában. A legnagyobb és a legtöbb gondot okozó vállalatok privatizálása csak most veszi kezdetét.)

1992 nyarán lejárt a német egyesítés költségei egy részének fedezésére kivetett egyéves pótdadó. Újabb pótdadó, adóemelés nem várható; a béremelkedések visszafogása, a szakszervezetek megértő hozzáállása azonban várhatóan többet „hoz” majd a kelet-német átalakulás számára, mint az adóprés újbóli megindítása. Sok a tennivaló a gazdasági átalakulás és a fellendülés érdekében az ország keleti részében is, elsősorban a termelékenység területén.

Jelenleg a volt NDK-ban a termelékenység mindössze 30 százaléka a nyugatnémetnek, a keleti bérek viszont már elérték a nyugatiak 70 százalékát. A bérkiegyenlítősi program előirányzata szerint a keleti és a nyugati béreknek 1994-ben már azonosnak kell lenniük. Nagyobb infláció nélkül ez a program csak akkor teljesíthető, ha gyökeres változás következik be a termelékenység alakulásában az ország keleti részében.

Kohl még ősszel nagyobb áldozatvállalásra szólította fel a lakosságot, s minden jel arra mutat, hogy felhívása megértésre talált. A szakszervezetek, a munkaadók, a munkavállalók és a költségvetés hajlandó a nadrágszj összehúzására, s az önmérsékletet a jövő érdekében tett „beruházásnak” tekintik. Nem kizárt, hogy az összefogást, a szolidaritást a mélyebb recessziótól való félelem is erősíti.

Jürgen Möllemann gazdasági miniszter vasárnap lemondott tisztségéről. miután megváltották, hogy egy rokona vállalatát jogtalan előnyhöz juttatta.

Miből gazdálkodhatnak az önkormányzatok?

Az önkormányzatok támogatása a költségvetési törvényben foglaltak szerint az idén meghaladja a tavalyi mértéket — derül ki a Pénzügyminisztérium által készített szakértői elemzésből.

Az önkormányzati gazdaság is a nemzetgazdaság része, s az önkormányzatok költségvetése pedig az államháztartás részét képezi, ezek egymástól függetlenül nem alakulhatnak. Így nem várható el, hogy az államháztartás egyes alrendszerében a pénzügyi feltételek látványosan javuljanak akkor, ha a gazdaság depressziós állapotából még alig-alig kezd meg a kilábalást, ráadásul akkor, amikor az államháztartás terhei az ország gazdasági erejéhez mérten túlzottak. De sem a központi, sem az önkormányzati intézményhálózat a jelenlegi felállásában már nem sokáig tartható fenn, itt is, ott is elkerülhetetlen a karcsúsítás.

Szabályozott források: 321,2 milliárd forint

A központi költségvetés összeállítására és jóváhagyására során a helyi önkormányzatoknak csak három forrását figyelmeztetjük: a személyi jövedelemadó és a gépjárműadó mint átengedett bevételek, valamint az állami támogatások és hozzájárulások. A három szabályozott forrás együttes összege 321,2 milliárd forint, mely 10,7 százalékkal haladja meg az 1992. évi korrigált előirányzatot.

A kormány és az Érdekegyeztető Tanács megállapodását sokan az önkormányzatok számára kizárólag negatív következményekkel járóként értékelték. Valóban érzékeny veszteséget jelentett az önkormányzati támogatások ÉT-megállapodást követő mintegy nyolcmilliárd forint összegű csökkentése. De nem hagy-

ható figyelmen kívül az, hogy a csökkentés egyrészt milyen tételeket érintett, másrészt milyen kompenzációs hatások érvényesülnek.

A lakásgazdálkodást segítő „normatíva” az áfa-visszaigénylés megszüntetésének ellensúlyozására a lakásépítésnél, -vásárlásnál 3 milliárd forinttal emelkedett volna. Mivel a visszaigénylés — ha korlátozottan is, de — megmaradt, ennél fogva nincs szükség az eredeti mértékű kompenzációra. Ebből következett az egymilliárd forint összegű mérséklés.

Az ÉT-megállapodás végrehajtásához — így a bérpolitikai keretbe — szükséges forrásokhoz járult hozzá az önkormányzati központosított előirányzati tartalék — 2,5 milliárd forint összegű — törlése, valamint a címzett és a céltámogatások keretének 2,5 milliárd forint összegű csökkentése. Ez esetben a kormány arra törekedett, hogy a visszafogás ne érintse kedvezőtlenül az önkormányzatok működtetési feladatait. Kétszázötven forintot — ugyancsak a címzett és a céltámogatási keretből — átcsoportosítottak az egyházi vagyon visszaadásával összefüggő kártalanításra. De az önkormányzati terület ezt az összeget nem veszítette el, hiszen a kártalanításból jórészt éppen ők részesednek.

A személyi jövedelemadó átengedése

Már a parlamenti vitát megelőzően is élesen vetődött fel a személyi jövedelemadó átengedési mér-

tékének csökkentése. Am csak „egy kalapba lehet nyúlni”, vagyis ha a központi költségvetésből az egyik jogcímen növekvő mértékű forráshoz jutnak az önkormányzatok, akkor a másik forrást már nem lehet ugyanilyen mértékben növelni. Sőt az szja-nál, a költségvetés egyensúlyának biztosítása, s az önkormányzatok közötti differenciáltság mérséklése érdekében szükség volt az átengedés mértékének 20 százalékos, az előirányzat 14 milliárd Ft összegű csökkentésére. Így mód nyílhatott az állami támogatás erőteljesebb növelésére.

Az állami támogatások 45 milliárddal emelkedtek

Az 1992. évi várható teljesítéshez képest jövőre közel 45 milliárd Ft-tal több állami támogatásban részesülnek az önkormányzatok. A központi költségvetésből az önkormányzatok főképpen normatív hozzájárulásként jutnak forráshoz. Az is érzékelhető, hogy a legnagyobb, 37 milliárd forint összegű növekedés éppen itt következik be.

Vitatták sokan a központosított előirányzatok előretörését. De nem lehet figyelmen kívül hagyni a napokban jóváhagyásra kerülő szociális ellátásról szóló törvényjavaslatnak az önkormányzati költségvetésekre gyakorolt hatását. E törvény önkormányzati feladatként határozza meg a munkanélküliek jövedelemplótló támogatását, valamint a gyermeknevelési támogatást.

Az első konstrukciónál az önkormányzatok által kitűzött támogatás 50 százaléka, míg a másodiknál 100 százaléka igényelhető az e célra elkülönített központosított előirányzatokból.

Normatív hozzájárulások: 22 százalékkal nőttek

A parlamenti vita során kialakuló módosítások révén a hozzájárulások átlagosan csaknem 22 százalékkal növekednek.

A legerőteljesebb növekedés a szociálpolitikai feladatokhoz kapcsolódó „normatíváknál” tapasztalható. A 72,6 százalékos emelkedés — a központosított előirányzatok között szereplő tételek mellett — rácsafol mindazokra, akik úgy vélik, hogy a szociálistörvény végrehajtásához nem lesz az önkormányzatoknak fedezetük.

A személyi jövedelemadó átengedési mértékének 50-ról 30 százalékra való csökkenése és egyidejűleg a normatív hozzájárulások előretörése egyértelműen a települések közötti jövedelem-differenciálódás ellen hat. Kétségtelen ugyanakkor, hogy a szja-csökkenés kikényszeríti a takarékosabb gazdálkodást.

Minden önkormányzatnak biztosítania kell a lakosság alapvető oktatási, szociális, egészségügyi, kulturális és kommunális ellátásának feltételeit. Ehhez pedig ott is megfelelő forrással kell rendelkezniük, ahol a jövedelmi háttér elmaradott. Szükség van ezért a források jelentős hányadának centralizálására és újraelosztására. Mivel ez utóbbi döntően normatív módszerekkel történik, ezért kimondottan önkormányzatbarát szabályozásról van szó.

A nagyvárosoknak, főképpen Budapestnek egy „piacosabb” szabályozás azért felelne meg jobban, mert a gazdasági háttérük is jóval fejlettebb az átlagosnál. A szabályozásnak azonban nem 100, hanem 3200 önkormányzat részére kell szólnia.

**Az önkormányzatok
lehetőségei
ontimálisan alakulnak**

A helyi önkormányzatokat megillető

Elkerülhetetlen az IBM „áramvonalasítása”

Történelmének legsúlyosabb válságában a kék óriás

Történelmének legsúlyosabb válságát éli át a Wall street tőzsdeszakértői szerint a világ számítógépiparának első számú vállalata, a kék óriásnak becézett IBM. Az International Business Machines elnöke december közepén az igazgatóság döntése nyomán nagy ívű válságprogramot jelentett be, amelynek célja a hanyatlás megállítása és az új piaci helyzethez való minél gyorsabb alkalmazkodás.

Az újabb ön-áramvonalasítási program meghirdetésére mindössze 13 hónappal azután került sor, hogy az IBM jelentős szervezeti és termelési változásokat jelentett be. 1991 novemberében a hatékonyabb működés érdekében az óriás vállalatot 14 többé-kevésbé önálló üzletágra osztották és 40 ezer fővel csökkentették a dolgozók számát. Fennállása óta először 1991-ben volt veszteséges az IBM, a deficit akkor meghaladta a 600 millió dollárt. Ám a drasztikus ön-áramvonalasítás és karcsúsítás nem hozta meg a várt eredményt, a vállalat teljesítménye 1992-ben to-

vább romlott. A gondok halmozódását az IBM vezetői a világgazdaságot tartósan sújtó visszaeséssel, a számítógépek iránti kereslet mérséklésével, a gépek árának zuhanásával, valamint a piaci verseny éleződésével magyarázzák. Miután lényeges javulás ezeken a területeken az IBM számára 1993-ban sem várható, a cégvezetés kénytelen volt átfogó változtatási tervet kidolgozni.

John Akers elnök bejelentette, hogy cége 1993-ban 25 ezer fővel csökkenti foglalkoztatottainak számát. 1992-ben 40 ezer alkalmazottat küldtek korengedménnyel nyugdíjba, s az esztendő végén az IBM dolgozóinak száma 300 ezer volt.

A válságprogram alapján a számítógép-ipari óriáscég csökkenti termelési kapacitását a nagy teljesítményű számítógépek területén, ahol drámai keresletzuhanás tapasztalható. A személyi számítógépek kapacitásának, teljesítményének rohamos bővülésével azonban számottevően csökkent a nagy berendezések kereslete. A személyi számítógépek gyártásával és

forgalmazásával foglalkozó üzletág nyereséges lesz az előrejelzések szerint 1993-ban is, a nagy teljesítményű gépek forgalma azonban várhatóan további 10-20 százalékkal csökken. Ez utóbbi üzletágban az IBM jelentősen csökkenti a termelést és a válságprogram keretében értékesíti a gyártókapacitások egy részét. A vállalat üzletpolitikájában a jövőben a szoftverek és a szolgáltatások, valamint a gyors növekedést ígérő egyéb üzletágak fejlesztése élvez elsőbbséget.

Az IBM a vállalati gazdálkodás kedvezőtlen irányzatainak megfordítása érdekében jelentős költségcsökkentést hajt végre. 1993-ban egymilliárd dollárral csökkenti a kutatási és fejlesztési kiadásokat, vagyis mintegy 16 százalékkal fordít kevesebbet K+F-re, mint 1992-ben. A nagyszabású átszervezés elsősorban az IBM amerikai és nyugat-európai részlegeit érinti. A számítógép-szakértők és az iparágat elemző közgazdászok nagy részének véleménye szerint a december közepén bejelentett költségcsökkentő intézkedések távolról

sem elégségesek a gondok orvoslására. Megítélésük szerint a már bejelentett 25 ezer fős létszámcsökkentésnek a kétszeresére lenne szükség ahhoz, hogy az IBM talpra álljon. (1990-ben a cég adózás utáni nyeresége még 6 milliárd dollár volt!)

Az IBM részvényesei már több hónapja sürgették az igazgatótanácsot a válságprogram meghozatalára, mivel a cég hanyatlása miatt nem látták biztosítottnak a korábban megszokott magas osztalék kifizetését. Félelmeik beigazolódtak: Akers elnök szerint ugyanis nem biztos, hogy az IBM fenn tudja tartani az évi 4,84 százalékos részvényenkénti osztalékot. A részvényesek számára korántsem örömteli bejelentés hatására a cég részvényeinek árfolyama a New York-i tőzsdén egy nap alatt 7,6 százalékkal zuhant. Az árfolyam december közepén olyan alacsony volt, amelyre több mint 10 esztendeje nem volt példa.

A karcsúsítás költségei 1992—93-ban a számítások szerint meghaladják a 12 milliárd dollárt. Ez az

összeg magasabb, mint a három nagy versenytárs, a Fujitsu, a Digital Equipment és a NEC 1991. évi összesített bevétele. Ez a szám is jól jelzi, hogy az IBM világszűségét az iparágban egyelőre egyetlen cég sem fenyegeti, a kék óriás piaci pozíciói szinte meggingathatatlanok.

A szó hagyományos értelmében az IBM nincsen válságban, de a költségcsökkentés, valamint a termék-szerkezet korszerűsítésének elodázása krízishelyzetet idézhet elő. A cég részvényeseinek véleménye szerint nem kizárt, hogy a válságcsomag intézkedései nem hozzák majd meg a kívánt hatást, s akkor a nem távoli jövőben újabb „műtői beavatkozásra” lesz szükség. Ma csak annyi bizonyos, hogy a sűrű ön-áramvonalasítási programok nem tesznek jót a cégvezetés hírnevének, sokan követelik Akers távozását. Mentségére szolgál viszont, hogy igyekszik a vállalatot viszonylag gyorsan „hozzaigazítani” az új piaci helyzetekhez.

Tisztelt szerkesztőség!

Gyárfás Judit pontatlan feltételezésekkel él egy olyan teletelgetéssel kapcsolatban, amelyben nem vett részt. Az szakmai szokások szerint én bemutatkoztam és közöltem hogy milyen kiadványban publikálok; a beszélgetés több y percig tartott; a tisztviselő, aki az udvariasságot nem zta azzal, hogy bemutatkozott volna, tagadta nemcsak y a minisztérium valaha is közzétette volna a hirdetést, y, hogy ahhoz a minisztériumnak bármiféle köze lenne. an kértem, hogy Gyárfás Judit hívjon vissza, felhívtam a eket, amelynek sztorija teljes mértékben ellentétes volt imit a minisztérium azelőtt közölt velem: a miniszteri-Gyárfás Judit intézte a hirdetés ügyét — közölte a ma-írdetési igazgatója.

lkét sztori nem lehet igaz. S míg Gyárfás Judit ennek áll-örténő megállapítását melodramatikusan tartja, én t mondhatom, hogy az emberek többsége ezt az ellent- feltehetően ugyancsak rejtélyesnek véli.

fás Judit azt állítja: „K.K.-t nem hívtam vissza, mivel a y kérdésen kívül semmilyen más megválaszolásra váró kérdést nem tett fel”. Ez számos okból hibás: 1. feltéte- gy a riportereknek közügyekkel kapcsolatos információ-ében meg kell elégedniük névtelen miniszteriális forrá-ékoztatásával akkor, amikor vannak nevesíthető felelős- viselők is — mint Gyárfás Judit —, akik válaszolni tud-és válaszolniuk is kell — nyíltan a kérdésekre; 2. Gyár-ít nem tudhatta, hogy vannak-e számára kérdéseim, ha r nem hívtam vissza; 3. úgy tűnik, hogy az olyan pro-ndlis közszolgálati tájékoztatási tapasztalattal rendelke-nyelnek — mint amilyenek Gyárfás Judit tartja magát-llena ismerje, hogy az igazság a kapuk feltárássával

Az első beáramlás eredményeként több település található a valamikori lengyel—magyar országhatár mentén. (A Szepes-ségben, az egykori Ára, Trencsén, Liptó és Sáros vármegye területén.) Az 1700-as évet követően ezek a területek kezdtek közelebb húzódni a magyar etnikumú környezethez. Ennek a migrációs folyamatnak az oka főként a magyar földbirtokosok kedvező feltételek mellett folytatott betelepítési akciója volt. Ebben az időszakban számos lengyel, illetve szlovák-lengyel falu keletkezett Magyarországon különböző területein, és egy közülük, Istvánmajor, a mai napig létezik.

1717 és 1942 között a lakosság Derenken élt, ahonnan 1942-ben Magyarország különböző részeibe telepítették őket. Jelentős részük Istvánmajoron lakik, a többiek Sajószentpéteren, Ládbesenyőn, Kékedén, Andrásnyán és Büdöskúton.

A Magyarországon élő lengyeleket, csakúgy, mint a szlovákokat, szlovjakokat, szlovákoknak, illetve szlovjakoknak nevezték (magyarul tótok), nyelvüket pedig szlováknak, illetve szlovajoknak.

Ez a fogalom századokon át többféle nép elnevezésére szolgált és csupán a 19. században korlátozták egyetlen népre, a szlovákokra. Istvánmajor lakossága, melyet szlováknak, illetve szlovajoknak neveznek, nem azonos a szlovák néppel.

Hozzá kell még tennem, hogy a Magyarország etnikai területén lakó népesség eredetével foglalkozó kutatások már a 19. század második felében elkezdődtek. Ugyanakkor az Istvánmajor lakosságát érintő vizsgálódások nem a hatvanas évektől kezdődően folyamatosak, mint ahogy a cikkben előfordul, hanem már 1942-től, a falu „felfedezésétől” kezdve, továbbá az istvánmajoriak nem a mazóviai dialektust beszélik, hanem a szepességit, amint azt már 1950-ben kutatások során bizonyít-

A természet okosabb nálunk

Az Egy férfi véleménye az „abortuszvitaról” című levél volt az utolsó csepp abban a pohárban, amely e téma kapcsán betelt. Mert az a természetbe való beavatkozás, ha a nem kívánt magzatot elveszik az anyától, nem ott, amikor a férfiak a „jószág” (tulajdon) szintjére degradálták a nőt és úgy is kezdték kezelni? Ugyanúgy, ahogy a földanyát magántulajdonná tették és „meg-erőszakolták”, azt csináltak és csinálnak vele, amit akarnak, szennyeznek, halálos mérgeket ontó gyárakat telepítenek rá. Nem ott kezdődött-e a természetbe való beavatkozás?

Nem hiszem, hogy ez a fiatalember olvasta volna P. Dawkins: „Az önző gén”, vagy Benedek István: „Az ösztönök világa” című könyvét.

De mondjuk, azon elgondolkozhatna, hogy hogyan keletkezett a földi élet, hacsak nem odáig terjed a tudása, amit a papok állítanak. Isten megteremtette „ADÁM”-ot (Y) és „LILITH”-et, a szabad és független asszonyt (X)! Az „oldalborda” figura egy későbbi fejlődés eredménye, amikor már az XY-kromoszóma hordozójává a HIM, azaz XX-kromoszóma hordozójává a NŐSTÉNY formációja került, és ebben a fel-állásban való igaz, hogy úgy tűnik, mintha „Éva” az „Ádám” oldalbordájából lett volna.

Az úgynevezett Szentírás azonban — ha valaki esetleg nem tudná —, egy hatalmas természettudományos, valamint társadalomtudományos mű, a genetikáról nem is beszélve! Ez a mű olyan beavatottak által íródott, mint amilyen Mózes volt! És ennek a műnek minden szava „három szinten” értelmezhető csak. Ez a három szint: „a test, a lélek, a szellem”. Magyarul: ismerni kell ehhez a fizikai test működési szabályait, a lélek-működést (amely a DNS-kígyó!) és a szellem működésének törvényeit, amelyet úgy hívnak: pszichológia!

Vadon élő állatoknál megfigyelték, hogy amikor táplálék-szegény körülmények között éltek, nem következett be az „érés”, vagy ha igen, az állat elvetélt!

Hát a természet eképpen okosan (!) szépen irányítja az

AUTÓK ÉS

1993. január 6., szerda

NÉHÁNY ÉVEN BELÜL A FÚZIÓ SEM KIZÁRT

Őrségváltásra készül a Fiat

A Fiat elnöke, a nyugati vállalatbirodalmak egyik legsikeresebb „guruja”, Gianni Agnelli bejelentette, hogy 1994 júliusában — akkor tölti be 73. életévét — nyugdíjba vonul, s helyét öccsének, Umberto Agnellinek adja át. A visszavonulásig még bő másfél év van hátra, de ezalatt Agnelli újjá akarja éleszteni Európa egyik legnagyobb vállalatát, s vissza akarja állítani a Fiat kissé megkopott fényét.

Agnelli a vállalati siker, az eredményes menedzser megtestesítője. Huszonhat éve tartó elnöksége alatt nagy ívű események történtek a Fiatnál. A hatvanas években tető alá hozta a Szovjetunióban a Zsiguli-programot. Nem kis eredmény volt, hogy a hetvenes években sikerült a felszínen és életben tartani a Fiatot a szünni nem akaró sztrájkhullámok és szabotázsakciók közepette. (Ismeretes, hogy a hetvenes években a radikális politikai csoportok és a terrorizmus állandó zavart okozott az olasz gazdaság működésében.) Agnelli számára az igazi sikert az elmúlt évtized hozta meg, amikor a Fiat Európa legnagyobb és legnyereségebb autógyártója lett.

A következő másfél esztendő azonban Agnelli számára az eddigi legnagyobb kihívást jelenti majd, cégét ugyanis ismét áramvonalasítani, átszervezni akarja az ezredforduló követelményeinek megfelelően. Dinamikus Agnelli tehát felkészíti a Fiatot az Agnelli utáni korszakra.

A nyolcvanas évek sikorsorozata évtizedünkben megtört, csökken a Fiat részesedése az európai autópiacon. Az eladások visszaesése együttjárt a nyereség csökkenésével is. Noha 1991-ben az Uno Európa ötödik, a Tipo tizedik, a Panda pedig tizenharmadik legnépszerűbb kocsija volt, a forgalomban lévő Fiat-modellek életkora növekszik, a hatalmas autógyár versenytársaihoz képest kevés új modellel jelenik meg a piacon. Lelassult tehát a Fiat „modellezési sebessége”, s ez tükröződik a konszern versenyképességében is.

Jelenleg Európában a legtöbb gépkocsit a Volkswagen értékesíti. Agnelli monumentális tervet dolgozott ki a piaci elsőség visszaszerzésére és megtartására. Miközben Nyugat-Európa autóiipari vállalatainak többsége a kedvezőtlen konjunktúra miatt kénytelen termelését csökkenteni, dolgozóinak egy részét elbocsátani, valamint néhány üzemét leállítani, illetve véglegesen bezárni. Agnelli 31 milliárd dollárt (!) fordít új autógyárak építésére, valamint a meglévők korszerűsítésére. A tervek szerint a piacon sorra jelennek majd meg az új modellek: az ezredfordulótól a Fiat évente legkevesebb két új típusal kívánja bővíteni választékát. A világ autóiiparának vezető szakemberei Agnelli terveit a General Motors Saturnus-programjához hasonlítják, amely annak idején gyökeresen átalakította a vállalatot és annak piaci helyzetét. Agnelli szerint ha a beruházások nyomán nem kezdődik új időszak a Fiat életében, akkor a cég megérdemli a „halált”. A Fiat halványabb gazdasági teljesítményében az elmúlt három esztendőben nem kis szerepet játszott az olasz gazdaság gyengélkedése. A magas infláció, a hitelkamatok magasrepülése, a bérék vágtató emelkedése miatt számottevően emelkedtek a vállalat termelési költségei, s ezzel párhuzamosan csökkent versenyképessége. A cég 220 ezer dolgozójának bére például 1987 óta évi 8 százalékkal emelkedett, a versenytársaknál ennél jóval alacsonyabb volt a bérnövekedés.

1988-ban a Fiat még Európa el-

ső számú autóiipari vállalata volt, sikereit mindenekelőtt az Unónak köszönhette. Egy évvel később a vállalat adózás előtti nyeresége minden korábbi rekordot megdöntött, s elérte a 3,7 milliárd dollárt. (Abban az évben vezették be a Fiat részvényeit a New York-i tőzsdére.) A sikorsorozat elbizakodottá tette a vállalat menedzsmantjét, s Agnelli ma már világosan látja, hogy a szükségesnél jóval kevesebb figyelmet fordítottak a jövőre, az új modellek kifejlesztésére.

A beruházások és átszervezések eredményeként a következő három évben már csaknem tíz új Fiat-modellel jelenik meg a piacon, s az évtized közepére a cég forgalomban lévő kocsijainak átlagéletkora nem haladja majd meg a 2,8 évet. Jól jött a cég számára a líra szeptemberi leértékelése is: az olasz valuta értékvesztése a márkával és a francia frankkal szemben 20 százalékkal javította az árak területén a Fiat versenyképességét. Ugyancsak a versenyképesség javulása várható a kormány és a szakszervezetek megegyezésétől. Négy évtized után vége szakad annak a gyakorlatnak, hogy a béreket automatikusan hozzáigazítják az inflációhoz Olaszországban. Az indexálás megszűnésével a termelési költségeken belül a bérköltségek az eddiginél mérsékelttek lesznek.

Olaszországban idén mintegy 1,6 millió gépkocsit gyártanak, s ennek a mennyiségnek a döntő része a Fiat gyáraiból kerül ki. Sikeresen terjeszkedik a Fiat külföldön is: 90 százalékos részesedést szerzett az FSM lengyel autóiipari vállalatban, s tárgyalások folynak a Lada Művek korszerűsítéséről, illetve egy új autógyár építéséről Oroszországban is. A lengyel autóiiparba a Fiat kétmilliárd dollárt szándékozik beruházni, s tervei szerint a lengyel leányvállalat évi 240 ezer Cinquecento minikocsit fog rövid időn belül gyártani. A Fiat Lengyelországból fogja ellátni egész Európát ebből a népszerű típusból.

Agnelli még a hatvanas évek végén megjósolta, hogy az ezredfordulótól az autóiiparban látványos koncentráció következik majd be, s a felvásárlások, fúziók következtében a világ autógyártása 8-10 nagy vállalatbirodalom kezében összpontosul. Az autóiiparban végbemenő cégházasságok Agnelli jóslatának helyességét bizonyítják, s várhatóan a Fiat sem marad ki majd a sorból. Szakemberek véleménye szerint Agnelli még leköszönése előtt előkészít egy cégfrigyat a Fiat és egy másik világcég között. A nyolcvanas években a torinói vállalat majdnem „összeházasodott” a Forddal, a cégfrigy azonban akkor különböző okok miatt elmaradt. Jelenleg a Toyotával folynak titkos együttműködési, fúziós tárgyalások, de az sem kizárt, hogy a Fiat a Peugeot-val vagy a Chryslerrel lép szorosabb kapcsolatba. Agnelli környezetében azt sem tartják kizártnak, hogy a szóba jöhető három vállalat egyikével még 1994 júliusa előtt létrejön a fúzió.

Agnelli elnök célja, hogy a következő másfél évben ismét felkeltse a vásárlók érdeklődését a Fiat kocsik iránt, s egyúttal növelje cége piaci részesedését. Így kedvezőbbek az esélyek egy sikeres cégházasságra, amely kétségtelenül a koronát jelentené csaknem három évtizedes elnöki tevékenységén. A Fiat nyugat-európai versenytársai komolyan veszik és nagy figyelemmel követik Agnelli hatyúdalát. Tudják ugyanis, hogy Agnellinek mindig sikerült megvalósítania célkitűzéseit, s a következő másfél esztendőben az eddiginél is nagyobb energiával és anyagi erőforrásokkal munkálkodik majd azért, hogy a lehető legjobb állapotban adja át a Fiatot — amelyben családjának 40 százalékos tulajdona van — utódjának, a jelenlegi alelnöknek.

Gonda György

öblig (7.)

lyének egyikébe araszolva jutunk be, alig tudunk menni a sok motyóját cipelő hindu zarándoktól, a fanatizált tömeg, mint cipzár, úgy nyílik szét előttünk, és záródik be mögöttünk. E város arról híres, hogy itt született a Ramajáná eposz hőse, Ráma isten. A születési helyén, ahol valamikor hindu szentély állt, a muszlimok felépítették a Babri mecsetet, ez évek óta állandó konfliktus forrása muzulmánok és a hinduk között (néhány hete hindu fanatisták lerombolták a moszkot). Bár nem bántanak, mégis jobbnak látjuk minél előbb távozni a városból, nagyon feszült a légkör, puszkaporos a hangulat, az az érzésünk, hogy a lefojtott indulatok robbanásához egy apró szikra is elegendő lenne.

Chorakpurban töltjük az éjszákát, innen vezet az út Nepálba, valamikor itt képezték ki a ghurka harcosokat. Mielőtt elhagynánk Uttar Prádesht, rövid medítálásra megállunk Kushinagarban, a budhisták négy szakrális helyének egyikén. Ezen a békés, csendes, ligetes, bokros-fás helyen szenderült örök álomra a nagy vallásalapító, Buddha. Bihar sűrűn lakott, szegényes állam, falvai szinte egymásba érnek. Az országút aszfaltjára kiterített száradó gabona jelzi, hogy itt az aratás ideje. Estére sűrű füst ereszkedik a tájra, a falusiak szárított tehénlepény tüzén főzik vacsorájukat. Mivel nem lelünk hotelra, a szállásköltséget megspórolva egy parkolóban éjszakázunk, ahol ízelítőt kapunk az egyáltalán nem irigylésre méltó indiai „kamionosok” nomád életéből. Egész éjjel munkálkodnak, reparálják elrongyolódott gumijaikat, köhögő motorjait. Elköltik silány kosztjukat, amit tejes teával öblítenek le. Invitálnak, tartunk velük, de ismerve higiénias szokásaikat, udvariasan kitérünk meghívásuk elől, pedig korgó gyomrunk éhséget jelez, jó volna egyet falatozni.

Nyugat-Bengálban észak felé fordulunk, hatalmas rizs- és jutaföldek, illatos ananász-, banán- és teaültvények mentén haladva érjük el az utolsó síkvidéki települést, Sziligurit. A távolban vízpárába burkolózó hegyek magasodnak, közöttük diszkrétén megbúvik úti célunk, Dardzsiling, ahová iparkodunk.

Rosta Erzsébet

Már megint a **MAGYAR HÍRLAP**

JANUÁR 9-TŐL
minden szombaton
színes
Vasárnapi Magazin
és Disney Hírlap!

Egy lap áráért
hármát kap.
Az előfizetési díj
csak
havi 530 Ft.

Ugye érdemes előfizetni?

MEGRENDELŐLAP

Előfizetési díj:

- egy hónapra530 Ft
- negyedévre1590 Ft
- félévre.....3180 Ft
- egész évre.....6360 Ft

Megrendelem a **MAGYAR HÍRLAP**-ot
..... példányban és kérem az alábbi
címe kézbesíteni:

Név:

Cím:

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező kézbesítőnek vagy személyesen a kézbesítő postahivatalban kifizetem.
A megrendelőlapot borítékban bérmentesítés nélkül az alábbi címre kérjük feladni!
Vidéken: postahivatal helyben, Budapesten: Postaigazgatóság, hírlapcsoport, 1360 Bp., Pf. 4.

MAGYAR HÍRLAP az egész családnak!

MH 49

Budapest belterületén
irodahelyiségek

Kereskedelmi és Idegenforgalmi

ora egy Porsche